8
1-d

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
11M G
37

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

74. L. 23

74
F
97

8.-1.d.43.

DESIDERII HERALDI ADVERSARIORVM LIBRI DVO.

Quibus adiunctus eſt Animaduerſionum eiuſdem in librum Iamblichi de vita Pythagoræ nuper primùm editum liber vnus.

Coll. Rom. Soc. Jesu Ad vsum Lect. ... Theol.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PARISIIS,
Apud IEREMIAM PERIER, via Iacobæa, ſub ſigno Bellerophontis.

M. D. XCIX.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

CLARISS. ET ORNATISS. VIRO,

LVDOVICO SERVINO

Sacri conſiſtorij Regij conſiliario, & in ſupremo Senatu Pariſienſi fiſci Regij Aduocato,

DESID. HERALDVS S.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EM. ROMA

SI ad benè beatéque viuendum literæ aliquid conferunt, Vir Clariß. nemo nõ laudabit eorũ induſtriam, qui perditis hiſce, & profligatis temporibus, quibus doctorum tanta penuria, in eloquentiæ, & ſapientiæ libris emaculandis, atque illuſtrandis verſantur. Nemo non eorum ſtudium fauẽtiâ

ſuâ, & εὐφημίᾳ proſequetur, qui commodis omnibus poſthabitis, & neglecta ſæpè re familiari, quam vt augeāt multi tot & tantos labores exantlant, id vnū ſtudent, vt laboribus & lucubrationibus ſuis, homines meliores, doctiores, & ſapientiores efficiant. Reperiuntur tamen homines ita vani, ita inepti, & ridiculi, vt hoc ſtudij genus, non modò non laudare, verùm etiam, ſi Diis placet, reprehendere ſoleant: & quæ aut propter ingenij tarditatē, aut ſeruilem inertiam conſequi non potuerunt, in alijs vituperare. Quos ſanè cum tanta vanitate & ignorantia κρόμμυα, καὶ θερμὸν ἄρτον ἐσθίειν iubeo. Ego verò cùm viderem abſque harum literarum cognitione ſcientias neque benè, neque facilè comparari poſſe, multoſque tanto adminiculo deſtitutos, humi ſerpere, & in puluere publico volutari, torpori & negligentiæ χαίρειν φράσας, huic ſtudio-

rum generi temporis aliquid conceſsi. Neque mihi animus erat, quæ in Muſeolo meo infeliciter ſatis ſcribebam, & obſeruabam in publicum emittere, niſi viris quibuſdam doctis, & in literis magnis, quorum tu pars magna, Vir ornatiſs. labores meos gratos, & probatos vidiſſem: qui cùm me ad aliquid ſcribendum, & edendum ſæpiùs hortarentur, vicerunt tandem admonitionibus adhortationibuſque ſuis, & effecerunt vt vela ventis committerem: An ἀγαθῇ τύχῃ neſcio: θεῶ δ' ἐν γουνάσι κεῖται. Sed quia illis mihi inſtantibus non potui ab ijs quæ in aliquot ſcriptores, magnos illos, καὶ οὐ τῶν τυχόντων meditatus eram, auſpicari: quæ in varijs auctoribus correxeram, aut explicaram in aliquot libros contraxi: quorum duos priores ſub nominis tui auſpicio, Vir clariſs. & doctiſs. ſtudioſis meliori fortaſsè animo, quàm fortunâ dono: Cæte-

ros, ſi iſtos doctis probatos cognouero, breui daturus. Quoniam autem te conſilium meũ probante, & laudante hanc editionem adornaui, paruulos hoſce libellos, quanquã dignitate, & eruditione tua indignos, tibi ſum dicare auſus: quos ſi tibi gratos, & acceptos videro, Rex ero. Tanta enim tua eſt eruditio: Tanta acies iudicij: vt quod tibi placet, cæteris diſplicere non poſſe exiſtimem. Vale vir Clariß. in quo non ampliſſimam dignitatem: ſed meram probitatem, meram doctrinam, meram bonarum literarum cognitionem (Hæc enim vera, & interna bona ſunt) præcipuè miror. Lutetiæ, è muſeolo noſtro 8. Calend. Ianu. 1598.

Quod felix fauſtumque ſit.

De vita Pythagoræ reſtituta.

NOn te, Pythagora, non ſors iterata iuuabat;
Sed nec Iamblicheo munere viuus eras.
Nox habuit merſum, ſuperis donec Deus oris
Siſtere, téque tuâ lege redire iubet.
Nam quî Sic Iuuenis primo tua ſenſa ſub æuo
Hauriat, & tacito quæ premis ore, notet:
Ni mens priſca nouo credatur corpore condi,
Atque iterum vitæ commeminiſſe ſuæ?

LVD. SAMMARTHANVS.

DESIDERIO HERALDO Adoleſcenti doctiſſimo.

QVos perfecta minùs negabat ætas
Lex dedit ſobolis nouæ parenti
Honores, totidem & remiſit annos
Quot pater cluet ille liberorum:
Nempe gratia prolis hæc reponit
Auctæ præmia magna Ciuitatis.
Verùm legitimis, HERALDE, *ab annis*
Annos cui propè deeſſe tres fatentur,
Quos non dant tibi liberi, libelli
Honores tribuunt, ſed ampliora
Quàm trium modò fœtuum parentes.
Feres præmia, nam dediſſe lucem
Tot libris, meritò eſt patrem fuiſſe.

F. SAMMARTHANVS.

IN DOCTISSIMI VIRI
DESIDERII HERALDI
Aduerſar. Lib.

CARMEN.

VT qui decoro ſordidatus puluere,
Nexuque trita membra lubrico gerens
Domum frequentes rettulit victorias:
Si ſurgere acrem ſentit aduerſarium,
Bono periclo robur expertum aduocat,
Animoſque tollit, ac ſui fiduciâ
Plenus propinquam præcipit ſpe gloriam,
Seu diſcus illum, ſeu pugillatus vocat,
Laborue luctæ, ſeu pedum pernicitas
Nullius horret aleam certaminis.
Sic tu beato litterarum flumine
Largè irrigatus, quas labore induſtrio
Tibi parauit ingenî fecunditas,
Deſcendis audax in palæſtræ puluerem
Procliuis expugnare quidquid obuium
Mentes morari poſſit haud exercitas.
Vltroque poſcis, inſtar alti ſpiritus,
De laude ſummâ, cum viris ſummatibus
Decernere, alma quos vetat virtus mori,
Cœloque tollit fama pennato gradu.

Quapropter & nunc tende cum Deo lubens
Quo te lacit ſpes, indoliſque viuidæ
Præclarus ardor, & nouis porro ſtude
Veteres coronas auctitare adoreis.

I. DE VOVVEREN.

ERRATA.

Pagina 1. 7. Aruernus. pag.5. 11. pro 28. lege 29. p. 27. 9. τὸ σῶμα. p. 39. lin. vlt. ἀπάκλωσει. p. 40. 20. Pro O Au. 41. 12. Dores. 42. 18. Vel Solipuga. 23. Sucerdis. p.51.17. ψυχαγωγίας. 88.25. Thraces. 129. 7. Iuuenali lucem. 142. 1. καὶ παραγγέλλαι. 154. lin. vlti. ὀλιγωρούμεναι. Alia quædam fortaſsè ſuperſunt, quæ lector candidus facilè emendabit.

Extraict du priuilege du Roy.

PAR grace & priuilege du Roy, il eſt permis à Ieremie Perier, marchand Libraire à Paris, d'imprimer ou faire imprimer vn liure, intitulé *Deſiderij Heraldi aduerſariorum libri duo, quibus adiunctus eſt animaduerſionum eiuſdem in librum Iamblichi de vita Pythagoræ nuper primùm editũ Liber vnus.* Et deffences ſont faictes à tous Libraires, Imprimeurs & autres, de quelque qualité & condition qu'ils ſoyent, de ne les imprimer ou faire imprimer en quelque lieu que ce ſoit, iuſques au temps & terme de dix ans finis & accomplis, à peine des articles portez à l'original du preſent priuilege, nonobſtant toutes oppoſitions ou appellatiōs quelconques, & ſans preiudice d'icelle: Car tel eſt le plaiſir de ſa Majeſté. Donné à Paris le 23. de Decembre 1598. Signé par le Conſeil.

DE LESTOILLE.

VT SCIAT LECTOR IN QVIBVS PRÆCIPVE AVCTOribus emaculandis, & illuſtrandis hi aduerſariorũ libri verſentur, non abs re fore exiſtimauimus, ſi ſummas omnium capitum præmitteremus.

Summæ capitum Lib. I.

CAP. I.

In veteribus gloßis complura emendantur. Adipiſci. Apiſci. Aeuitas. Virgo acerba. Amatoriũ. Aruſpex.

CAP. II.

Diogenes Laërtius duobus locis emendatur.

CAP. III.

Loci aliquot Arnobiani emendati. Intimare. Auocare. Apuleius emendatus. Plutarchus correctus. παράγειν. *ô iſti apud Arnobium.*

CAP. IV.

Complura in veteri gloſſario emendantur. Cambio. Calui. Capitis diminutio. Catillus. Cinum. ἐπισκύνιον. *Circus. Deportatio.*

CAP. V.

Θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει. θύειν τὰ διαβατήρια. θύειν τὰ σωτήρια, & τὰ σῶστρα, ῥύσια. θύειν

τὰ εὐαγγέλια. Cùm litarent propter viam facientes, dicebantur iis γίνεσθαι τὰ διαβατήρια: vt aliàs γίνεσθαι τὰ ἱερά: & pleniùs γίνεσθαι καλὰ τὰ ἱερά: atque etiam χρηστὰ προχωρεῖν. ξεναγοί. ξένοι. Herodoti Interpres obiter notatus. Ὅμοιοι apud Xenephontem qui dicti. Xenephonti lux.

CAP. VI.

Quædam in gloſſario emendata, illuſtrata. Exequiæ. Proſequi. προπέμπειν. ἐκπέμπειν. παραπέμπειν. Mos antiquus notatus. Ire. Exportare. ἐκφέρειν. ἐκκομίζειν. παρακομίζειν. Mortui extra vrbem ſepeliebantur. Potẽtiores olim in vrbe ipſa: & ſæpiùs iuxta forum. Quin & in templis.

CAP. VII.

In gloſſario multa correcta. Fauor. φόρος, i. forum græcis recentioribus. Ἀποβολή. ἐκβολή. ἀποβάλλειν. Theocriti ſcholia leuiter correcta. Iracũdia. ὥραιος. Lea. Longauo. Lares. Nundinæ. Obpopa. Oßilegium: & de oßilegio plura.

CAP. VIII.

Gloſſarium à litera P ad finem vſque percurritur. Multa in eo emendantur, illuſtrantur. Paludamentum φοινικὶς. Ruſſæ tunicæ militares. Peruerſus ἐπαείστερος. Ploſtrum.

Populares στρατιῶται. Puluix. Puppæ. πλαγγόνες. Νύμφαι. Sedule. Lucillius fortaſsè emendatus. Tibicines.

CAP. IX.

Ὀροσάγγαι apud Perſas ſunt εὐεργέται græcis. Thuydides explicatus. Νεκροὶ ὑπόσπονδοι. νεκροὺς ὑποσπόνδους δοῦναι, ἀποδοῦναι. Mos antiquus τῆς ἀναιρέσεως notatus. ψυχαγωγίας antiqua conſuetudo. Virgilius illuſtratus, & fortaſsè emendatus. Luctus mortuis prodeſſe credebatur. Quare capillos tumulis apponerẽt. Lecto efferebantur mortui. Hunc lectum κλίνην græci dixerunt. Fulcro eum eburno potentiores fulciebant: ſimul cum corpore comburebant.

CAP. X.

Herodotus emendatus. explicatus. Quam diei horam Græci per tempus πληθυούσης ἀγορᾶς intellexerint. Theocritus emendatus. περιψύχεσθαι. Adſpergere, & obſipare aquã. M. Antoninus Philoſophus emẽdatus.

CAP. XI.

In veteribus gloſsis multa explicata. Ducere. Ἀπάγειν. ἄγειν πρὸς θάνατον. Pauſanias auctor ἀττικοῦ λεξικοῦ. Cubile φωλεός. εὐνή. Conſueſcere ἐνεργητικῶς. Diuidia. Diuidua. Diuidus. Calpurnius correctus. εὐφημισμὸς

notatus. Turgor. Quædam in gloſſario Græcolatico emendata. διαφθείρειν. *Corrumpere. Corruptelæ.* φθοραί. *Aequor noua ſignificatione.* Ισόπεδον.

CAP. XII.

An licuerit Athenienſibus & Perſis ſorores vxores ducere. Expenſi duo Senecæ loci in Hercule furente. Deorum ductor. ταγός. *Vehere. Nauis quaſi Vehiculum.*

Summæ Cap. Lib. II.

CAP. I.

Quædam in Plauti Amphitruone illuſtrata, correcta. ἕρμαιον. κοινὸς ἑρμῆς. Ερμαῖ ἐν προθύροις οἴκων.

CAP. II.

In Aſinaria Plauti quædam emendantur, illuſtrantur.

CAP. III.

Quædam in Plauti Aulularia corriguntur, illuſtrantur. Per bonam fidem μέγιστος ὅρκος. *Capteiuei duobus locis emendantur.*

CAP. IV.

In Caſina quædam illuſtrantur, explicantur, emendantur. εὐφημισμὸς *notatus.* μακαρίτης. *felix.* ἁλώνητα ἀνδράποδα. ἀντιβλέ-

πεῖν. *Helleniſmus Plautinus.*

CAP. V.

Planti Epidicus duobus locis illuſtrata. In Bacchidibus quædam explicata. Religioſæ exceptiones notatæ: Si Dij volunt: ἢν θεὸς θέλῃ: θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων. σὺν θεῷ. σὺν θεῶν δόσει.

CAP. VI.

In Milite glorioſo correctus locus. Mos antiquus ſacrificãdi θεοῖς ἀποτροπαίοις *ad auertenda inſomnia, vel quæ inſomnijs portenta. In Pſeudolo locus illuſtratus: & correctio Plautini Commentatoris confirmata.*

CAP. VII.

Plautus correctus in Pœnulo, Perſa, Sticho. Sæpè illuſtratus. Vulgata in Trinummo lectio confirmata. Oculos effodere. ὀφθαλμοὺς ἐξορύσσειν.

CAP. VIII.

Pindari locus explicatus.

CAP. IX.

Dionyſius περιηγητὴς *multis in locis illuſtratur.* Θῆβαι ὠγυγίαι. ἱερὸς δόμος. *Dij habitare dicebantur in templis. Aethiopes* εὐσεβεῖς. *Notata ſuperſtitio antiquorum lapillis ad auerruncandos* κακοδαίμονας *vtentium.*

CAP. X.
Strabonis locus explicatur.

CAP. XI.
Ariſtotelis locus emendatus: alius explicatus.

CAP. XII.
Diogenis Laërtij expenſus locus in Anaximenis vita. Alius in Anaxagoræ vita illuſtratus.

CAP. XIII.
Ciceronis locus explicatus. Diogenes Apolloniates emendatus.

CAP. XIIII.
Ciceronis locus illuſtratus. Præcones ludorum Olympicorum qui fuerint. ἀνακηρύττειν. *Pindari locus illuſtratus. Aeliano lux.*

CAP. XV.
Plauti locus in Milite glorioſo illuſtratus. Μέγας βασιλεὺς. βασιλεὺς *Rex Perſarum abſque adiectione. Rex. Terentius illuſtratus. Plauti locus collatus cum loco Ariſtophanis.*

CAP. XVI.
Duo Iuuenalis loci explicati. χομᾶν.

CAP. XVII.
Hippocratis locus illuſtratus. Deſignare. ἀποδεῖξαι. ἀποφαίνειν. μηνύειν.

DESI-

DESIDERII HERALDI ADVERSARIORVM LIBER PRIMVS.

CAP. I.

In veterib. gloſsis complura emendantur. Adipiſci. Apiſci. Aeuitas. Virgo acerba. Amatorium. Aruſpex.

QVI vetus gloſſarium ab H. Stephano excuſum ſcripſit, doctus fuit. Sed multa in eo perperam à librariis ſcripta, perperam intellecta. In ipſo penè libri limine legitur, Ab aſtratura, ἀπὸ τῆς ἀναβολικῆς. P. Faber aruernus, vir longè eruditiſſimus, & optimus, legendum exiſtimat, Ab, à ſtratura. i. ab, vel à

ſtratura. vt ſit ἀπὸ τῆς ἀναβολικῆς idem quod ἀπὸ τῆς στρώσεως. Sunt enim ſerui ab, ſiue à ſtratura. Eadem ſerie, Abominandum, ἀποτρόπαιον, ἀπευκταῖον, ἀπεστον. Lego ἀπευκτόν. Scholia ad Theocritum: Εὐκτὸς δὲ, ὁ εὐχῆς ἄξιος, καὶ εὐκταῖος: ἀπευκτὸς δὲ, καὶ ἀπευκταῖος, ὁ μισητός. Aeſchylus Agamemnone:

Vocabulū mendoſum accẽtu priuauimus H. Stephanum ſequuti: quẽ & poſteà in hoc ſequemur.

ὅταν δ᾽ ἀπευκτὰ πήματ᾽ ἄγγελος πόλει
στυγνῷ προσώπῳ πτωσίμου στρατοῦ φέρῃ.

Deinde, Adagium, προοίμιον. Lege παροίμιον. Abſentatio, ἀπηχὲς, ἀμαυρόν. Trāſpoſita lectio. Lege abſentatio, ἀποστήθισις ἀπὸ στόματος. Abſurdum, ἀπηχὲς, ἀμαυρόν.

Adipiſci.

Adipiſci, ἐπικτᾶσθαι. Optimè ſanè. Nam adipiſci eſt adapiſci, ἐπικτᾶσθαι, non κτᾶσθαι ſimpliciter. Apiſci κτᾶσθαι. Plaut. in Capt.

Apiſci. Sc. Iupiter ſupreme.

Sine ſacris hereditatem ſum aptus effertiſſimam.

Et in Epidico:

Sc. Satin' ille homo.

Tace ſis modò: Sine me hominem apiſci.

Ætas, æuitas, ἡλικία, χρόνος. Ætas ab Æuitas κατὰ συγκοπήν. Arnobius lib. 2. aduerſus gentes. *Det reſponſum rogatus, quiſnam ſit ipſe, aut à quo patre, quibus ſit in regionibus editus, quo pacto, aut quanam ratione nutritus: quid operis, aut negotij celebrās,*

Æuitas.

anteacti temporis decurrerit æuitatem. Et lib.3. *Nec obtinere perpetuam poſſe credimus æuitatem, quod extremis coërcitum finibus, neceſſaria circumcludit extremitas.* Poſteà in noſtro gloſſario: Acerbum, ἄωρον, πικρὸν, ἀπέπειρον. Ἄωρον dicit propriè. Nam fructus acerbi, ἄωροι. Et vt Ἄωρος dicitur græcis virgo μὴ ὡραία γάμου, Nondũ matura viro: Sic & acerba dicitur Varroni, Agathone. *Ideò quòd maiores noſtri virginis acerbæ aureis Veneris vocabulis imbui noluerunt.* Sequitur, Amatorium, φίλτρον. Seneca ep. 9. *Hecaton ait: Ego tibi monſtrabo amatorium ſine medicamento: ſine herba: ſine vllius veneficæ carmine. Si vis amari, Ama.* Quid ſit Amatorium docet Plautus περιφραστικῶς, in Truculento. Virgo acerba. Amatoriũ. In Prol.

Si ſemel amoris poculum accepit merè:
Eáque intra pectus ſe penetrauit potio,
Extemplò & ipſus periјt, & res & fides.

Amatorium eſt, *amoris poculum.* Attonitus, ἐμβροντηθεὶς, ἐκριγιαείους. Locus penè depoſitus. Legendum tamẽ ſuſpicor, ἐκπαγεὶς, αἴους. Aſcora ασκοπυθην: Lege, ἀσκοπυτίνη. Adſperſerit τηροσκλυσῃ: Lego, περικλύσῃ: Nam infrà, Adſpergine, περικλύσματι. Aruſpex, βωμοσκόπος. Ergo Aruſpex.

quòd aram ſpeciat dictus aruſpex γλωσσογράφῳ. Cui non accedit Velius Longus: *Item ariſpex ab ariuga, quæ eſſet hoſtia, nõ aruſpex.* Eodem penè modo Donatus ad Phormionem Terentij, act. 4. ſc. 5. *Haruſpex, inquit, ab haruga nominatur. Nã Haruga dicitur hoſtia, ab hara, in qua concluditur, & ſeruatur. Hara autem eſt, in qua pecora includuntur.* Neque quidquam hîc mutandum. Nam Haruga omninò ſcripſit Donatus: quod ipſe ſatis declarat, Harugam ab hara deducens. Aringa igitur locum hîc apud Donatum non habebit: quemadmodum neque apud Seruium. Dionyſ. Hal. lib. 2. Ant. Rom. ἔτι πρὸς τούτοις ἔταξε μάντιν ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἕνα παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς, ὃν ἡμεῖς μὲν ἱεροσκόπον καλοῦμεν, Ῥωμαῖοι δὲ ὀλίγον τι τῆς ἀρχαίας φυλάττοντες ὀνομασίας, Ἀρούσπικα προσαγορεύουσιν. Aruſpicem ἱεροσκόπον interpretatur: Quomodo & γλωσσογράφοις alibi, Haruſpex, ἱεροσκόπος, θύτης.

CAP. II.

Diogenes Laërtius duobus locis emendatus.

Legebam nuper Parmenidis vitam apud Diogenem Laërtium. Hunc

locum offendi, qui me offendit. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν θ' καὶ εἰκοστὴν ὀλυμπιάδα. Monſtrum lectionis. Ergo Parmenides Meliſſi præceptor ducentis circiter annis diſcipulo antiquior. Nam Meliſſus ἤκμαζε κατὰ τὴν τετάρτην, καὶ ὀγδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα. Interpres autē aut aliam lectionem ſequutus eſt, aut malè hæc verba, ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν θ' καὶ εἰκοστὴν ὀλυμπιάδα, interpretatur, *floruit olympiade 99.* Vulgata enim lectio olymp. 28. dicit. Sed vtrobique error. Nam neque Parmenides diſcipulo ducentis annis maior: neque multis annis minor. Legendum igitur puto, ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν οη' ὀλυμπιάδα. Librariorum hîc error: qui in numeris non inſolens. O paulò longius accedit ad figuram τοῦ θ longioris: & ex η ſæpiſſimè fit κ. Nam niſi vtrumque diſtinctè, & penſiculatè ſcribatur, vix alterum ab altero diſcerni poterit. Vnde ſcioli librarij ſcriptum putarunt θκ: & quia κ' εἴκοσι ſignificat ἀριθμητικῶς, idcircò nomen arithmeticum omnibus literis expreſſerūt, & εἰκοστὴν ſcripſerunt. Hac lectione repoſita, ætatem propriam viuent Parmenides, & Meliſ-

ſus. Curabo & alibi Diogenem: imò ſanabo. In Socratis vita de Socrate hæc ſcribit, ſi librariis fidẽ adhibemus. ἀλλὰ καὶ λυρίζειν ἐμάνθανεν ὅτε καιρός. μηδὲν λέγων ἄτοπον εἶναι, ἅτις μὴ οἶδεν ἐκμανθάνειν. Legendum dico, pro ὅτε καιρὸς, ὅτε γηραιός. Facilis lapſus. Notum quod de hac re Cic. in Cat. Mai. Stobæus, Val. Maximus, & alij ſcripſerunt.

CAP. III.

Loci aliquot Arnobiani emendati. Intimare. Auocare. Apuleius emendatus. Plutarchus correctus. προσάγειν. *O iſti apud Arnobiũ.*

ET Arnobius nobis aliquid debebit. Legimus lib. 1. *Quod cùm dicere non ſit veſtrum, neque explicare poßitis, cuius rei cauſſa ſub hac cæli conuexione verſemini, deſiſtite arbitrari pertinere ad vos quidquam: cùm ea quæ fiunt, non pariliter fiant: ſed ad ſenſus ſummam redeant referantúrque totius.* Sic vulgò legitur: Sed lege mecum, *Cùm ea quæ fiunt, non partiliter fiant: ſed ad ſenſus ſummam redeant referantúrque totius.* Opponit ea quæ partiliter fiunt iis, *quæ ad ſenſus ſummam redeunt, referuntúrque totius.* Eandem dictionem vſurpat iterum lib. 6. *Hoc enim eſt propriũ deorum, complere*

omnia vi ſua: non partiliter vſpiã, ſed vbique eſſe totos: Non adeſſe, non abeſſe: Non cœnatum ad Aethiopas pergere, & poſt dies bis ſenos priuatim ad domicilium redire. Locus alius corruptiſſimus eſt lib. 5. *Primum illud à vobis (ſi modò commodare patientiam vultis) exquirimus primùm* (Repetitio huius vocis offendit aures meas) *Allegorico genere vel ſcripta hæc eſſe, vel eodem modo intelligi oportere, vnde eſt vobis cognitum, vel vnde intimatum in conſilium ſcriptores aduocare? Vos ſcilicet tum in eorum pectorib. latitabatis, cùm pro alijs res alias inter veritate capta ſubdebant?* Lege me auctore. *Allegorico genere vel ſcripta hæc eſſe, vel eodem modo intelligi oportere, vnde eſt vobis cognitum, vel vnde intimatum? In conſilium ſcriptores* * *aduocare vos ſcilicet: Tum in eorũ pectoribus latitabatis, cùm res alias pro alijs inter veritate capta ſubdebãt.* Sententia plana hoc modo, quæ alioqui nulla. Dicit, *vnde eſt vobis cognitum, vel vnde intimatũ?* Quia cognitum, & intimatum differũt. Nam intimare γνωρίσαι, ἐμφανίσαι, φανερῶσαι. Intimatum igitur τὸ φανερωθὲν: at cognitum, τὸ γνωσθὲν, δι᾽ ἡμᾶς eſſe poteſt. Sic ſcire, & cognoſcere eodem libro

* pro *aduocauere.*

Intimare.

diſtinguit. *Quod tamen vt vobis ita ſeſe habere (quemadmodum dicitis) annuamus: Qui ſcitis, aut vnde cognoſcitis, vtra pars ſit ſententiis hiſtoriæ ſcripta ſimplicibus, vtra verò ſit diſſonis, atque alienis ſignificationib. tecta?* Intimare autem aliis item vſurpatum. Martianus Capella lib. 1. de nuptiis Philologiæ. *Hæc cùm Iuno affixa, vt adhærebat elatiori plurimùm Ioui, acclinatis eius auribus intimaret.* Sed redeo ad Arnobium, apud quem ſic ſcribunt lib. 7. *Quis eſt enim primùm, qui Deum illum fuiſſe credat, qui currentib. fruſtrà delectaretur equulëis, euocaríque ſe genere hoc ludicri iucundiſſimum duceret?* Ibi pro *euocaríque* legendum exiſtimo, *auocaríque.* Nam Auocare in hoc ſenſu alibi ſæpè apud eundẽ Arnobium. Et, ne longius abeamus, eodem libro. *Ergone iniurias ſuas Dij vendũt, atque vt paruuli puſiones, quò animis parcant, abſtineántque ploratibus, paſſerculos, pupulos, equuleos, panes accipiunt, quib. auocare ſe poſſint?* B. Hieronymus, ep. ad Lætam. *Diſcat primò Pſalterium: His ſe canticis auocet, & in Prouerbiis Salomonis erudiatur ad vitam.* Idem ad Marcellum. *Sudans meſſor Pſalmis ſe auocat: & curua*

Auocare.

attondens vitem falce vinitor, aliquid Dauidicum canit. Veteres gloſſę, Auocat, περισπᾷ, καταργεῖ, ἀποσχολεῖ. Lege περισπᾷ. Eodem ſenſu quo Arnobius, & Hieronymus τῷ *auocare* vtuntur, Plutarchus vſus eſt τῷ παράγειν. Sic enim lege in Solone, τῇ δὲ ποιήσει κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς οὐδὲν ἄξιον σπουδῆς, ἀλλὰ παίζων ἔοικε προσχρήσασθαι, καὶ παράγειν ἑαυτὸν ἐν τῷ σχολάζειν. Apuleius eodem pacto emendandus videtur lib. 4. Metamor. *Sed ego te narrationibus lepidis, anilibúſque fabulis protinùs euocabo.* Lege hîc etiam, *auocabo.* Helleniſmus frequens eſt apud Arnobiũ noſtrũ, *ô iſti*, ὦ οὗτοι. i. ὦ ὑμεῖς. Sic enim Arnobium interpretor. lib. 1. *Et tamen, ô iſti, qui hominem nos colere morte functum ignominioſa ridetis: nonne liberum & vos patrem membratim ab Titanis diſſipatum fanorum conſecrationi aptatis?* Iterum: *Et tamen, ô iſti, qui pollutas res noſtras vitiorum criminamini, &c.* Et lib. 2. *Intereà tamen, ô iſti, qui admiramini, qui ſtupetis doctorum, & philoſophiæ ſcita.* Lib. 4. *Quid dicetis, ô iſti, qui, &c.* Lib. 6. *Quid dicetis, ô iſti, etiámne Dij cœlites, &c.* Lib. 7. *Quid dicitis, ô iſti, ergone ille putor, &c.*

Gloſſarium emendatũ.

παράγειν.

Plutarchus emẽdatus.

Helleniſmus Arnobianus.

CAP. IIII.

Complura in veteri gloſſario emendantur. Cambio. Calui. Capitis diminutio. Catillus. Cinum. Ἐπισκυώνιον. Circus. Deportatio.

LEgimus in gloſſario, Bominatores βοφυβοποιοί: Lege Bouinatores. Cacumbeat, διαλλάσσει. fortè, Cambiat, διαλλάσσῃ. In aliis gloſſis, Ἀντάλλάσσω, Submuto, Cambio. Priſcianus lib. 10. de arte Grammatica. *Cambio ἀμείβομαι ponit Chariſius, & eius præteritum Campſi: quod ἀπὸ τοῦ κάμπτω, ἔκαμψα græco eſſe videtur. Vnde & Campſo, campſas ſolebant vetuſtiſsimi dicere.* Ibidem: Calpitur, ἐξαπατᾶ. Lego, Calbitur, pro Caluitur. Saluſtius apud Priſc. 10. de arte Grammat. *Contra ille calui ratus. Calui,* inquit Priſcianus, *id eſt, decipi.* Plaut. in Caſ.

Cambio. Calui. ſc. Sequimini Comites.

-- Nam vbi domi ſola ſum
Sopor manus caluitur.

Apud Non. voce Arua.

Pacuuius: *Poſtquam calamitas plures annos aruas caluitur.* Canalis ῥυστρυεξ, ὀχετός. Lego, ῥοῦς, ῥύαξ, ὀχετός. Capitis diminutio, κεφαλῆς ἐλάττωσις. i. καταστάσεως ἐναλλαγή, interprete Theophilo. Adi Iuriſcõſultos. Catillus, πίναξ. Quadram intelligit. Priſcianus: *Tranſit etiam N in L:*

Catillus.

Vt, Vnus, Vllus, Nullus, Vinum Villum, Catena Catella, Bonus bellus, Catinum Catillum. Sic Cilum & Cilium, à Cinum. Gloſſæ noſtræ: Cinum, ἐπισκύνιον. Heſychius: Ἐπισκύνιον, τὸ ἐπάνω τῶν ὀφθαλμῶν ὀφρύδιον, ἢ τὸ μεσόφρυον. Theocritus Herculiſco. Cilum. Cinum. ἐπισκύνιον.

τοῖον ἐπισκύνιον βλοσυρῷ ἐπίκειτο προσώπῳ.

Contrà partes inferiores τῶν ὀφθαλμῶν, κοῖλα dicebantur. Scholia ad Theocritum: κοῖλα, τὰ ὑποκάτω τῶν ὀφθαλμῶν. In gloſſis noſtris legimus, Clunar, κριθῆς λέπυρον. Scribo, Cluma. Feſtus: *Clumæ, folliculi ordei.* Cimis κορίζω. Lego, Cimicia, κοριάν. Iſidorus: *Cimicia, propter ſimilitudinem Cimicis. Vnde & eam Græci Corionem vocauerunt.* Circum ἱέρακα. Sic ſanè Scholia ad Aeſchylum, κίρκον interpretantur, ἐν Πέρσαις, ad hunc locum. κίρκος.

Μεθύστερον δὲ κίρκον εἰσορῶ δρόμῳ
πτεροῖς ἐφορμαίνοντα, καὶ χηλαῖς κάρα
τίλλοντα.

Vbi Scholia: Μετὰ δὲ τοῦτο, ὁρῶ κίρκον, ἤτοι ἱέρακα. Quæ ſequuntur in noſtro gloſſario, ſic legenda exiſtimo. ἔστι δὲ ὄρνεον, μεταβληθείσης τῆς σκύλλης, τοῦ Νίσου μεγαρέως. Et ſic Circum pro Ciri accipit

γλωσσογράφος: aut potius fabulæ nõ ſatis memor eſt, de qua lege ſis Ouid. 8. Met. Κίρκυ autẽ meminit etiã Ariſtoteles: eũque inter ἱέρακας ponit, vt & Plinius. Sequitur in Gloſſ. Cõmittit, συμβάλλει, μαχήν. Lege, Συμβάλλει μάχην. Vnde ſtatim pòſt, Commiſſor, συμβαλλομάχος. Corruptus & hic locus: Commodior ætate, τῇ χρόνῳ. Quid ſi legeris, Commoditate? Legimus poſteà, Conſummatum erit, τέλος μεμενόν εἶναι: Lego omninò, τετελεσμένον ἔσται. Correptè, εὐστρόφως, εὐαντόλως: Lege, εὐςόλως. Nam ſequitur poſteà, Correptio, εὐστολή. Sed aggrediar literam D: & vocabula quædam ab ea incipientia reponam, componam. Damnaſceto, habent gloſſæ, ὀφιλεις: Lego, Damnas eſto, ὀφείλεις, vel ὀφείλει. *Damnas eſto heres meus domum illius reficere: vel, illũ ære alieno liberare.* Sequitur poſteà, Decipit, πλεῦθαιον. Appoſitè verò. Lege, deinceps, vel denique. Sed potius, deinceps. Nam quamuis non ſit propriè πλεῦθαιον, eſt tamen ἐπὶ τὰ ἑξῆς. Ibidem, Decuit ἐπῆρεν: Quid obſtat quominus legamus ἔπρεπε: vel etiam ἐπῆρεν: quod malo? Pro demultia ἐκλογὴ α πολλῶν, ἐκ-

Tit. de Legat. §. Tã a. corp. & alibi ſæpius.

λογὴ ἀπὸ πολλῶν? Qui deportabantur in ſolas terras, erant capite deminuti. Vlp. Tit. de Tut. 8. §. 12. *Media capitis deminutio dicitur, per quam ſola ciuitate amiſſa, libertas retinetur: Quod fit in eo, cui aqua & igni interdicitur.* Lego igitur in gloſſis, deportare μειῶσαι, pro μιῶσαι. Poſteà pro deſtinare ἀποστῆλαι, lego omninò ἀποστεῖλαι. Nam anteà gloſſarij ſcriptor Deſtino interpretatus eſt ἀποπέμπω. Malè etiã legitur diſtote, διασκέδασον. Legendum enim diſcote, pro diſcute. Nam diſcutere eſt διασκεδάσαι, πρὸς τὸ ἀκριβὲς ἐξετάσαι. Qui primi ſcripſerũt, Donicum ἄχρηστον: næ iſti linguæ Latinæ ignari omninò fuerunt. Lege, Donicũ, ἄχρις οὗ.

CAP. V.

Θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει. θύειν τὰ διαβατήρια. θύειν τὰ σωτήρια, & τὰ σῶστρα, ῥύσια. θύειν τὰ εὐαγγέλια. Cùm litarent propter viam facientes, dicebantur iis γίνεσθαι τὰ διαβατήρια: ut aliàs γίνεσθαι τὰ ἱερά: & pleniùs γίνεσθαι καλὰ τὰ ἱερά: atque etiã χρηστὰ προχωρεῖν. ξεναγοί. ξένοι. Herodoti interpres obiter notatus. Ὁμοῖοι apud Xenophontem qui dicti. Xenophonti lux.

θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει.

SOlebant Imperatores antequam ad bellum progrederentur θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει. Xenophon ἑλλην. ϛ. ἐπλήρουν δὲ καὶ τριήρεις αὐτοί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ Κορίνθιοι, καὶ ἐδέοντο καὶ τῶν Σικυωνίων συμπληροῦν, ἐφ᾽ ὧν διενοοῦντο τὸ στράτευμα διαβιβάζειν. καὶ ὁ μὲν δὴ Ἀρχίδαμος ἐθύετο ἐπὶ

θύειν τὰ διαβατήρια. ἑλλην. γ.

τῇ διαβάσει. Ἀντὶ τοῦ, θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει, dicit alibi θύειν τὰ διαβατήρια. Ἐπεὶ καὶ θυσάμενος, καὶ τἆλλα ὅσα ἔδει, καὶ τὰ διαβατήρια, ἐξῆλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους, &c. Θύειν τὰ διαβατήρια dicunt Latini, *facere propter viam*. Sic autem dictum θύειν τὰ διαβατήρια, vt

θύειν τὰ σωτήρια.

θύειν τὰ σωτήρια. Xenophon ἀναβάσεως γ. καὶ Ξενοφῶν εἶπε, Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων, οἰωνὸς Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη, εὔξασθαι, τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα. Dion lib. 41. Τοσαύτην γὰρ εὔνοιαν αὐτοῦ πᾶσαι, ὡς εἰπεῖν, αἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεις εἶχον, ὥστ᾽ ἐπειδὴ ἤκουσαν αὐτὸν ὀλίγον ἔμπροσθε ἐπικινδύνως νοσοῦντα, Σωτήρια αὐτοῦ

σῶστρα θύειν.

δημοσίᾳ θύειν εὔξασθαι. Σῶστρα θύειν dixit Herodotus, Muſa 1. σῶστρα τοῦ παιδὸς γὰρ μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν τιμὴ αὕτη προσκέεται.

ῥύσια.

Ῥύσια etiam dicebantur. Dionyſius περιηγητής.

Ῥύσια δ᾽ Ἀπόλλωνι χοροὺς ἀνάγουσιν ἅπασαι.
Ad idem exemplum θύειν τὰ εὐαγγέλια θύειν τὰ
dixerunt. Diod. Sicul. lib. 15. Ὁ δὲ Διονύ- εὐαγγέλια.
σιος τοῦτον μὲν ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ περιχαρὴς
ἐγένετο, καὶ τοῖς θεοῖς εὐαγγέλια θύσας, πό-
τους καὶ μεγάλας εὐωχίας ἐπετέλεσεν. Polyæ-
nus lib. 1. Ἐτεόνικος τοὺς ἀγγέλους ἐκέλευσε
νύκτωρ ὑπεξελθεῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμέραν ἐς Μιτυ-
λήνην ἐστεφανωμένους, καὶ παιανίζοντας, νίκην
ἀγγέλλοντας ἥκειν. Ἐτεόνικος μὲν ἔθυεν εὐαγ-
γέλια. Et lib. 2. Ἀλλὰ μὲν καὶ αὐτὸς περιῆλ-
θεν ἐστεφανωμένος, ἔθυσεν εὐαγγέλια, διέπεμψε
τοῖς φίλοις μερίδας ἀπὸ τῶν ἱερείων. Sic Xe-
nophon in priori hiſtoria ἑλλην. α. καὶ οἱ
μὲν ταῦτ᾽ ἐποίουν. Αὐτὸς δ᾽ ἐπειδὰν ἐκεῖνοι
κατέπλεον, ἔθυε τὰ εὐαγγέλια, καὶ τοῖς στρα-
τιώταις παρήγγειλε δειπνοποιεῖσθαι. Τοῖς δὲ
καλλιερήσασιν τὰ διαβατήρια θύουσιν di- Quando di-
cebantur γενέσθαι τὰ διαβατήρια. Xeno- cantur γε-
phon ἑλλην. γ. Ὁ δὲ Παυσανίας, ἐπεὶ τὰ νέσθαι τὰ
διαβατήρια ἐγένετο αὐτῷ, καθεζόμενος ἐν διαβατή-
τῇ Τεγέᾳ, τούς τε ξεναγοὺς διέπεμπε, καὶ τοὺς ρια.
ἐκ τῶν περιοικίδων πόλεων στρατιώτας περιέ-
μενεν. Nam & iis dicũtur γίνεσθαι τὰ ἱερὰ
qui ſacrificantes litant. Veluti ἀναβ. ς.
& ἑλλην. γ. atque alibi ſæpius. Plenius
quandoque dicuntur γίνεσθαι καλὰ, ſed

non elegantius. Æſchylus Ἑπτ. ἐπὶ Θήβ.

-- πόρον δ' Ἰσμηνὸν οὐκ ἐᾷ περᾶν
ὁ μάντις. οὐ γὰρ σφάγια γίνεται καλά.

Strabo lib. 3. ἐνταῦθα δὲ θύσαντας, μὴ γε-
νομένων καλῶν τῶν ἱερείων ἀνακάμψαι πάλιν.
Et ib. μὴ γενομένων δὲ πάλιν καλῶν τῶν
ἱερείων ἐπανελθεῖν οἴκαδε. Onoſander: γε-
νομένων δὴ καλῶν τῶν ἱερῶν, ἀρχέσθω πάσης
πράξεως, καὶ καλείτω τοὺς ἡγεμόνας πάντας
ἐπὶ τὴν ὄψιν τῶν ἱερῶν. dicuntur etiam
χρηστὰ προχωρεῖν Herodoto, Muſa 5. ἐπεί
τε οἱ τὰ ἱρὰ οὐ προσεχώρεε χρηστὰ θυομένῳ
ἐπὶ Κρότωνα. dicuntur Thucydidi οὐ προ-
χωρεῖν ſimpliciter, lib. 5. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ
διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε
ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, &c. Alia φράσει idem
dixit eodē libro. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χει-
μῶνος λακεδαιμόνιοι, μελλήσαντες εἰς τὴν
Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατή-
ρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώ-
ρησαν. Xenophon iterum ἑλλην. δ. Ὁ δ'
Ἀγησίπολις, ἐπεὶ ἔγνω ὅτι εἴη αὐτῷ ἡγητέον
τῆς φρουρᾶς, καὶ τὰ διαβατήρια θυομένῳ
ξεναγοὶ. ἐγενέτο. Ξεναγοὺς dicit Xenophon loco
ſuprà laudato τοὺς τῶν μισθοφόρων ἄρχοντας.
ξένοι. ξένους γὰρ ἐκάλουν τοὺς μισθοφόρους, inquiũt
Scholia ad Thucyd. lib. 2. Λακεδαιμονίων
τε οἱ

τι οἱ ξεναγοὶ ἑκάστης πόλεως συνεφεστῶτες ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον. Diod. Sicul. lib. 16. Οὐ μὴν, ἀλλ' οὗτοι μὲν ἐκαραδόκουν τὴν τῶν Συρακουσίων προαίρεσιν, καὶ μετὰ πολλῶν χρημάτων ἀπέστειλάν τινας τῶν ἐκ τῆς γερουσίας τοὺς ξενολογήσοντας ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Idem Μισθοφόρους ξενολογεῖν dixit lib. 15. πρὸς δὲ τούτοις, μισθοφόρους πολλοὺς ἐξενολόγει, ἔχων χρημάτων δαψίλειαν. Et ibidem τὰς ξενικὰς δυνάμεις dicit, τὰς ἐκ τῶν μισθοφόρων συνεστώσας. Παρ' Ἑκατόμνου δὲ τοῦ Καρίας δυνάστου λάθρα συμπράττοντος αὐτῷ, χρημάτων ἔλαβε πλῆθος εἰς διατροφὴν ξενικῶν δυνάμεων. Adſcribam & hũc locum ex eodem libro: πολλοὺς δὲ ξενολογήσας ἐκ τῶν ἑλληνίδων πόλεων, ἔπεισε καὶ Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν. ξεναγὸς autem è Laconum peculio: qui & iidem ξείνους τοὺς βαρβάρους ἐκάλουν. Herodotus Muſa 9. ταῦτα λεγόντων τῶν ἀγγέλων, οἱ Ἔφοροι εἶπαν ἐπ' ὅρκου καὶ δὴ δοκέειν εἶναι ἐν Ὀρεστείῳ στείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους. ξείνους γὰρ ἐκάλεον τοὺς βαρβάρους. Et iterum. Νεικέων δὲ ὁ Ἀμομφάρετος, λαμβάνει πέτρον ἀμφοτέρῃσι τῇσι χερσί· καὶ τιθεὶς πρὸ ποδῶν τῶν Παυσανίεω, ταύτῃ τῇ ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη, μὴ φεύγειν τοὺς ξείνους. λέγων τοὺς βαρβάρους. ξένοι barbari dicti Laconibus.

Barbaros dicens. Sic enim ſeipſum interpretatur Herodotus. Malè igitur interpres, *Appellans barbaros*. Sed à Xenophonte nondum diſcedo. Non intelligitur ab interpretibus hic locus 3. ἑλλην. οὗτος δ' ἦν καὶ τὸ εἶδος νεανίσκος, καὶ τὴν ψυχὴν εὔρωστος, οὐ μέντοι τῶν ὁμοίων. Ὁμοίους appellatos fuiſſe Lacedæmone viros bonos, & benè audiẽtes doceo. Dicebãtur autẽ ὅμοιοι, quia viris bonis idẽ erat ius ciuitatis, nulla fortunæ, aut generis habita ratione. Idem Xenophon lib. περὶ τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας. Ἐπέθηκε δὲ καὶ τὴν ἀνυπόστατον ἀνάγκην ἀσκεῖν ἅπασαν πολιτικὴν ἀρετήν. τοῖς μὲν γὰρ τὰ νόμιμα ἐκτελοῦσιν ὁμοίως ἅπασι τὴν πόλιν οἰκείαν ἐποίησε, καὶ οὐδὲν ὑπελογίσατο οὔτε σωμάτων, οὔτε χρημάτων ἀσθένειαν. εἰ δέ τις ἀποδειλιάσειε τοῦ τὰ νόμιμα διαπονεῖσθαι, τοῦτον ἐκεῖ ἀπέδειξε μήτε νομίζεσθαι ἔτι τῶν ὁμοίων εἶναι. Idem eodem libello: συσκηνοῦσι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἄνδρες τῶν ὁμοίων. οὗτοι τούτοις ἐπιμελοῦνται πάντων τῶν ἐπιτηδείων, ὡς μηδεμία ἀσχολία ᾖ αὐτοῖς τῶν πολεμικῶν ἐπιμελεῖσθαι. Sed & eorũ meminit ἀναβ. δ. ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ χειρίσοφε, ἀκούω τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅσοι ἐστὲ τῶν ὁμοίων, εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελε-

ὅμοιοι apud Lacedæmonios.

Nota ὁμοίως.

τῶν. Quamuis igitur furto ἐκ παίδων ſtuderent, ἐξ ὁμοίων nihilominus erant & inter viros bonos, καὶ δοκίμοις ἐτέλουν.

CAP. VI.

Quædam in gloſſario emendata, illuſtrata. Exequiæ. Proſequi. προπέμπειν. ἐκπέμπειν. διαπέμπειν. Mos antiquus notatus. Ire. Exportare. ἐκφέρειν. ἐκκομίζειν. διακομίζειν. Mortui extra Vrbem ſepeliebantur. Potentiores olim in Vrbe ipſa: Quin & in templis.

REuertor ad gloſſarium. Littera 5. legitur: Endoſeſtabat εσειεν: Lego ἔσινεν. Endoſeſtabat pro infeſtabat pueris notum. Enecat, ἀποινιπῇ. Lego, ἀποπνίγῃ. Etoridà, ἐν τῷ μεταξὺ. Scripſerat anteà Entorideà. Entorideà pro interea, vt Poſtideà pro poſteà. Plaut. in Aul. ſc. *Nunc defecato demum.* Entorideà.

Nunc quò profectus ſum, ibo: Poſtideà domũ
Me rurſum quantũ potero, tantum recipiam.

Exequiæ, ἐκφοραί. Rectè. Seruius: *Funus eſt cadauer iam ardens: Quod dum portatur, Exequias dicimus: Crematum, Reliquias & Buſtum: Conditum iam, Sepulchrum.* Rectè, *dum portatur exequias dicimus.* Puto, quia Exequiæ. Vnde dictę.

tunc amici corpus, quod effertur, ſequuntur, & exſequuntur. Hoc enim verbo ita M. Tullius vſus eſt. Terẽtius:

-- Funus interim
Procedit: Sequimur: Ad ſepulchrũ venimus.

Proſequi. Proſequi eodem ſenſu omninò commodè. Seneca: *Baſſus noſter videbatur mihi proſequi ſe, & componere: & viuere tanquam ſuperſtes, & ſapienter ferre deſiderium ſui.* (Vbi *componere* etiam verbum funebre, notum ſatis.) Petronius: *Hæc ergo cùm virum extuliſſet, non contenta vulgari more funus paßis proſequi crinibus, aut nudatum corpus in conſpectu frequentiæ plangere, in conditorium etiam proſequuta eſt defunctum*, &c. Apul. lib. 8. Metam. *Funus verò, toto feralem pompam proſequente populo, deducitur ad ſepulturam.* & lib. 9. *Peractíſque feralibus officiis, frequentíque proſequente comitatu, tradunt ſepulturæ.* Sed hoc verbum ad omnes pompas accommodatiſſimũ. Apul. lib. 10. Metam. *Dies ecce muneri deſtinatus aderat. Ad conſeptum caueæ, proſequente populo, pompatico fauore deducor.* Proſequi eſt ἐκπέμπειν, προπέμπειν, παραπέμπειν. Euripides:

ep. 30.

ἐκπέμπειν.

τὸν δ' αὖ θανόντα, καὶ πόνων πεπαυμένον,

χαίροντας, εὐφημοῦντας, ἐκπέμπειν δόμων.

Vertit M. Tullius 1. Tuſcul. quæſt.

At qui labores morte finiſſet graues,
Omnes amicos laude & lætitia exſequi.

Ergo τὸ ἐκπέμπειν *Exequi* vertit. Aeſchylus ἑπτ. ἐπὶ Θηβ.

Πῶς τολμήσω μήτε σε κλαίειν,
Μήτε προπέμπειν ἐπὶ τύμβῳ; προπέμπειν.

Et paulò poſt:

Ἡμεῖς μὲν ἴμεν, καὶ συνθάψομεν
Αἵδε προπομποί.

Plut. in Numa: ζηλωτὸν δὲ αὐτοῦ καὶ τῷ παραπέμπειν.
τάφῳ τὸν βίον ἐποίησαν οἵ τε σύμμαχοι, καὶ
φίλοι δῆμοι συνελθόντες ἐπὶ τὰς ταφὰς,
ἅμα δημοσίαις ἐπιφοραῖς καὶ στεφάνοις, οἵ τε
πατρίκιοι τὸ λέχος ἀράμενοι, καὶ συμπαρόντες
οἱ τῶν θεῶν ἱερεῖς, καὶ παραπέμποντες.

Ἐπιφορὰς & στεφάνους dicit, flores, odores, corollas, & ſimilia, quibus corpus, ſiue lectũ, quo efferebatur, vt & buſtum, ac tumulum ornabant. Dionyſ. Hal. lib. 11. Ant. Rom. ἐξεπήδων γὰρ ἐκ τῶν οἰκιῶν γυναῖκές τε, καὶ παρθένοι τὸ πάθος ἀποδυρόμεναι, αἱ μὲν ἄνθη καὶ στεφάνους βάλλουσαι κατὰ τῆς κλίνης, αἱ δὲ τελαμῶνας, ἢ μίτρας, αἱ δὲ ἀθύρματα κόμης παρθενικὰ, καί που τινὲς καὶ πλοκάμων ἀποκειράμεναι βοστρύχους· ἄνδρες

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

τὲ συχνοί. λαμβάνοντες ἐκ τῶν πλησίον ἐργαστηρίων, τὰ μὲν ὠνῇ, τὰ δὲ χάριτι, συνεπεκόσμουν τοῖς προσφόροις δωρήμασι τὴν ἐκκομιδήν. Tibullus eleg.3. lib.1.

Non ſoror Aſſyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effuſis ante ſepulchra comis.

Virgil. 6. Æneid.

--Et ſubiectam more parentum
Auerſi tenuere facem: congeſta cremantur
Thurea dona, dapes, fuſo crateres oliuo.

Sed & amiciſſimi corollas & odores, ac flores eiuſmodi quotannis tumulo imponebant. Tibullus lib.2.

Atq; aliquis ſenior veteres veneratus amo-
Annua cõſtructo ſerta dabit tumulo.[res,

Virg. lib.5.

Hic duo ritè mero libans carcheſia Baccho,
Fundit humi: duo lacte nouo, duo ſãguine ſa-
Purpureóſque iacit flores, ac talia fatur: [cro.
Salue ſancte Parens iterum, &c.

Quod & antiquis Chriſtianis olim factitatũ. Prudentius hymno in exequiis defunctorum.

Nos tecta fouebimus oſſa
Violis, & fronde frequenti,
Titulumque, & frigida ſaxa
Liquido ſpargemus odore.

B. Hieronymus, ep.ad Pammachium. *Cæteri mariti ſuper tumulos coniugum ſpargunt violas, roſas, lilia, floréſque purpureos, & dolorem pectoris his officiis conſolantur.* Sed vt ad propoſitum reuertamur *Ire* Ire. ſimpliciter eodem penè modo accipitur. Nam *Ire ad exequias* omninò propriè. Terēt. *Effertur, Imus.* Vbi Donatus: *Efferri propriè dicūtur cadauera mortuorum: & Ire propriè ad exequias.* Virgil.11. Aen.

Ite, ait, egregias animas, quæ ſanguine nobis
Hanc patriā peperere ſuo, decorate ſupremis
Muneribus.

Apuleius lib.3. Florid. *Proin quoniā poëta optimus perſonam vitæ depoſuerit: rectà de auditorio eius exequias eundum: legēda eius eſſe nunc oſſa, mox carmina.* Sic dixit, *Exequias eundum*, vt lib. 4. *Exequias venire. Aſpexit in pomeriis ciuitatis funus ingens locatum, plurimos homines, ingenti multitudine, qui exequias venerant circunſtare, omnis triſtiſsimos, & obſoletiſsimos veſtitu.* Dicit Seruius, *Dum portatur Corpus.* Non malè. Quamuis enim Efferre hanc ſibi σημείωσιν ſuo veluti iure vindicare poſſit: *Exportare* tamen apud Virgil. in eodem Exportare. ſenſu reperias. Donatus ad locum Te-

rentij ſuprà citatum. *Effertur*, inquit, ἐκφέρεται, *græcum eſt. Quod vitans Virgilius, ne diceret Effertur, inquit:*

--Tum corpora luce carentum
Exportant tectis, & triſtia funera ducunt.

Ferre foras. Plautus ſimplex *ferre* pro eodem vſurpauit. ſed non ſimpliciter. *foras* enim addidit. *Efferre* autem nihil aliud eſt, quàm *foras ferre*. In Aul.

ſc. Velim te arbitrari.

Quæ cras veniat: perendie foras feratur, ſoror.

ἐκκομίζειν. Ἀντὶ τοῦ ἐκφέρειν vtuntur & propriè τῷ ἐκκομίζειν Græci. Ælianus lib. 8. ποικ. ἱστορ. c. 4. Πολίαρχόν φασι τὸν Ἀθηναῖον, εἰς τοσοῦτον προελθεῖν τρυφῆς, ὥστε καὶ κύνας, καὶ ἀλεκτρύονας ἐκείνους, οἷς ἔχαιρεν, ἐκκομίζειν ἀποθανόντας δημοσίᾳ. καὶ ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν παρεκάλει τοὺς φίλους. Scholia Æſchyli ad hunc locum ἑπτ. ἐπὶ Θήβ.

ἄτιμον εἶναι δ' ἐκφορᾶς φίλων ὕπο.

Ἐκφορᾶς, inquiunt, ἐκκομιδῆς. σημείωσαι ὅτι τὸ συγκομίζειν καὶ ἐκκομίζειν, καὶ ἀνακομίζειν ἐπὶ νεκρῶν λέγεται. καὶ συγκομιδὴ μὲν λέγεται ἡ περὶ τοῦ τάφου πᾶσα ἐπιμέλεια. ἐκκομιδὴ, ἡ πρὸς τὸν τάφον ἀπαγωγή. ἀνακομιδὴ, ἡ ἐκ τάφου εἰς τάφον μετάθεσις. Heraclides περὶ πολιτ. Παρ' αὐτοῖς ὀδύρεσθαι οὐκ ἔστιν ἐπὶ τοῖς τελευτήσασιν. ἀλλ' ἐπειδὰν

ἐκκομίσωσιν, εὐωχοῦνται. Eunapius παρακομίσασθαι etiã eodem pacto vſurpauit, in Iamblicho. ἀλλὰ ὁδὸν πορευώμεθα· Νεκρὸς γὰρ ἐντεῦθεν ἔναγχος παρακεκόμισται. Nata σημείωσις: quia mortuos vel ex ædibus efferebant: vel extra vrbem ſepeliebant. Nota lex duodecim Tabul. *Hominem mortuum in vrbe ne ſepelito, neue vrito.* Verùm antiquitùs in propriis ædibus ſepeliebantur. Seruius ad hunc locum 6. Æneid. *Sedibus hunc refer antè ſuis, & conde ſepulchro. Apud Maiores,* inquit, *omnes homines in ſuis domibus ſepeliebantur. Vnde ortum eſt, vt Lares colerentur in domibus. Vnde etiam vmbras, Laruas vocamus.* Potentiores etiam, & qui magiſtratibus functi de Rep. benè meriti erãt, in vrbe ſepeliebantur, & ſæpius propè forum. Sed ante latas leges duod. Tab. Quin & poſt leges latas. M. Tull. 2. de Legib. A. *Quid? Qui poſt duodecim in vrbe ſepulti ſunt clari viri?* M. *Credo, Tite, fuiſſe, aut eos quibus ante hanc legem virtutis cauſa tributũ eſt, vt Publicolæ, vt Tuberto: quod eorum poſteri iure tenuerunt: Aut eos, ſi qui hoc, vt Fabritius, virtutis cauſa ſoluti legib. cõſequuti ſunt. Sed in vrbe ſepeliri lex vetat: Sic decre-*

παρακομίσασθαι.

Antiquitùs in propriis ædib. ſepeliebantur.

Potẽtiores olim in vrbe ſepeliebantur.

tum à Pontificum collegio, non eſſe ius in loco publico fieri ſepulchrum. Sed & prioribus illis temporib. minus nobiles extra vrbem ſepeliebantur. Dionyſ. Hal. lib.5. Ant. Rom. de P. Valerio Publicola. Ἀλλ' ἐμέλησαν αὐτὸν οἱ συγγενεῖς φαύλως πως, καὶ ὡς ἕνα τῶν ἐπιτυχόντων ἐκκομίσαντες ἐκ τῆς πόλεως καίειν τε καὶ θάπτειν. ἡ μέντοι βουλὴ μαθοῦσα ὡς εἶχεν αὐτῷ τὰ πράγματα ἀπόρως, ἐκ τῶν δημοσίων ἐψηφίσατο χρημάτων ἐπιχορηγηθῆναι τὰς εἰς τὴν ταφὴν δαπάνας, καὶ χωρίον ἔνθα ἐκαύθη, καὶ ἐτάφη, μόνῳ τῶν μέχρις ἐμοῦ γενομένων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ἐν τῇ πόλει συνεγγὺς τῆς ἀγορᾶς ἀπέδειξεν ὑπὸ ἐλέους. Vide Plut. in Publ. vita.

Et ſæpius iuxta forũ.

Propter vias publicas ſæpius condebantur. Iuu. ſat. 1.

-- Experiar quid concedatur in illos
Quorũ flaminia tegitur cinis, atque Latina.

Nota res vulgò. Sed & in Græcię vrbib. quibuſdam, quos honorificè ſepelire volebant, eos in vrbe media, & propè forum ſæpius ἔθαπτον. Xenophon lib.7. ἑλλην. de Euphrone à Corinthiis ſepulto. Οἱ μέντοι πολῖται αὐτὸν ὡς ἄνδρα ἀγαθὸν κομισάμενοι ἔθαψάν τε ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ ὡς ἀρχηγέτην τῆς πόλεως σέβονται. Thucyd.

lib.5. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες σὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. Plut.in Themiſtocle: καὶ τάφον μὲν αὐτοῦ λαμπρὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ μάγνητες ἔχουσι. Plut.in Arato: καὶ τῶν Ἀχαιῶν φιλοτιμουμένων ἐκεῖ γενέσθαι ταφὰς, καὶ μνημεῖα πρέποντα τῷ βίῳ τοῦ ἀνδρὸς, Σικυώνιοι συμφορὰν ἐποιοῦντο μὴ παρ' αὐτοῖς τεθῆναι τὸ σῶμα, καὶ τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς ἔπεισαν ἀφεῖναι. Νόμου δὲ ὄντος ἀρχαίου μηδένα θάπτεσθαι τειχῶν ἐντὸς, ἰσχυρᾶς τε τῷ νόμῳ δεισιδαιμονίας προσούσης, ἔπεμψαν εἰς Δελφοὺς ὑπὲρ τούτων ἐρησόμενοι τὴν Πυθίαν. ἡ δὲ αὐτοῖς ἀναιρεῖ τὸν χρησμὸν τόνδε.

Βουλεύῃ Σικύων ζωάγριον αἰὲν Ἀράτου
Ἀμφ' ὁσίῃ θαλίῃ τε κατοιχομένοιο ἄνακτος.
Ὡς τὸ βαρυνόμενον τῷ δ' ἀνέρι, καὶ τὸ βαρῦνον,
Γαίης ἔστ' ἀσέβημα, καὶ οὐρανοῦ ἠδὲ θαλάσσης.

κομισθείσης δὲ τῆς μαντείας, οἵ τε Ἀχαιοὶ σύμπαντες ἥσθησαν, καὶ διαφερόντως οἱ Σικυώνιοι, μεταβαλόντες εἰς ἑορτὴν τὸ πένθος, εὐθὺς ἐκ τοῦ Αἰγίου τὸν νεκρὸν, ἐστεφανωμένοι καὶ λευχειμονοῦντες ὑπὸ παιάνων καὶ χορῶν εἰς τὴν πόλιν ἀνῆγον, καὶ τόπον ἐξελόμενοι περίοπτον, ὥσπερ οἰκιστὴν, καὶ σωτῆρα τῆς πόλεως ἐκήδευσαν. καὶ καλεῖται μέχρι νῦν Ἀράτιον. Sed quamuis

alibi ſepelirentur potentiores, funus tamen per forum ductabatur. Apul. lib. 2. Metam. *Ecce iam vltimum defletus, atque conclamatus proceſſerat mortuus, ruúque patrio, vtpote vnus de optimatibus, pompa funeris publici ductabatur per forum.* Quin & in templis quidam antiquioribus tẽporibus, iíque ſæpius è potentiorib. ſepeliebantur. Arnobius lib. 6. aduerſus Gentes. *Quid quòd multa ex his templa, quæ tholis ſunt aureis, & ſublimib. elata faſtigiis, auctorum conſcriptionibus comprobatur contegere cineres, atque oſſa, & functorum eſſe corporũ ſepulturas?* Lege ſis quæ ſequũtur.

CAP. VII.

In gloſſario multa correcta. fauor, φόρος, id eſt, forum Græcis recentiorib. Απόβολή, Εκβολή. Αποβάλλειν. *Theocriti ſcholia leuiter correcta. Iracundia.* ὥργιος. *Lea. Longæuo. Lares. Nundinæ. Obpopa. Oſſilegiũ: & de oſſilegio plura.*

IN gloſſario perperam ſcribunt, Exalantem εκπνθοντα. Legendum fortaſſe

Fauor. Εκπνέοντα. Litera 6. habetur, Fauor, κρότος. Rectè. Beatus Hieronymus, ep. ad Demetriadem: *De ſeruanda virginitate.*

Equorum curſus fauore pernicior fit: Pugilum fortitudo clamorib. incitatur: Paratas ad prælium acies, ſtrictóſque mucrones, ſermo Imperatoris accendit. Sequitur, Forum, Ἀγορὰ, φορας. Dicebam legendum φόρος: & ſic omninò ſcriptum inueni poſteà in codice manu exarato: qui tamẽ impreſſo multò corruptior eſt, & in hoc vnico loco ſànior, vt credo. Iſtius copiam nobis fecit I. Peregrinus doctor Regius doctiſſimus, & humaniſſimus. φόρος autem dixerunt Græci recentiores voce à Latinis detorta τὴν ἀγοράν. Curopalates: Κατὰ μὲν τὴν πρώτην τοῦ Σεπτεμβρίου, τοῦ πατριάρχου μετὰ λιτανίας, καὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων εἰς τὸ πορφυροῦν κιόνιον παραγενομένου, ἐφ' οὗ ὁ σταυρὸς ἵσταται, ὃ πάλαι φόρος ἐκαλεῖτο. Forum dicit, cuius & Cedrenus meminit. Gloſſarium poſteà, Furioſus, οἰστροπλὴξ. Scholia Sophoclis ad hunc Electræ verſum: φόρος.

τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης.

τῆς οἰστροπλῆγος, inquiunt, τῷ οἴστρῳ, ἤγουν μανίᾳ πληγείσης. Grullatores, πανικὰ φοροῦντες. Lege Grallatores, & videſis Feſtum. Arnobius lib. 2. aduerſus Gentes. *Quid curſores, Quid pugiles, quadri-* Grallatores.

garios, deſultores, grallatores, funambulos, præſtigiatores? Goruthum λοιχη: Conieceram legendum βελοθήκη, & ſic poſteà ſcriptum reperi in repetitione huius vocis. Grumari, καταςρέψαι, διορωται. Lego, διορθῶσαι. Litera 9. Gloſſarij ſcriptor Iacturam interpretatur, Αποβολὴ, ἐκβολὴ. Rectè: Nam quæ Latinis

ἐκβολή. propriè Iactura, ea Græcis ἐκβολὴ. Ariſtot. 3. Nicom. τοιοῦτον δέ τι συμβαίνει καὶ περὶ τὰς ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκβολάς. ἁπλῶς μὲν γὰρ, οὐδεὶς ἀποβάλλεται ἑκών. ἐπὶ σωτηρίᾳ δ' αὑτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, ἅπαντες οἱ νοῦν ἔχοντες. Aeſchylus ἑπτ. ἐπὶ θήβ.

περίφρυμνα δ' ἐκβολαὶ φέρει
ἀνδρῶν ἀλφηστῶν
ὄλβος ἄγαν παχυνθεὶς.

B. Lucas in act. Apoſt. cap. 27. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. Hinc quod Latini *Iacturam facere*, Græci eadem metaphora

ἀποβάλλειν. Αποβάλλειν dicũt. Xenoph. παιδ. η. Οὗτοι, ὦ Σάκα, οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν χρήματα, ὡς ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν. Et ἀναβ. ς. Διὰ τοῦτο δὲ κίνδυνος εἴη, μὴ καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβάλοι. Plut. in Camillo. οἱ δ'

ἀσχολίαν πολλὰ τὴν χώραν τότε καθυβρίσαντες, καὶ περὶ πάντα τὸν τυῤῥηνικὸν πόλεμον ἐνοχλήσαντες, ἐπιέσθησαν ὑπὸ τοῦ Καμίλλου, καὶ συνεστάλησαν εἰς τὰ τείχη, πολλοὺς ἀποβαλόντες. In gloſſis, Infuſcat μελαίνει, μιλοι. Lego, μελαίνει, σπιλοῖ. Inſpectæ περιοργασθεῖν, δοκιμασθεῖν. Lege, περιοργασθεῖσαι, δοκιμασθεῖσαι. Inteſtabilis ἀτελής. Vt accipitur *Inteſtabilis* à Plauto iocosè. Nam ἀτελὴς id deſignat. Contrà τέλειος, ἔνορχος. Scholia ad Theocritum τὸν ἐνόρχαν interpretantur, τὸν ὄρχεις μεγάλους ἔχοντα, τὸν τέλειον, ἢ μὴ τομίαν. Sic enim legendum, non τὸν ἡμιτομίαν. Gloſſarij auctor Iracundiam malè interpretatur ὀργὴν ἐπίμονον. Neque enim Iracundia propriè eſt ira ipſa, ὀργή: ſed ἕξις τοῦ ὀργίλου, ὀργιλότης ſcil. Sen. de ira. Plut. περὶ Ἀοργησίας. ἡ μὲν οὖν συνέχεια τῆς ὀργῆς, καὶ τὸ προσκρούειν πολλάκις, ἕξιν ἐμποιεῖ πονηρὰν τῇ ψυχῇ, ἣν ὀργιλότητα καλοῦσιν, εἰς ἀκροχολίαν, καὶ πικρίαν, καὶ δυσκολίαν τελευτῶσαν· ὅταν ἑλκώδης καὶ μικρόλυπος ὁ θυμὸς γένηται καὶ φιλαίτιος ὑπὸ τῶν τυχόντων, ὡς σίδηρος λεπτὸς καὶ ἀσθενὴς ἀναχαραττόμενος. Vnde rectè poſteà γλωσσογράφος, Iracundus ὀργίλος. Iratus ὀργισθείς. Litera II. ὥραιος

ἀτελής.

Scholia ad Theocritũ correcta.

Iracundia.

accentu priuatur iniuſtè. Scripſit γλωσσογράφος, Laſciuus (vulgò Laſciuius) ὥραιος. Qui vocem græcam hac ſignificatione nõ legerant, locum corruptum exiſtimarũt. Malè. Scholia ad Theocr. in enarratione huius verſus,

ὥραιος. ὡραῖος χ᾽ ὡ᾽δωνὶς ἐπεὶ καὶ μᾶλα νομεύει.

ὡραῖος, dicunt, ἀντὶ τοῦ τρυφερός. ὅθεν καὶ θρύπτεσθαι, ὡραΐζεσθαί φησὶ Μένανδρος. ὡραΐζεθ᾽ ἡ τύχη πρὸς τοὺς βίους. Eadem litera, Liber, βιβλίον, φοις. Legendũ φλοῦς: quod eſt contractum ex φλόος. i. φλοιὸς. Sic autem propriè *Liber*. Laea λεῖνα. Lege

Lea. Lea, λέαινα. Philargyrius ad hunc Virgilij verſum,

Torua leæna lupum ſequitur: lupus ipſe capellam.

Hoc nomen, inquit, *licet veteres latinum negent, auctoritate tamen valet. Dicebant enim Leonem maſculum, & fœminam. Vt Plautus in Vidularia:*

Nam audiui fœminã ego leonẽ ſemel parire.
Cic. de Gloria lib. 11. *ſic ait: Statuerunt gloriam leænæ. Leam verò Varro ad Ciceronem dicit lib. 3. Sicut nocet Panthera, & Lea.* Longao κωλεύπτερον. Lego vel, Longabo, vel, Lõgauo. Varro lib. 4. de lingua Lat.

Tertium

Tertium fartum eſt Longabo, quod longius quàm duo hila. Arnobius lib.7. aduerſus Gentes. *Quid, inquam, ſibi hæc volunt, Apexabo, Iſicia, Silicernia, Longauo? Quæ ſunt nomina, & farciminum genera, hirquino alia ſanguine: comminutis alia inculcata pulmonib.* Lares vocat γλωσσογράφος, θεοὺς κατοικιδίους: quemadmodum & Priſcianus lib.5. de arte Grammatica. *Lar quod ſignificat κατοικίδιον θεὸν Laris facit genitiuum.* Verùm non ſolùm ædibus: ſed & vicis integris, atq; itineribus Lares præſidere exiſtimabantur. Arnobius lib.3. aduerſus Gentes. *Poſſumus, ſi videtur, ſummatim aliquid & de Laribus dicere, quos arbitratur vulgus vicorum, atque itinerum Deos eſſe, ex eo quòd Græci vicos cognominant lauras.* Lege quæ ſequuntur. Sed & litera duodecima à nobis luſtrabitur; & aliquid in ea illuſtrabitur. Munus dicitur φιλοτιμία, φιλοξαι. Legendum exiſtimo φιλοξένιον. Perperam ſcribunt Nundinæ ἀγορεοι ἀτελεοι. Reſcribo Αγοραὶ, ἀτέλειαι. Poſteà, Nundinarum, ἑορτῶν, πανηγύρεων. Rectè ἑορτῶν. Nam in Nundinis olim & feriæ & ludi. Lege ſis benè longam de hac re diſputationẽ apud Macrob.lib.1.

Longauo. | Lares. | In nundinis feriæ.

Saturn. c.16. Varro Marcipore: *Vtri magis ſunt pueri hi puſilli nigri, qui ſpectant nundinas, vt magiſter dimittat luſus.* Hic idem locus corruptè legitur alibi apud Non. *dict. Nundinæ*: quem emendabis. Litera 14. legitur, Obpopa ὄρυξ. Vpupã dicit. Antiqui enim V per O efferebãt. Operæpretium λόγου ἄξιον: Sic enim lacuna replenda. Oſſilegij meminit γλωσσογράφος & Oſſilegiũ interpretatur græcè ὀστολόγιον. Diod. Sicul. ὀστολογίαν dicit, lib. 4. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰόλαον ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ὀστολογίαν, καὶ μηδὲν ὅλως ὀστέον εὑρόντες, ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλέα τοῖς χρησμοῖς ἀκολούθως ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεταστῆναι. Oſſilegium erat cùm poſt buſtum oſſa colligebant. Maro,

De oſſilegio.

Oſſaque lecta cado texit Corinæus aheno.

Et ſepeliebant. Dionyſ. Hal. lib. 8. Ant. Rom. ἔπειτα κατασφάξαντές τε αὐτῷ βοσκήματα, καὶ τῶν ἄλλων ἀπαρξάμενοι πάντων, ὅσων ἄνθρωποι βασιλεῦσιν, ἢ στρατιᾶς ἡγεμόσιν ἐπὶ πυρᾶς ἀπάρχονται, παρέμειναν οἱ μάλιστα τὸν ἄνδρα ἀσπαζόμενοι μέχρι τοῦ μαρανθῆναι τὴν φλόγα. κἄπειτα συναγαγόντες τὰ λείψανα, ἔθαψαν ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ, χώματι ὑψηλῷ διὰ πολυχειρίας ἐργασθέντι, μνῆμα

ἐπίσημον ἐργαζόμενοι. Sed non ſolùm tumulum, quod docebamus anteà, verùm & oſſa collecta, odoribus, vino, lacte, & cæteris eiuſmodi irrigabant. Tibullus el. 2. lib. 3.

Ante meum veniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mœſta Neæra rogum.
Sed veniet charæ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero, mœreat illa viro.
Præfatæ ante meos manes, animamque, rigatæ,
Perfuſæque pias antè liquore manus:
Pars quæ ſola mei ſuperabit corporis, oſſa
Incinctæ nigra candida veſte legant.
Et primùm annoſo ſpargant collecta Lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Poſt hæc carbaſeis humorem tollere ventis,
Atque in marmorea ponere ſicca domo.
Illic quas mittit diues Panchäia merces,
Eoique Arabes, diues & Aſſyria:
Et noſtri memores lacrimæ fundantur eodem.
Sic ego componi verſus in oſſa velim.

Videtur Tibullus antiquam antiqui oſſilegij formam poſteris depingere voluiſſe. Oſſa autē legebant propinquiores, & amici. Propertius lib. 2.

Noli nobilibus, noli conferre beatis:
Vix venit extremo qui legat oſſa die.

Et mulieres amicæ ea ſæpius in ſinum legebant. Tibullus lib. 1.

Abſtineas mors atra precor: Nō hîc mihi ma-
Quæ legat in mœſtos oſſa peruſta ſinus. [ter,

Propertius lib. 1.

An poteris ſiccis mea fata reponere ocellis?
Oſſaque nulla tuo noſtra tenere ſinu?

CAP. VIII.

Gloſſarium à litera P ad finem vſque percurritur. Multa in eo emendantur, illuſtrantur. Paludamentum. φοινικὶς. Ruſſæ tunicæ militares. Peruerſus ἐπαρίστερος. Ploſtrum. Populares στρατιῶται. Puluix. Puppæ. πλαγγόνες. Νύμφαι. Sedulè. Lucillius fortaſsè emendatus. Tibicines.

P. Fabri vera laus.

P. Faber Aruernus vir magnus, neque vnquam ſine laude appellandus; Cùm gloſſarium quaſi aliud agentes, & animi gratiâ vnâ aliquando inſpiceremus; legendum mihi dixit pro Abetuarium, ἐπίμετρον, Abctuarium: quod eſt Auctarium. Quam lectionem reponēdam cenſeo. Idem pro Pabulamentum φοινικὶς, legebat Paludamentum. Correctio hîc eſt in procliui. Paludamentum enim & φοινικὶς optimè inter ſe cō-

Paludamētum.

ueniunt. Nam vtrumque veſtimentum militare. Feſtus: *Paludati, Armati, Ornati. Omnia enim militaria ornamenta Paludamẽta dicebant.* B. Hieronymus ep. ad Saluinam: *Nihil nocuit militanti paludamentum, & baltheus, & apparitorum caterua: quia ſub habitu alterius alteri militabat.* Idem ep. ad Exuperantium: *Quis enim non diligat eum, qui ſub paludamento, & habitu militari agat opera prophetarum?* Lucill. ſat. 10.

Ponè paludatus ſtabat rorariu' veles.

Quod autem Paludamentum Latinis, Id φοινικὶς Græcis. Nam φοινικίδων vſus erat in bello ex inſtituto Lacedæmoniorum: *qui veſtibus puniceis vſi ſunt, vt coloris ſimilitudine vulnerum ſuorũ cruorem occultarent: ne hoſtibus aliquid fiduciæ adferrent, ſi fuiſſent vulnerati.* Xenophon ἐν τῇ Λακεδαιμ. πολιτ. εἴς γε μὴν τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀγῶνα τοιάδ' ἐμηχανήσατο: στολὴν μὲν ἔχειν φοινικίδα, καὶ χαλκῆν ἀσπίδα. Ælianus lib. 6. ποικ. ἱστορ. cap. 6. φοινικίδα δὲ ἀμπέχεσθαι κατὰ τὰς μάχας, ἀνάγκη ἦν. ἔχειν δὲ τὴν χρόαν καὶ σεμνότητός τι. πρὸς ταύτῃ γε μὴν τὴν ῥύσιν τοῦ ἐπιγενομένου αἵματος ἐκ τῶν τραυμάτων ἔτι γε μᾶλλον ἐκπλήττειν τοὺς ἀντιπάλους, βαθυτέρας τῆς ὄψεως γι-

φοινικίς.

Ruſſæ tunicæ militares.

νομδύνης φοβερωτέρας μᾶλλον. Veſtis hæc etiã ad Romana caſtra tranſlata. B. Hieronymus ad Iulianum. *Iam demiſſo ſynthemate equus publicus ſternebatur, & nobilem iuuenem punicea indutum tunica baltheus ambiebat, & tamen ille appoſito notario cogebat loqui.* Flauius Vopiſcus in Aureliano: *Cape igitur tibi pro rebus geſtis tunicas ducales ruſſas quatuor.* Trebellius Pollio: *De noſtro ærario priuato dabis huic ſalarium: Tunicas ruſſas militares annuas.* Vnde & *Ruſſatus Lacerta* Iuu. ſat. 7. Legitur poſteà in gloſſario, Pallatus μελανείμων, Lego Pullatus. Particula πεπμορον: Reſcribo, πολλοςημόειον. Pecuniam dici exiſtimauit γλωσσογράφος à permutatione pecorũ. Dicit enim Pecunia χρήματα, ἀπὸ τιμῆς κτηνῶν. In hac ſententia quidam: Alij à ſigno monetæ impreſſo Pecuniam dictam autumant. Nam antiquitùs alteram νομίσματος partem boue: Alteram regia imagine ſignabant. Pecunia igitur ſemper à Pecoribus. Sed duæ ſunt τοῦ ἐτύμου rationes. Didymus: Οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τιμῶντες τὸν βοῦν διὰ πολλὰ μὲν, καὶ ὅτι δὲ ἱερόν ἐστιν, ἐνεχάραττον τῷ μὲν ἑνὶ μέρει τοῦ νομίσματος, βοῦν: τῷ δὲ

In vita D. Claudij.

Pecunia vnde dicta.

ἑτέρῳ, τὸ τοῦ βασιλέως πρόσωπον. Plut. in Publicola. ζημίας γὰρ ἀπειθίας ἔταξε βοῶν πέντε, καὶ δυοῖν προβάτων ἀξίαν. ἦν δὲ τιμὴ μὲν προβάτου ὀβολοὶ δέκα: βοὸς δὲ ἑκατόν. οὔπω νομίσματι χρωμένων πολλῷ τότε Ῥωμαίων, ἀλλὰ προβατείαις καὶ κτηνοτροφίαις εὐθηνούντων. διὸ καὶ τὰς οὐσίας ἄχρι νῦν πεκούλια καλοῦσι· καὶ τῶν νομισμάτων τοῖς παλαιοτάτοις βοῦν ἐπεχάραττον, ἢ πρόβατον, ἢ σῦν· ἐπίθεντο δὲ καὶ παισὶν αὐτῶν, σουίλλους, καὶ βουβούλκους, καὶ καπραρίους, ὀνόματα, καὶ πορκίους. Sed Pecunia aliter primùm ſignata in Latio. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 7. *Hic igitur Ianus cùm Saturnum claſſe peruectum excepiſſet hoſpitio, & ab eo edoctus peritiam ruris, ferum illum, & rudem ante fruges cognitas fructum in melius redegiſſet, regni eum ſocietate munerauit. Cùm primus quoque æra ſignaret, ſeruauit & in hoc Saturni reuerentiam, vt quoniam ille naui fuerat aduectus, ex vna quidem parte ſui capitis effigies: Ex altera verò nauis exprimeretur: quò Saturni memoriam in poſteros propagaret. Ita fuiſſe ſignatum hodieque intelligitur in aleæ luſu: cùm pueri denarios in ſublime iactantes, Capita aut nauia luſu teſte vetuſtatis exclamant.* Sequitur in gloſſario, Pepigit συνέθετο, καὶ ἐπάκτω-

σεν, Lege κ̀ ἐπάκλωσεν. Nam Pepigit poſtremo modo ſumitur à Pangendo, priori à Paciſcendo. Scribunt Perpetratio κατόρθωσις. κ̀ δρᾶσμα τοπια: Lego δρᾶσμα, ἀτοπία. Heſychius, δρασμάτων πανουργημάτων. Additur Peruerſus, ἐπαρίστερος. Rectè. Pomp. Mela lib. I. c. 9. de Ægyptiis. *Suis literis peruersè vtuntur.* De iiſdem Herodotus: γράμματα γράφουσι, κ̀ λογίζονται ψήφοισι, Ἕλληνες μὲν, ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα: Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀρίστερα. Eadem litera vulgò legitur, Plauſibile αἰτησικριτον. Lego, Αἰτησίκροτον. Plebs πλῆθος. δῆμος. ομικρος. Lege δῆμος ὁ μικρός. Ploſtrum ἅμαξα. Sic ſcribebāt antiqui. Priſcianus: *Au tranſit in O productam more antiquo: Vt Lotus, pro Lautus: Ploſtrum pro Plauſtrum: Cotes pro Cautes: Sicut etiam contrà per O Au, vt Auſtrum pro Oſtrum, Auſculum pro Oſculum: frequentiſſiméque hoc faciebant antiqui.* Populares στρατιῶται. A Populando. Sic accipio hoc nomen in verſu Accij à Nonio laudato, dictione *Perperus.*

Peruerſus ἐπαρίστερος.

Ploſtrum.

Populares στρατιῶται.

Deſcribere in theatro perperos populares.

Nam eiuſmodi deſcribi ſolent in co-

mœdiis Milites, bardi, ſtulti, glorioſi, perperi. Popus, νιννίον. Scribe Νανίον. Popus & Pupus, puer paruus. Probabilia interpretatur gloſſarij auctor, εὐαπόδεικτα, πιθανά. εὐαπόδεικτα latè accipit. Aliàs ἀποδεικτὰ & ἀποδεικτικὰ longè differunt ἀπὸ τῶν πιθανῶν. Puluix κονιορτός. Si genuina lectio (quod perſuaſũ nõ habeo) Puluix γλωσσογράφῳ dicitur vt Piſtrix τροπῇ τοῦ s in x. Priſcianus: *S mutatur in x, Aiax pro Aias, & Piſtrix pro Piſtris. In quo ſequimur dores. Illi enim* Ὄρνιξ *pro* Ὄρνις. Pindarus. Ἄκραντα γαρύετον Διὸς πρὸς ὄρνιχα θεῖον. Pindari locus eſt ad manum. Puppas interpretatur gloſſarij ſcriptor πλαγγόνας. Heſychius: πλαγγὼν, κήρεινόν τι προσκόσμιον. Perſius: Puluix. Sat. –

--Veneri donatæ à virgine puppæ.

B. Hieronymus ad Gaudentium: *Atque vt voce tinnula iſta meditetur, proponantur ei cruſtula, mulſa præmia, & quidquid guſtu ſuaue eſt, quod vernat in floribus: quod rutilat in gemmis: quod blanditur in puppis, acceptura feſtinet.* Νύμφαι quoque dicuntur Græcis. Iulianus Imperator in Cæſarib. Πολλά, εἶπεν ὁ Σειληνὸς, καὶ θεῶν ὄντως σωτήρων ἔργα δέοντα συνεφόρησεν οὗτος ὁ κορο- Puppa. νύμφαι.

πλάσης. εἶτα ἔφη, Διάτι τοῦτο τὸ ὄνομά μοι γελοῖον οὕτως ἔθου; Ἢ γὰρ οὐκ ἔπλαττες ἡμῖν, εἶπεν, ὥσπερ ἐκεῖνοι τὰς νύμφας, ὦ Σεβαστὲ, θεούς; Litera 16. legimus, Quaſſum σαθρὸν, σαβακουῦ. Lege σαβακόν. Heſychius: Σαβακὸς, ὁ σαθρὸς, χῖοι. Litera 17. Riginus, κρότων. Lego Ricinus. Suidas, Κροτώνων, κυνείων φθειρῶν. Iſidorus: *Ricinus, vermis eſt canis*. Litera 18. Sedulè σπουδαίως dicit auctor gloſſarij regulariter. Donatus ad Andriam Terẽtij. *Et vocalitatis cauſa ſic dixit falsò: vt Sedulò, Optatò, Certò: quaſi Sedulè, Optatè, Certè*. Locus hic corruptiſſimus eſt, Sectæ, ἐνδιλοσοφωνθεὶ. Scribendum puto, εἴδη φιλοσοφούντων. Poſteà, Seſqualtalia ἡμιόλια: Lego Seſqualtera. Solipago, ἡλιόκεντρις. Lege Solipunga: vt Solipuga. Socordia ἀφόδευμα ὑός. Lege Socerda: Quod eſt pro Sucerda. Infrà, Sucerda χοιρεία κόπρος. Lucill. apud Nonium.

Sedulè.

Lucillius fortaſsè emendatus.

Hic in ſtercore humi, fabuliſque: fimo, atque ſureodis.

Lego, *Stabulique fimo*. Gloſſariũ deinde, Sontius ἀληθής: Lege Sonticus. Gloſſæ Iſidori: *Sonticus, verax*. Feſtus: *Sonticum, Iuſtum. Nævius, Sonticam eſſe oportet cauſ-*

ſam, quamobrem perdat mulierem. Sonticũ ergo τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ δίκαιον, vt & Verum. Multa ſæpè confundit γλωσσογράφος. Stagnum, κασσίτερον, λίμνη. Confundit Stagnum cum Stanno. Poſteà, Speculator, ἐπόπτης, κατάσκοπος, δήμιος. Confundit Speculatorem cum Spiculatore. B. Hieronymus de muliere ſepties icta. *Iam ſpiculator exterritus, & non credens ferro, mucronem aptabat in iugulum, vt qui ſecare non poterat, ſaltem premente manu corpori conderetur.* Strenua εὐαρχισμὸς, Lege, Strena. Stuppa καίνατις, συββης, Lego, στύπη. Suit ῥάπτει, ἤπαται. Iniuſtè τὸ ἤπαται accẽtu priuarunt. Superauit ἐφλέγμανεν. Lege Suppurauit. Sutile σανῦργον, ςτον: Lego ῥαπτὸν. Lit. 19. Tæniosus κιειατης: Lego κειειατὴς. Tubicines αὐτηείδες, δόκοι. Sæpius Tibicines. Vide Feſtum. Arnobius lib. 2. aduerſus Gentes. *Quando ſiderum motus, aut ratio cepta eſt genethliaca ſciri? Non poſt Theutin Aegyptium, aut poſt Atlantem (vt quidam ferunt) geſtatorem, baiulum, tibicinẽ illum, ac deſtinam cœli?* Lit. 20. Vindigeſtæ, τὰ ἐν ἀμφισβητήσει πράγματα. Lege Vindiciæ. Feſtus: *Vindiciæ appellantur res eæ, de quib. controuerſia eſt.* Tibicines.

CAP. IX.

Ὀροσάγγαι apud Perſas, ſunt εὐεργέται Græcis. Thucydides explicatus. Νεκροὶ ὑπόσπονδοι· νεκροὺς ὑποσπόνδους δοῦναι, ἀποδοῦναι. *Mos antiquus* τῆς ἀναιρέσεως *notatus.* ψυχαγωγίας *antiqua conſuetudo. Virgilius illuſtratus: & fortaſsè emendatus. Luctus mortuis prodeſſe credebatur. Quare capillos tumulis apponerent. Lecto efferebantur mortui. Hunc lectum* κλίνην *Græci dixerunt. Fulcro eum eburno potentiores fulciebant: Simul cũ corpore comburebant.*

QVi de Rege, & regno Perſarũ benè meriti erant, Ὀροσάγγαι ab iis dicebantur. (εὐεργέτας Græci vertêre) & eorum nomina codicib. regiis inſerebantur. Quod nos & ſacri, & prophani ſcriptores docent. Vide cap. 6. lib. Eſtheræ. Herodotus Muſa 8. Φύλακος δὲ, εὐεργέτης βασιλῆος ἀνεγράφη, καὶ χώρῃ οἱ ἐδωρήθη πολλή. Οἱ δ' εὐεργέται τοῦ βασιλῆος, Ὀροσάγγαι καλεόνται περσιστί. Hinc intelliges quod ab eodem ſcriptum eſt Muſa 3. de Syloſonte: qui cùm amiculũ rutilum Dario priuato donaſſet, ad eum regnantem aduenit, καὶ ἵζετο ἐς προθύρας τῶν βασιλῆος οἰκίων, καὶ ἔφη εὐεργέτης εἶναι. Vide ſis locũ.

Ὀροσάγγαι. εὐεργέται.

Sic quoque accipiendus hic Diodori Siculi locus lib.17. Ἀπεδείκνυον δ' αὐτοὺς τὰ τῶν βαρβάρων πεφρονηκότας κατὰ τῶν Ἑλλήνων. καὶ γὰρ ἐπὶ Ξέρξου συμμαχοῦντας τοῖς Πέρσαις ἐστρατευκέναι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μόνους τῶν Ἑλλήνων ὡς εὐεργέτας τιμᾶσθαι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Περσῶν, καὶ παρὰ τῶν βασιλέων τοῖς πρεσβεύουσι τῶν Θηβαίων τίθεσθαι θρόνους. Hinc intelligemus epiſtolã Xerxis ad Pauſaniã: quam legimus apud Thucyd.lib.1. ὧδε λέγει βασιλεὺς Ξέρξης Παυσανίᾳ. Καὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς μοι πέραν θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου διέσωσας, κεῖσταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐσαεὶ ἀνάγραπτος, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. Interpretes hæc verba nõ intellexerunt: Κεῖσταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἀνάγραπτος. Idem autem eſt, ac ſi dixiſſet: εὐεργέτης ἀναγραφθήσῃ, καὶ κληθήσῃ ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ. Quod explicabis è mente Regis,iis,quę ad hunc locũ intelligendũ quaſi προοδοποιοῦντες premiſimus,diligẽter obſeruatis. Sed & Themiſtoclis ad Regẽ eundẽ epiſtolã,quã eodẽ lib.nobis exhibuit idẽ Thucydides, illuſtrabimus. Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ μὲν πλεῖστα ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον χρόνον τὸν σὸν

Vide ſis eũdem Diod. iterum eodem lib. p. 605. exemplarium ab H. Stepha. excuſorum.

Locus eſt inſignis.

πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκῃ ἠμυνόμην. πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθά, ἐπειδαὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο. καί μοι εὐεργεσία ὀφείλεται (γράψας τήν τε ἐκ Σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο τότε δι' αὐτὸν, οὐ διάλυσιν) καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι, πάρειμι, διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. Themiſtocles igitur mala fatetur, & damna, quæ Perſis inuexerat: ſed ea beneficiorum contrà oppoſitione obliterare tentat. Non fruſtrà. Siquidem laudabilem hũc morem obſeruabãt Perſæ, vt hominẽ lege multãdum, ſi plura benè feciſſet anteà, quàm malè poſteà, vel contrà, ſuffragiis omnib. liberarent. Herodotus Muſa I. Αἰνέω μὲν νυν τόνδε τὸν νόμον· αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἵνεκα μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν, μήτε τῶν ἄλλων Περσέων μηδένα τῶν ἑωυτοῦ οἰκετέων ἐπὶ μιῇ αἰτίῃ ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν. ἀλλὰ λογισάμενος ἢν εὑρίσκῃ πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται. τούτῳ τῷ ἔθει ἐπακολουθῶν Darius Iſtiæum, qui Ioniam ad defectionem horta-

tus erat, à fratre Artaxerxe cruci affixum fuiſſe doluit, καὶ τὴν κεφαλὴν τὴν Ἱστιαίου λούσαντάς τε καὶ περιστείλαντας εὐπρεπῶς ἐνετείλατο θάψαι, ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἑαυτῷ τε, καὶ Πέρσῃσι εὐεργέτεω. Prius enim de Dario optimè meritus erat: cùm impedierat quominus pontem Iones ſoluerent, & Dariũ reditu è Scythia prohiberent. Locus alius eſt inſignis Muſa 7. τὸν δὴ πρότερον τουτέων βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπ᾽ αἰτίῃ τοιῇδε λαβὼν, ἀνεσταύρωσε, ἐόντα τῶν βασιληΐων δικαστέων. ὅτι ὁ Σανδώκης ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην ἐδίκασε. ἀνακρεμασθέντος ὦν αὐτοῦ, ἀναλογιζόμενος ὁ Δαρεῖος, εὗρε οἱ πλέω ἀγαθὰ τῶν ἁμαρτημάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλήϊον. εὑρὼν δὲ τοῦτο ὁ Δαρεῖος, καὶ γνοὺς ὡς ταχύτερα αὐτὸς, ἢ σοφώτερα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε. Huc referenda λύσις τοῦ Τειριβάζου apud Regem proditionis accuſati: de qua vide Diod. Sicul. lib. 15. Nõ in vna ſtatione maneo: Huc illuc vagor: & vbicunque ſtudioſis aliquid fructuoſum reperio, illud iiſdẽ aperio. Legi apud Ælianum lib. 2. ποικ. ἱστορ. c. 27. Ἡμερώτατά φασι, τὸν Ἡρακλῆν παρασκευασθῆναι τοῖς ἑαυτοῦ πολεμίοις. πρῶτον γὰρ τῶν ἐξ αἰῶνος νεκροὺς ἀποσπονδοὺς ἀπο-

δοῦναι ταφησομένους, &c. Turbant me hæc verba, νεκροὺς ἀποσπόνδους ἀποδοῦναι. Nam perpetuò, & propriè dicunt ὑποσπόνδους. Et ſic ſanè hunc Æliani locum legendum puto. Quæ enim citantur è Plut. eodem modo corrupta exiſtimo. Xenoph. ἑλλην. 6. ἐκ δὲ τούτου ἦσαν μέν τινες τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ ἀφόρητον τὴν συμφορὰν ἡγούμενοι, τότε τρόπαιον ἔφασαν χρῆναι κωλύειν ἱστάναι τοὺς πολεμίους, τούς τε νεκροὺς μὴ ὑποσπόνδους, ἀλλὰ διὰ μάχης πειρᾶσθαι ἀναιρεῖσθαι. Qui vicerant νεκροὺς ὑποσπόνδους dicebantur δοῦναι, & ἀποδοῦναι. Thucyd. lib. 5. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, περιθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα, τρόπαιον εὐθὺς ἵστασαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὐτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον εἰς Τέγεαν, οὗπερ ἐτάφησαν. καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. Dicebantur autē νεκροὶ ὑπόσπονδοι, quia σπονδαὶ ἐγίνοντο διὰ τὴν ἀναίρεσιν. Xenophon: Ἐπεὶ δὲ πᾶσιν ἐδόκει ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀναιρεῖσθαι, οὕτω δὴ ἔπεμψαν κήρυκα περὶ σπονδῶν. οἱ μέντοι Θηβαῖοι μετὰ ταῦτα καὶ τρόπαιον ἐστήσαντο, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. Idem ἐν τῷ λόγῳ εἰς Αγησίλ. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔπεμψαν κήρυκα, ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς

αἰτοῦντες

αἰτοῦντες θάψαι· καὶ οὕτω δὴ αἵ τε σπονδαὶ γίνονται, καὶ ὁ Ἀγησίλαος οἴκαδε ἀπεχώρει. Plut. in Theſeo. φιλόχορος δὲ καὶ σπονδὰς περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως γενέσθαι πρώτας ἐκείνας· ὅτι δὲ Ἡρακλῆς πρῶτος ἀπέδωκε νεκροὺς τοῖς πολεμίοις, ἐν τοῖς περὶ Ἡρακλέους γέγραπται. Virgil. hunc morem tangit lib.11.

Iamque oratores aderant ex Vrbe Latina,
Velati ramis oleæ, veniamque rogantes;
Corpora per cãpos ferro quæ fuſa iacebant,
Redderet, ac tumulo ſineret ſuccedere terræ.
Nullũ cum victis certamẽ, & æthere caſsis.

Tanta autem cura, & quaſi religione cæſorum corpora repetebant: quia miſerrimum exiſtimabant ταφῆς μὴ τυχεῖν θανόντα. Ratio eſt apud Virgil. 6. Aen. pueris nota. Vnde infauſtũ videbatur, & mali ominis, ſi quis corpus ſocij inſepultum reliquiſſet.

Præterea iacet examinum tibi corpus amici, 6. Æneid.
(Heu neſcis) totamq; inceſtat funere claſſem,
Dum cõſulta petis, noſtroq; in limine pendes,
Sedib. hunc refer antè ſuis, & cõde ſepulchro.

Et ſi quis corpori inſepulto occurriſſet, illud terra operire lege Attica tenebatur, Ælianus lib.5. ποικ. ἱστορ. c.14. Νόμος καὶ οὗτος Ἀττικὸς, ὃς ἂν ἀτάφῳ περιτύχῃ σώ-

ματι ἀνθρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν. Horat. Od. 28. lib. 1.

At tu nauta vagæ ne parce malignus arenæ
Oßibus, & capiti inhumato
Particulam dare.

Imperatores autem tenebantur ἀνελεῖν τοὺς θανόντας. Notum Ducum, qui ἐν Ἀργινούσαις feliciter pugnarant, ſupplicium, διὰ τὸ μὴ ἀνελεῖν τοὺς θανόντας. Sed cur tãta ſolicitudine mortuos ſepulturæ mãdandos curarẽt Imperatores, docet elegantiſſimè Onoſander c. 36. Προνοείσθω δὲ τῆς τῶν νεκρῶν κηδείας, μήτε καιρὸν, μήθ' ὥραν, μήτε τόπον, μήτε φόβον προφασιζόμενος, αἴτε τύχῃ νικῶν, αἴτε ἡττώμενος. Ὁσία μὲν γὰρ καὶ ἡ πρὸς ἀποιχομένους εὐσέβεια. ἀναγκαία δὲ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ζῶντας ἀπόδειξις. ἕκαστος γὰρ τῶν στρατιωτῶν ὡς αὐτὸς ἀμελούμενος, εἰ πεσὼν ἔτυχε, παρ' ὀφθαλμοῖς ὁρῶν τὴν τύχην, καὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος καταμαντευόμενος, ὡς οὐδ' αὐτὸς οὐ τεθναίη ταφησόμενος, ἐπαχθῶς φέρει τὴν ἀτύμβευτον ὕβριν. Vide & orationem funebrem Periclis apud Thucyd. lib. 2. Eadem etiam religione, ψυχαγωγία, & κενοτάφια inſtituta. Hom. Οδ. ι.

περὶ ψυχαγωγίας.

οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,

πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι.
Οἳ θάνον ἐν πεδίῳ Κικόνων ὕπο δηϊωθέντες.

Vbi Euſtath. ἔθος δὲ ἦν, φασὶ, τὰς τῶν ἐπὶ ξένης ἀπολλυμένων ψυχὰς, ἀνακαλεῖν τρὶς τοὺς ἔτι περιλειπομένους, καὶ οὕτως ἀπιέναι. ὃ ψυχαγωγία τις ἦν. ὡς τῶν ἀνακαλούντων, δοκούντων κατάγειν ἐκείνους, ἢ μετάγειν εἰς τὴν πατρίδα. Hæc autem aliis anteà notata. Quæ faciunt (quod aliis nondum notatum) vt Hylam ter ſcribendum exiſtimen in iſto Virg.loco: Ecl. 6.

His adiũgit Hylam nautæ,quo fonte relictũ Virgilij lo-
*Clamaſſent:vt littus Hyla,Hyla,*Hyla *omne* cus rẽtatus.
ſonaret.

Nam præterquã quod verſus hoc modo optimè ſe habet, antiquum etiam ψυχαγωγίας morem reſpicere videtur Virgilius. Deinde Theocritus Hylam ter ab Hercule vocatum docet, εἰδ. ιγ.

τρὶς μὲν Ὕλαν ἄϋσεν, ὅσον βαθὺς ἤρυγε λαιμός,
τρὶς δ᾽ ἄρ᾽ ὁ παῖς ἐπάκουσεν.

Euſtath. in Dionyſ. περιήγησιν. Νύμφη γὰρ, φησὶν, ὑδρευόμενον τὸν Ὕλαν καθήρπασεν. ὃν καὶ ἀνακαλούμενος ὁ πελώριος Ηρακλῆς οὐδὲν ἤνυσεν, ἀλλὰ μακρὰ, καὶ κενὰ βοήσας ἀπηλλάγη, ὡς καὶ Θεόκριτος ἱστορεῖ. ὡς καὶ παροιμία φησὶν, ἐκ τῆς (Legendum puto, ἐπὶ τῆς)

ἀνακαλουμένων τοὺς μὴ ἀκούοντας, Ὕλαν καλεῖν. At apud Valerium Flaccum 3. Argon. Hylam bis tãtùm Hercules vocat. Sed ibi rem ſimpliciter narraſſe Flaccus videtur, nulla prædicti ritus habita ratione.

Rurſus Hylam, & rurſus Hylam per longa reclamat

Auia: reſponſant ſyluæ, & vaga certat imago.

Sed omnia iſta propter ſepulturam καὶ τὴν περὶ τάφον κηδείαν dicta ſint. Non autem ſolum ſepulturæ: ſed & lacrymarum officium morientibus gratum putabatur. Neque omninò iniuria. Siquidem lacrymæ deſiderium arguunt; quod non niſi rei alicuius cariſſimæ amiſſæ. Idcircò Solon ἄκλαυστον τὸν ἑαυτοῦ θάνατον eſſe noluit. M. Tullius in Catone Maiore: *Solonis quidem ſapiẽtis elogium eſt, quo ſe negat velle ſuam mortem dolore amicorum, lamentiſque vacare.* * *Vult ſe carũ, credo, ſuis eſſe.* Vide ſis eundem ſub finem lib. I. Tuſcul. quæſt. Plut. in Publicola: ἔτι τούτῳ, ἃ τοῖς περὶ Μίμνερμον ἀντειπὼν περὶ χρόνου ζωῆς ἐπιπεφώνηκε,

Μηδέ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι

Lacrymas mortuis honorificas exiſtimabãt.

* *Nota hæc verba ad dicti mei confirmationem.*

Ποιήσαιμι θανὼν ἄλγεα, καὶ στοναχάς. εὐδαίμονα τὸν Ποπλικόλαν ποιεῖ· τελευτήσας γὰρ, οὐ φίλοις, οὐδ᾽ οἰκείοις μόνον, ἀλλὰ τῇ πόλει πάσῃ μυριάσι πολλαῖς, δάκρυα, καὶ πόθον, καὶ κατήφειαν ἐφ᾽ αὐτῷ παρέσχεν. αἱ γὰρ Ρωμαίων γυναῖκες ἐπένθησαν αὐτὸν, ὥσπερ υἱὸν, ἢ ἀδελφὸν, ἢ πατέρα κοινὸν ἀποβαλοῦσαι. Hîc quoque cauſam tanti luctus vides nemini bono fugiendam. Vnde mortem ἀνοίμωκτον miſerrimam exiſtimabant, καὶ ἀτιμωτάτην. Æſchylus ἑπτ. ἐπὶ θήβ.

οὕτω πετεινῶν τόνδ᾽ ὑπ᾽ οἰωνῶν δοκεῖ
ταφέντ᾽ ἀτίμως, τοὐπιτίμιον λαβεῖν.
καὶ μήθ᾽ ὁμαρτεῖν τυμβοχόα χειρώματα,
μήτ᾽ ὀξυμόλποις προσσέβειν οἰμώγμασιν,
ἄτιμον εἶναι δ᾽ ἐκφορᾶς φίλων ὕπο.

Vbi Scholia: Μήτε θῦσαι τῷ Πολυνείκει, μήτε κλαῦσαι ἐπαίνῳ τοῦ τάφου αὐτοῦ, καὶ ὀξυφώνοις θρήνοις τιμᾶν αὐτόν· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ τιμὴν ὑπελάμβανον, εἴ τις ἐπὶ τῷ τύμβῳ τοῦ τεθνεῶτος ἔθυσε, καὶ ἐκόψατο. Paulò pòſt idem Æſchylus;

Σύγε μὴν πολλῶν πενθητήρων
τεύξῃ· κεῖνος δ᾽ ὁ τάλας ἄγοος
μονόκλαυτον ἔχων θρῆνον ἀδελφῆς
εἶσι.

Et ἐν χοηφόροις.

Πάντολμε μῆτερ, δαΐαις ἐν ἐκφοραῖς,
ἄνευ πολιτᾶν ἄνακτ᾽, ἄνευ δὲ πενθητήρων
ἔτλης ἀνοίμωκτον ἄνδρα θάψαι.

Sophocles in Electra:

-- κέκευθεν οὔτε τοῦ
τάφου ἀντιάσας,
οὔτε γόων παρ᾽ ἡμῶν.

Carus ergo luctus, quemadmodum honos, quia indicium deſideratæ virtutis. Tib. lib. 2.

Seu veniat tibi mors, nec erit qui lugeat vllus,
Nec qui det mœſtas munus in exequias.
At bona, quæ nec auara fuit, centũ licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.

Antiqui tumulis amicorũ capillos apponebant.

Vt teſtarentur luctum ſuum, capillos reſectos, tumulis mortuorum apponebant: hinc demonſtrantes, tanto ſe dolore amicorum mortem proſequutos, vt non ſolùm pectus tutuderint (quod in luctu vulgatiſſimum erat) ſed ne capiti ſuo pepercerint. τὸ ὅτι notum eſt: τὸ διότι poſteà confirmabo. Hom. Il. ψ.

οὐ θέμις ἐστὶ λοετρὰ καρήατος ἆσσον ἱκέσθαι,
πρίν γ᾽ ἐνὶ Πάτροκλον θέμεναι πυρὶ, σῆμά τε χεῦαι,
κείρασθαί τε κόμην.

Æſchylus ἐν χοηφόροις.

Ὁρῶ τομαῖον τόνδε βόστρυχον τάφῳ.

Sophocles in Electra:

--ἐσχάτης δ' ὁρῶ
πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον.

Sunt & apud Euripidem huius antiquæ cõſuetudinis veſtigia. Apollodorus lib. I. περὶ θεῶν. κλαύσαντες δὲ πολλοὺς οἱ Ἀργοναῦται, μεθ' ὧν καὶ Κύζικον, μεθ' ἡμέραν, ὡς ἔγνωσαν, ἀποδυρόμενοι, τάς τε κόμας ἐκείραντο, καὶ τὸν Κύζικον πολυτελῶς ἔθαψαν. Propert. lib. I.

Illa meo caros donaſſet funere crines,
Molliter, & tenera poneret oſſa roſa.

τὸ διότι declarat Euſtath. in locum Ho- Et quare.
meri nobis anteà laudatum. Τὸ δὲ κείρεσθαι κόμην ἐπὶ νεκροῖς, inquit, πλαθὺ ἔθιμον ὂν καὶ τοῖς πάλαι, ἣν καὶ αὐτὸ λύπης τε ἔνδειξις, καθὰ καὶ τὸ τίλλειν πενθητικῶς κεφαλῆς τρίχας. Petronius Arbiter: *At illa ignota conſolatione perculſa, lacerauit vehementius pectus, ruptoſque crines ſuper pectus iacentis impoſuit.* Luctus vehementiam & acerbitatem arguunt etiam Siticines, ac tibicines monumẽtarij: præficæque lugendis, & laudandis mortuis conductæ. Mortuos autem vehemẽtius lugebant, quia τὴν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ſpem nõ habebant. B. Paulus ad Theſſ. c. 4. Οὐ

θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ. & idcircò mortem terribiliorem exiſtimabant. Ariſtot. 3. Nicomach. c. 6. φοβερώτατον καὶ ὁ θάνατος· πέρας γάρ. καὶ οὐδὲν ἔτι τῷ τεθνεῶτι δοκεῖ, οὔτε ἀγαθὸν, οὔτε κακὸν εἶναι. Impia ſententia. Sapientiores autem, Cicerone etiam teſte, qui non eſſe lugendam mortem cenſuerunt, *quam immortalitas cõſequatur*. Cæterùm Efferebantur lectica mortui: quod aliis notatum. Sed & Lectum dixerunt. Tibullus eleg. 1. lib. 1.

Lecto efferebantur mortui.

Flebis & arſuro poſitum me, Delia, lecto,
Triſtibus & lacrymis oſcula mixta dabis.

Perſius ſat. 3.

--Tandemque beatulus alto
Compoſitus lecto, craſſiſq; lutatus amomis,
In portam rigidos calces extendit.

κλίνη.

Κλίνην Græci dixêre. Dionyſ. Hal. lib. 8. Ant. Rom. ἐπειδὴ δὲ πάντα ηὐτρέπιστο, θέντες ἐπὶ στρωμνῆς εὐπρεπεστάτω ἠσκημένης κόσμῳ, τὴν αὐτοκράτορικὴν ἔχοντα ἐσθῆτα, καὶ περὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ φέρεσθαι κελεύσαντες,

λάφυρά τε καὶ σκῦλα, καὶ στεφάνους, καὶ μνήμας ὧν εἷλε πόλεων, ἤραντο τὴν κλίνην οἱ λαμπρότατοι τῶν νέων ἐν τοῖς κατὰ πολέμους ἔργοις. Et lib. 11. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐξηλλητρίωσαν τὸν πολιτικὸν ὄχλον οἱ τῆς κόρης συγγενεῖς, κλίνην τε κομίσαντες εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον τὸν ἐπιτάφιον οἷον ἐδύναντο πολυτελέστατον παρασκευάσαντες, καὶ τὴν ἐκφορὰν τοῦ σώματος διὰ τῶν ἐπιφανεστάτων τῆς πόλεως ποιησάμενοι στενωπῶν, ὅθεν ὑπὸ πλείστων ὀφθήσεσθαι ἔμελλον. Plutarchus etiã λέχος dixit, more Latino, in Numa: ζηλωτὸν δὲ αὐτοῦ καὶ τῷ τάφῳ τὸν βίον ἐποίησαν οἵ τε σύμμαχοι, καὶ φίλοι δῆμοι, συνελθόντες ἐπὶ τὰς ταφὰς, ἅμα δημοσίαις ἐπιφοραῖς, καὶ στεφάνοις, οἵ τε πατρίκιοι τὸ λέχος ἀράμενοι, καὶ συμπαρόντες οἱ τῶν θεῶν ἱερεῖς, καὶ παραπέμποντες. λέχος.

Potentiorib. autem ſternebatur lectus fulcro eburno fultus. Propertius lib. 2.

Nec mea tunc longa ſpatietur imagine pompa,
Nec tuba ſit fati vana querela mei.
Nec mihi tum fulcro ſternatur lectus eburno,
Nec ſit in Attalico mors mea nixa toro.

Simul cum corpore lectus comburebatur. Tibullus:

Flebis & arſuro poſitum me, Delia, lecto.

Ignis lecticæ ſupponebatur, ὡς εἰκός.

Virg. 6. Æneid.

-- Et ſubiectam more parentum
Auerſi tenuere facem.

Propert.

Deinde vbi ſuppoſitus cinerē me fecerit ardor,
Accipiat manes paruula teſta meos.

Plutarchus in Publicola: κομίσαντες δὲ τὸν νεκρὸν ἐκεῖ κατατίθενται, καὶ δᾳδά τις ἡμμένην λαβὼν ὅσον ὑπενέγκει, εἶτα αἰαιρεῖται: μαρτυρόμενος ἔργῳ τὸ ἐξεῖναι, φείδεσθαι δὲ τῆς τιμῆς, καὶ τὸν νεκρὸν ἀποκομίζουσιν.

CAP. X.

Herodotus emendatus: explicatus. Quam diei horam Græci per tempus πληθυούσης ἀγορᾶς intellexerint. Theocritus emendatus. περιψύχεσθαι. Adſpergere, & obſipare aquam. M. Antoninus Philoſophus emendatus.

MOnſtrum mihi Herodotus Muſa prima: quia eius membra non ſita naturaliter. Lege hunc locum, eo quo hîc tibi exhibebitur, modo καί σφι γράμματα ἐνεκεκόλαπτο, τὰ ἕκαστοι ἐξεργάσαντο. καὶ ἐφαίνετο μετρεόμενον τὸ τῶν παιδισκέων ἔργον, ἐὸν μέγιστον. ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σήματος, εἰσὶ στάδιοι ἕξ, καὶ δύο πλέθρα. τὸ δ' εὖρος,

ἐστὶ πλέθρα τριακαίδεκα. λίμνη δὲ ἔχεται τοῦ σήματος μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ ἀέναον εἶναι. καλέεται δὲ αὕτη Γυγαίη. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι. Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν παραπλησίοισι χρέωνται καὶ Ἕλληνες, χωρὶς ἢ ὅτι τὰ θήλεα τέκνα καταπορνεύουσι. τοῦ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἱ θυγατέρες πορνεύονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνάς. ἐς ὃ ἂν συνοικήσουσι τοῦτο ποιέουσαι. ἐκδιδόασι δὲ αὐταὶ ἑωϋτάς. πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, &c. Sic collocandæ iſtæ περίοδοι: quæ alioqui malè diſpoſitæ. Videſis locum apud ipſum Herodotum, & eum emendatè lege, vt eſt à me emendatus. Sed non ſolùm à librariis: verùm & ab Interprete malè habitus eſt Herodotus, cùm alibi, tum Muſa 4. Αὐσχισέων δὲ τουτέων τὸ πρὸς ἑσπέρης ἔχονται Νασάμωνες, ἔθνος ἐὸν πολλόν. οἳ τὸ θέρος καταλείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ τὰ πρόβατα, ἀναβαίνουσι ἐς Αὔγιλα χῶρον ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ἀμφιλαφέες πεφύκασι, πάντες ἐόντες καρποφόροι. τοὺς δὲ ἀττελέβους ἐπεὰν θηρεύσωσι, αὐήναντες πρὸς τὸν ἥλιον καταλέουσι. Ignorauit Interpres, quid Herodotus appellaret ἀττελέβους: Cùm vox iſta neque Latinis incognita fuerit. Euſtath. in Dionyſiū περιηγητὴν,

Herodotus explicatus.

hunc Herodoti locũ reſpiciens: ἐσθίουσι δὲ, inquit, ἀττελάβους πρὸς ἥλιον ξηράναντες. εἶδος δὲ ἀκρίδος ὁ ἀττέλαβος. Sed Herodotum omittamus. Crediderunt quidam πληθύουσαν ἀγορὰν Meridiei tempus deſignare, cùm dicitur πληθυούσης ἀγορᾶς: vt ſæpè apud idoneos ſcriptores. Sed falluntur: atque hoc vnico Herodoti loco eorũ error confutari poteſt. Dicit igitur Muſa 4. τυγχάνει δὲ ἄλλό σφι ὕδωρ κρηναῖον ἐόν. τὸ τὸν μὲν ὄρθρον γίνεται χλιαρὸν: ἀγορῆς δὲ πληθυούσης ψυχρότερον. μεσημβρίη τέ ἐστι καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυχρόν. Vides diſtingui horam τῆς πληθυούσης ἀγορᾶς ἀπὸ τῆς μεσημβρίας. Diod. Siculus pro πληθυούσης ἀγορῆς Herodoti, πληθυούσης ἡμέρας dicit lib. 17. τούτου δὲ πλησίον ὑπάρχει κρήνη, διὰ τὸ συμβεβηκὸς ὀνομαζομένη ἡλίου κρήνη. αὕτη δὲ τὸ ὕδωρ ἔχει συμμεταβαλλόμενον αἰεὶ ταῖς ἡμεριναῖς ὥραις παραδόξως. ἅμα ἡμέρᾳ γὰρ ἐξίησι τὴν πηγὴν χλιαράν: προϊούσης δὲ τῆς ἡμέρας, τῇ προσθέσει τῶν ὡρῶν ἀνάλογον καταψύχεται, τοῦ μεσημβρινοῦ δὲ καύματος ἀκμάζει τῇ ψυχρότητι. Sanè quod ait προϊούσης δὲ τῆς ἡμέρας, non eſt omninò idem cum tempore πληθυούσης ἀγορῆς Herodoti: ſed hoc tē-

Quam diei horam antiqui per tēpus πληθυούσης ἀγορᾶς deſignarint.

pus ſub illo continetur. Inde tamen clarum, tempus πληθυούσης ἀγορᾶς eſſe horis aliquot ante meridiem. Pomp. Mela de eodem fonte, lib. 1. c. 8. *Fons media nocte feruet: Mox & paulatim tepeſcens, fit luce frigidus. Tunc vt Sol ſurgit, ita frigidior ſubinde: Per meridiem maximè riget.* Ergo πλήθυει ἀγορᾷ, cùm Sol ſurgit. Malè vulgò legitur apud Theocrit. εἰδ. γ.

Νύμφαι μὲν σφετέροις ἐπὶ γούνασι κοῦρον ἔχοισαι
δακρυόεντ', ἀγανοῖσι παρεψύχοντ' ἐπέεσσι.

Legendum παρεψύχοντ': & ſic ſcholia: Αἱ μὲν δὴ Νύμφαι τὸν Ὕλαν ἐπὶ τῶν γονάτων εἰ ἔχουσαι παρεψύχοντο, καὶ παρεμυθοῦντο ἱλαροῖς ποσὶ λόγοις κλαίοντα· βουκολικῶς δὲ τὸ παρεψύχοντο, ὡς ἐπὶ τῶν πηγῶν. Eodem modo dictum Theocrito παραψύχεσθαι, ἀντὶ τοῦ παραμυθεῖσθαι, quo Plauto, *Adſpergere, & Obſipare aquam.* In Bacchidib. ſc. *Ibo in Piræum.*

Theocritus emendatus.

παραψύχεσθαι.

Adſpergere aquam.

Nic. Venitne? Chryſ. Venit. N. Euax adſperſiſti aquam.

In Ciſtellaria: ſc. *Audire vocem.*

Auecta eſt, inquit, peregrè hinc habitatum.
Me. Obſipat aquulam.

Obſipare aquulam.

Dictum, quia quibus animo malè eſt, aqua adſpergitur. In Amphitruone: ſc.

Spes, atque opes.

Animo malè eſt, aquã velim: Corrupta ſum, atque abſumpta ſum.

Eadem metaphora ἀνάψυξις apud ſacros ſcriptores. B. Lucas Act. c. 3. Μετανοήσατε οὖν, καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου. Et M. Antoninus Imperator leuiter corruptus nobis emendandus eſt. Nam quamuis menda non ita magna ſit, doctum tamẽ virum Marci Interpretem in fraudem impulit. Sic igitur lib. I. καὶ παρὰ τὸ μὴ διατηρεῖν τὰς ἐκ τῶν θεῶν ὑπομνήσεις, καὶ μόνον οὐχὶ διδασκαλίας. Lege μονονουχὶ coniunctim.

M. Antoninus Philoſoph' emẽdatus.

CAP. XI.

In veteribus gloßis multa explicata. Ducere. Απάγειν. ἄγειν πρὸς θάνατον. *Pauſanias auctor* ἀττικοῦ λεξικοῦ. *Cubile* φωλεὸς. εὐνή. *Conſueſcere* ἐνεργητικῶς. *Diuidia. Diuidua. Diuidus. Calpurnius correctus.* εὐφημισμὸς *notatus. Rudus. Nonius notatus. Turgor. Quædam in gloſſario GræcoLatino emendata.* διαφθείρειν. *Corrumpere. Corruptela.* φθορά. *Aequor noua ſignificatione.* ἰσόπεδον.

IN veteribus gloſſis multa doctè explicata, & non niſi doctis intellecta. In iis Ducendi, ἀπακτέοι. Impensè benè. Nam vt Ἀπάγειν Græcis, & Ἄγειν πρὸς θάνατον, ſic *Ducere* Latinis. Neque dubito quin τοῦτο τὸ σημαινόμενον reſpexerit γλωσσογράφος. Seneca ep. 4. *At ſi fortè in manus hoſtium incideris, Victor te duci iubebit, eo nempe momẽto quo duceris.* Ibidem. *Ita dico, Ex quo natus es, duceris.* Sidonius Apollinaris: *Illud ſanè ærumnoſiſſimum (ſicut narrauêre qui viderant) quòd quia ſe ſub atratis accuſatoribus, exornatũ ille, politumq; iudicibus intulerat, paulò pòſt cùm duceretur addictus, miſer, nec miſerabilis erat.* Rectè Moſchopulus: Ἀπάγεται κυρίως ἐπὶ αἰχμαλωσίας, ἢ ἐπὶ καταδίκων. οἷον, ἀπάγεται τὴν ἐπὶ θάνατον. Diod. Sicul. lib. 13. ὁ μὲν οὖν Διομέδων ταῦτα διαλεχθεὶς, ἐπὶ τὸν κυρωθέντα θάνατον ἀπήγετο μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν. Et lib. 16. παρέδωκε τὸν Θετταλίωνα τοῖς ὑπηρέταις, καὶ προσέταξεν ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν. ἐπεὶ δὲ ἀπαγόμενος ὁ Θετταλίων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τοσοῦτον εἶπεν. Et lib. 17. ὁ δὲ Χαρίδημος ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν θάνατον, ἀνεβόησεν μεταμελήσειν ταῦτα ταχὺ τῷ βασιλεῖ. Et alibi ſæpius. Sed & Ἄγειν

Ducere.

Ep. 7. lib. 1.

Ἀπάγεσθαι.

ſimplex. Idem Diod.Sicul. lib.13. τούτων δὲ κυρωθέντων, καὶ μελλόντων αὐτῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων ἐπὶ τὸν θάνατον ἄγεσθαι. Non poſſum cõcoquere quod in iiſdem gloſſis, Deducit, καταπίνει. Nam Deducere in hoc ſenſu nunquam legi, quod meminerim. Ducere, Educere, & Obducere etiam non rarò. Non deſunt exempla: quorũ notatione ſuperſedebimus: quia ea vulgo non incognita. Perducere etiã eodem ſenſu dixit Apuleius 10. Metam. *Prandio iam capto ſitiens, repertum vini poculum, in quo venenum latitabat incluſum, neſcius fraudis occultæ, continuo perduxit hauſtu.* Sed & Ἄγειν & Ὑπάγειν eodẽ modo Græci accepêre. Euſtathius Ὀδ. α. φησὶ καὶ Παυσανίας ὅτι Ἄγειν, καὶ Ὑπάγειν, καὶ ἐπὶ τοῦ πίνειν λέγεται. Pauſaniam dicit ſcriptorem τοῦ ἀττικοῦ λεξικοῦ. Sic enim idem Grammaticus ad Dionyſ. περιηγητὴν. Παυσανίας δὲ, οὗ τὸ Ἀττικὸν λεξικὸν ἄλλό τι ἐμφαίνει. Scholia ad Thucyd. lib.6. Ἰστέον ὅτι Παυσανίας ἐν τῇ διαπεπονημένῃ αὐτῷ τῶν ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγῇ, &c. In gloſſis, Cubile φωλεός. Nemeſianus Cynegetico:

Perducere.

Ἄγειν καὶ ὑπάγειν, ἀντὶ τοῦ πίνειν.

Pauſanias auctor τοῦ ἀττικοῦ λεξικοῦ.

Cubile.

Namque & odorato noſcunt veſtigia prato,

Atque

Atque etiam leporũ ſecreta cubilia monſtrãt.

Eodem ſenſu & εὐνὴν Græci dicunt. Hom. Il. ο. εὐνή.

Ἀντίλοχος δ' ἐπόρουσε κύων ὣς, ὅς τ' ἐπὶ νεβρῷ
βλημένῳ ἀΐξῃ, τόν τ' ἐξ εὐνῆφι θορόντα
θηρητὴρ ἔτυχε βαλών.

Idcirco & κοιτᾶια dicta ἰδιώταις. Lege hîc Euſtath. Cõſueſcit, & Conſuefacit, Συνεθίζει. Rectè. Nam Conſueſcere ἐνεργητικῶς quandoque acceptum eſt, vt Aſſueſcere. Priſcianus lib. 8. *Aſſueſco abſolutum eſt: Inuenitur tamen pro Aſſuefacio. Lucanus in* 5. Cõſueſcere ἐνεργητικῶς.

Adde quod aſſueſcis fatis.

Id eſt, Aſſuefacis. Sic quoq; Deſueſcere. Nonius: *Deſueui illum, pro Deſuefeci illum, i. conſuetudinem illi abſtuli. Titinnius Gemina: Paraſitos amoui, Lenonem ædib. abſterrui, Deſueui, ne quò ad cœnam iret extra cõſilium meum.* Diuidiam interpretatur γλωσσογράφος διχόνοιαν: vt Feſtus *diſcordiam.* Nonius: *Diuidiæ, diſſenſiones. Accius Phœniſsis: Ne horum diuidiæ, & diſcordiæ diſsipent, & diſturbent tantas etiam optumas ciuium diuitias.* Poſteà corruptè legitur, Diuidua ἐπαχθῆ. Lege, ἐπάχθεια. Plautus Bacchid. Diuidia. Gloſſarium correctum.

Nimiò illæc. res eſt magnæ diuiduæ mihi,

Subterfugiſſe ſic mihi hodie Chryſalum.
Et alibi ſæpius. Retineo autem *Diuidua* in gloſſario, neque quidquam mutandum exiſtimo: quamuis *Diuidia* ſcribatur apud Plautum, & alios. Nam Diuidua à Diuiduo, vt & Diuiduus. Vt enim ab Addo Adduo: ſic à Diuido Diuiduo. à Diuido fit regulare Diuidus.

Diuidus.

Accius Andromeda:

Noſque vt ſeorſim diuidos letho offerres.

Multa confundit vel ſcriptor gloſſarij, vel deſcriptor. Facūdus, inquit, εὔγλωττος, γόνιμος. Facundū cum Fœcundo manifeſtè confundit. Fœcundus autem facūdum perperam eieciſſe videtur apud T. Calpurnium, ecl. I.

Ornite, Iamdudum velut ipſo numine plenus,
Me quatit, & mixtus ſubit inter gaudia terror:
Sed bona fœcūdi veneremur carmina Bacchi.

Calpurnius emendatus.

Reſcribendum exiſtimo *Facundi.* Nam eius carmina eleganter, & eloquenter ſcripta legerant. Pro eo quod dicunt Latini *Abſit*, deprecantes, & omen vitantes, dicunt Græci, μὴ γένοιτο. Gloſſarium, Abſit, μὴ γένοιτο. Nota ſatis formula. Sed & cùm pœnam aliquam deſignabant, καὶ εὐφημισμὸν dicebant, ὃ

εὐφημισμὸς notatur.

μηδεὶς θεῶν ποιήσειεν. Iulianus Imperator ep. ad Iulianum auunculum. ἐπειδάν μοι οἱ θεοὶ διαῤῥήδην ἐκέλευσαν, σωτηρίαν μὲν ἐπαγγελλόμενοι πειθομένῳ: μένοντι δὲ, ὃ μηδεὶς θεῶν ποιήσειεν. Æſchylus ἑπτ᾽ ἐπὶ θήβ.

— Ἄργυς δ᾽ ἐκλίνων χαλὰς προφὰς
Πύργοις ἀπειλεῖ τοῖσδ᾽ ἃ μὴ κραίνοι θεός.

Interceptus ἀποθανὼν dicitur γλωσσοκράφῳ. Sed eleganter pro eodem μεσολαβηθεὶς ὑπὸ τῆς πεπρωμένης apud Diod. Sicul. lib. 1. & alibi. Οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἐπιβολῆς οὐ συνετέλεσαν, μεσολαβηθέντες τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπρωμένης. Rudus, interpretatur γλωσσοκράφος, βῶλον, χῶμα, γῆς σωρὸν. Rectè: Sicque hanc vocem accipio in hoc Lucillij loco Nonio citato. Rudus.

--Viam
Sternendum, & iaciendum huc aggerem, & id genu' rudus.

Vbi Nonius *Rudus* malè interpretatur *Stercus.* Turges rectè σφυγμός. Sed & Turgor Martiano Capellæ lib. 2. de nuptiis Philologiæ. *Et cum dicto leniter dextra, cordis eius pulſum, pectuſque pertractat: Ac neſcio qua intima plenitudine diſtentum magno cum turgore reſpiciens, Niſi hæc, inquit, quibus plenum pectus geris, corruptiſſi-*

Nonius notatus. Turgor.

Multa in glоſſario Græcolatino correcta

ma egeſtione vomueris. In gloſſis Græcolatinis ſcribunt Αγτικοτῶ Obſtigillo. Lege Obſtringillo. Ἄφθορα Impubes, Impeſtis; Lege, Inueſtis. Βύπαις Caruleſter: Lege, Catulaſter. γαῦλος, Hoc Signum: Lege Sinum. διαίρεσις ὑπαρχόντων, Hercicitus, Lege, Herctus citus. δέσμη, Marina, faſcis. Lego Manua. vt alibi δρᾶγμα, Manipulum, Manua, Dragma. δύο ἀδελφῶν γυναῖκες, Inanitrices; Lege, Ianitrices. δημαγωγὸς, Rubicula, Popularis. Lege Rabicula, vt legendum cõiecerat doctiſſimus P. Faber Aruernus: optimè. Nã ſic omninò ſcriptũ inueni poſteà in priori gloſſario. In quo etiã benè Corruptelarũ διαφθορῶν. Nam hîc διαφθορὰν accipio, vt explicatur in gloſſario Græcolatino. διαφθορὰ παιδὸς, ἢ παρθένου, Stuprũ. Sic Corruptelæ omninò apud Apul. 3. Floridorum. *Raræ apud illum corruptelæ: & vti errores conceſſi amores. Nec eo minus & leno periurus, & amator feruidus.* Corrũpere & διαφθείρειν hoc pacto ſcriptores frequẽtes ponũt. Suetonius: *Fratris filiam adhuc virginem non multò pòſt alij collocatã, vltrò corrupit.* Petronius: *Sed Lichas memor adhuc vxoris corruptæ, contumeliarũque, quas in porticu Herculis acceperat,*

Corruptelæ.

Corrumpere.

turbato vehemẽtius vultu proclamat. Iuuen.

Quẽ patitur dormire nurus corruptor auaræ.

Et paſſim alibi. τοῦ διαφθείρειν exemplum habes inſigne apud Xenophontẽ, ἐν συμποσίῳ. Σὺ δὲ δή (ἔφη ὁ χαρμίδης) ὦ Συρακόσιε, ἐπὶ τῷ μέγα φρονεῖς; ἢ δῆλον ὅτι ἐπὶ τῷ παιδί. Μὰ τὸν Δί᾽ (ἔφη) οὐ μὲν δή. ἀλλὰ καὶ δέδοικα περὶ αὐτοῦ ἰσχυρῶς. αἰσθάνομαι γάρ τινας ἐπιβουλεύοντας διαφθείρειν αὐτόν. καὶ ὁ Σωκράτης ἀκούσας, Ἡράκλεις (ἔφη) τί τοσοῦτον νομίζοντες ἠδικῆσθαι ὑπὸ τοῦ σοῦ παιδὸς, ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτὸν βούλεσθε; Ἀλλ᾽ οὔτοι (ἔφη) ἀποκτεῖναι βούλονται· ἀλλὰ πεῖσαι αὐτὸν συγκαθεύδειν αὐτοῖς. Ibi vides ὁμωνυμίαν τοῦ διαφθείρειν. φθορὰ eodem modo. Diod. Sicul. lib. 3. Διόπερ ἀναχθείσης αὐτῆς εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τοῦ πατρὸς τὸ μὲν πρῶτον ὡς παρθένον παραδεξαμένου, μετὰ δὲ τοῦτο γνόντος τὴν φθοράν. Et lib. 4. Ἄλεως δὲ ἀγνοῶν τὸ πεπραγμένον, ὡς ὁ τῆς γαστρὸς ὄγκος ἐμήνυσε τὴν φθορὰν, ἐζήτει τὸν φθείραντα. Apollodorus lib. 2. περὶ θεῶν. τοῦ δὲ ἀπαρνουμένου, λέγει πρὸς Προῖτον, ὅτι Βελλεροφόντης αὐτῇ περὶ φθορᾶς προσεπέμψατο. Optimè in noſtris gloſſis, Conſectatur, ἐξέρχεται εἰς τὸ παρατηρεῖσθαι. Sed & *Sequi* ſimpliciter. Plaut. in Caſ.

διαφθείρειν.

Conſectari.

Sequi.

Non mihi licere meã rem me ſolum, vt volo
Loqui, atque cogitare ſine ted arbitro?
Quid tu, malûm, me ſequere?

Æquor apud Prudẽtium.

Prudentius Aequor noua ſignificatione dixit, in Pſychomachia.

Sed cadit in foueã præceps, quã callida fortè
Fraus interciſo ſuffoderat æquore furtim.

Æquor dixit τὸ ἰσόπεδον, ἐν ᾧ μάχονται οἱ πολεμοῦντες. quæ ſignificatio, nõ multis, vt opinor, obſeruata. Sic autem & Virgilius hac dictione vſus eſt. Lib. 10.

Hæc ait, & ſocij ceſſerunt æquore iuſſo.

Et paulò pòſt.

Tolle minas: fatus mediũ procedit in æquor,

Ac 12.

Intereà extremo bellator in æquore Turnus
Palantes ſequitur paucos iam ſegnior, atque
Iam minus, atq; minus ſucceſſu lætus equorum.

Iterum eodem libro,

Atque illi vt vacuo patuerũt æquore campi,
Procurſu capido; proiectis eminus haſtis,
Inuadũnt Martem clypeis, atque ære ſonoro.

Æquor dicitur: quia locus, vbi prælium cõmittitur, æquus eſſe debet: ne hoſtis hoſtem loci opportunitate ſuperet. Xenophon παιδ. ζ. ἔτι δὲ πύργους ἔχοντες περιστάσιν, ἀφ' ὧν τοῖς μὲν αὐτῶν ἀρήξουσιν, ὑμᾶς

δὲ βάλλοντες κωλύουσιν * ἐν τῷ ἰσοπέδῳ μάχεσθαι. Nam Ισόπεδον hanc habet ſignificationem apud Græcos. Idem παιδ. γ. Εἰπέ μοι (ἔφη) ὦ Αρμένιε, πότερα βούλει αὐτοῦ μένων τῷ λιμῷ, καὶ τῇ δίψῃ μάχεσθαι, ἢ εἰς τὸ ἰσόπεδον καταβὰς ἡμῖν διαμάχεσθαι; Et lib. 4. Οἵτινες δὲ ἐν ἐρύματι ὄντες, ἐκλιπόντες τοῦτο φεύγουσι, πῶς τούτους οἴεταί ἄν τις μεῖναι ἰδόντας ἡμᾶς ἐν τῷ ἰσοπέδῳ;

* Nota hæc verba ἐν τῷ ἰσοπέδῳ μάχεσθαι.

Virgilius eundem locum alio modo *Purum campum* dicit: ſyluis, arbuſtis, aut montibus minimè interſeptum. Purus campus.

Sed ſtirpem Teucri nullo diſcrimine ſacram
Suſtulerant: puro ut poſſent cōcurrere cāpo.

CAP. XII.

An licuerit Athenienſibus & Perſis ſorores uxores ducere. Expenſi duo Senecæ loci in Hercule furente. Deorum ductor. ταγός. Vehere. Nauis quaſi vehiculum.

SCribit vir doctus variarum lectionũ lib. 7. c. 1. *mirum ſibi viſum, quod ab Aemylio Probo ſcriptum eſt, Cimoni, ſummo Athenienſium viro turpe non fuiſſe, ſororem germanam habere in matrimonio: quippe cùm ciues eius eodem uterentur inſtituto.* Profert Andocidis exemplum, quod huic hiſto-

E iiij

riæ omninò repugnat. Poterat & Phocylidem opponere. Verùm Aemylio accedit & Minutius Felix in Octauio. *Ius eſt apud Perſas miſceri cum matribus: Aegyptiis, & Athenis cum ſororibus legitima connubia.* Quod ait de Ægyptiis confirmatur & à Diod. Sicul. lib. I. Νομοθετῆσαι δέ φασι τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γαμεῖν ἀδελφὰς, διὰ τὸ γεγονὸς ἐν τούτοις τῆς Ἴσιδος ἐπίτευγμα. Dicit idem ſe id anteà legiſſe de Perſis, nuſquam de Athenienſib. Egò verò ſat ſcio morem fuiſſe Perſis inuſitatum, & lege vetitum, priuſquam legi fraudem feciſſent reges. Herodotus Muſa 3. πρῶτον μὲν δὴ λέγουσι Καμβύσῃ τῶν κακῶν ἄρξαι τοῦτο. δεύτερα δὲ, ἐξεργάσατο τὴν ἀδελφεὴν, ἐπισπομένην οἱ ἐς Αἴγυπτον, τῇ καὶ συνοίκεε. καὶ ἦν οἱ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεή. ἔγημε δὲ αὐτὴν ὧδε. (οὐδαμῶς γὰρ ἐώθεσαν πρότερον τῇσι ἀδελφεῇσι συνοικέειν οἱ Πέρσαι.) legeſis quæ ſequuntur. Sed ne hoc caput paulò breuius cōcludatur, duos in Hercule furente Senecæ notabo locos.

Tibi, ô Deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla.

Piaculum hîc penè agnoſcunt, qui in

Senecam ſcripſerunt. Sed Tauri indomiti Iuuenci mihi dici videntur, nondũ domiti, nec ſubacti, aut iugo ſubiecti. Sic Hom. Il. κ. βοῦν ἦνιν. i. ἐνιαυσίαν, ἀδμήτην pro Iuuenca dixit. Tauri indomiti.

ὡς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίστασο, καί με φύ- [λασσε
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ.

Deorum ductorem dicit τὸν θεῶν ἡγεμόνα, ἀγὸν, ταγὸν. Aeſchylus in Prometh.

-- τοιόνδ' ὁ νέος
ταγὸς μακάρων ἐξεῦρ' ἐπ' ἐμοὶ ταγός.
δεσμὸν ἀεικῆ.

ταγὸς enim eſt ἡγεμών. Hom. Il. ψ.

-- παρὰ δ' οἱ ταγοὶ ἄμμι μενόντων.

Vbi Euſtath. κεῖνται δ' ἐν τούτοις καὶ ταγοὶ οἱ ἡγεμόνες, ἤγουν οἱ τάσσοντες τὰ τοῦ λαοῦ, οἱ καὶ κοσμήτορες, διὰ τὸ κοσμεῖν. Qui Theſſalis imperitabant propriè ταγοὶ dicebantur. Xenophon ἑλλην. 6. εὐπετῶς ἂν ἐγὼ ταγὸς Θετταλῶν ἁπάντων κατασταίην. Iterum eodem lib. ἐπεὶ δ' ἀπῆλθε πάλιν ἐς τὴν Θετταλίαν, μέγας μὲν ἦν, καὶ διὰ τὸ τῷ νόμῳ Θετταλῶν ταγὸς καθεστάναι. Poſteà, Ἀποθανόντος μέντοι ἐκείνου, Πολύδωρος ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Πολύφρων ταγὸν κατέστησαν. & paulò pòſt. ὁ δ' αὖ Πολύφρων ἦρξε

μὲν εἶα ἐνιαυτὸν, κατεσκευάσατο δὲ τὴν ταγείαν τυραννίδι ὁμοίαν. & ſtatim poſteà. ἐπεὶ δ' αὐτὸς παρέλαβε τὴν ἀρχὴν, χαλεπὸς μὲν Θετταλοῖς ταγὸς ἐγένετο, χαλεπὸς δὲ Θηβαίοις, καὶ Ἀθηναίοις πολέμιος. Eoſdem & Ἀρχοὺς vocitarũt. Dionyſ. Halic. lib. 5. Ant. Rom. Θετταλοὶ μὲν γὰρ ἀρχοὺς, Λακεδαιμόνιοι δὲ ἁρμοστὰς καλοῦντες, φοβούμενοι τυράννους, ἢ βασιλεῖς αὐτοὺς καλεῖν. Sed Lacedæmonij nõ eos qui vrbi, ſed qui prouinciis imperitabãt ἁρμοστὰς appellabãt. Verùm de hac re ad Polyænum, quem emaculatum, & multis in locis auctum, atque notis noſtris illuſtratum, breui, ſi Deus voluerit, emittemus. Nunc autem ad Senecam reuertamur. Eadem Tragœdia de Charonte.

Hunc ſeruat amnẽ cultu, & adſpectu horridus,
Pauidoſq; manes pallidus geſtat ſenex.

τὸ *Geſtat* non poſſum ferre animo ſatis æquo. Malim equidem *Vectat.* Quo vſus eſt ſummus poëta, & quem hoc loco Seneca imitatur.

Vectare.

Ipſe ratem conto ſubigit, veliſque miniſtrat:
Et ferruginea tranſuectat corpora cymba,
Iam ſenior: Sed cruda Deo, viridiſque ſenectus.

Et iterum eodem lib.

Corpora viua nefas Stygia vectare carina.

Atque ecl. 5.

Alter erit tum Typhis, & altera quæ vehat
Delectos heroas. [*Argo*

Et ipſe Seneca, hac eadem fabula:

Tranſuectus vada Tartari
Pacatis redit inferis.

Petronius Arbiter: *Et per fidem, inquam, Pater, Cuius hæc nauis eſt, aut quos vehat, dicere potes?* Apuleius lib. 2. Metam. *Nam & nauis ipſa, qua vehebamur, variis turbinibus procellarum quaſſata, vtroque regimine amiſſo, &c.* Vnde & Vectores, qui naui vehuntur. Petronius: *Niſi fortè putatis iuuenes caſu in has plagas incidiſſe, cùm omnis vector nihil prius quærat, quàm cuius ſe diligētiæ credat.* Et iterum: *Aderat interpellanti mercenarius comes, & vnus alterque infirmus vector, ſolatia magis litis, quàm virium auxilia.* Priùs: *Vnus fortè ex vectoribus, qui acclinatus lateri nauis, exonerabat ſtomachum nauſeâ grauem, notauit ſibi ad Lunam, &c.* Rectè veteres gloſſæ, Tranſuehi, διαπλεῦσαι, διακομισθῆναι. Et Vector, πορθμεύς. Vectura, φόρετρον, ναῦλον. Petronius: *Lichas Tarentinus homo verecundiſſimus, &*

non tantùm huius nauigij dominus, quod regit, ſed fundorum etiam aliquot, & familiæ negotiantis, deferendum ad mercatum conduxit, hic eſt Cyclops ille, & archipirata cui vecturã debemus. Et certè Nauis quaſi vehiculum. Æſchylus Προμηθ.

θαλασσόπλαγκτα δ' οὔτις ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ
λινόπτερ' εὗρε ναυτίλων ὀχήματα.

Quod interpretantur gloſſæ Tranſuehi διακομισθῆσαι, non ſolùm διαπλεῦσαι, ad hãc quoque ſignificationem referri
διακομισθῆναι. poteſt. Nam διακομισθῆναι in hoc ſenſu frequentiſſimum eſt. Iamblichus c. 2. de vita Pyth. ἐπεὶ δὲ ἀπεκομίσθη εἰς τὴν Σάμον ἀπὸ τῆς Συρίας ὁ Μνήσαρχος μετὰ παμπόλλου κέρδους.

DESIDERII HERALDI

ADVERSARIORVM LIBER SECVNDVS.

CAP. I.

Quædam in Plauti Amphitruone illuſtrata, correcta. ἕρμαιον. κοινὸς ἑρμῆς. Ἑρμῆ ἐν προθύροις οἴκων.

DICIT Mercurius in Amphitruonis prologo, ſibi datum eſſe ab aliis diis, nuntiis vt præſit, & lucro.

Nam vos quidem id iam ſcitis conceſſum, & datum
Mihi eſſe ab diis aliis, nuntiis vt præſim, & lucro.

Vnde ἕρμαιον dicebant, quod fortè fortuna lucri, aut boni obtigerat. Euſtath. ἕρμαιον.

ad hunc locum. Ὀδ. π.

Ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι ἕρμαιος λόφος ἐστίν. Ὅτι δὲ Ἕρμαιον, inquit, τὸ εὕρημα Ἑρμῆ καὶ αὐτῷ παρωνόμασται κερδῴῳ δηλαδὴ, ὅθεν καὶ εὐερμεῖν ῥῆμα τὸ εὐτυχεῖν, καὶ εὐερμία ἡ εὐτυχία, ἐν ἄλλοις δεδήλωται σαφῶς. Diod.Sicul.lib.5. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν Ἰταλικῶν ἐμπόρων διὰ τὴν συνήθη φιλαργυρείαν, ἕρμαιον ἡγοῦνται τὴν τῶν γαλατῶν φιλοινίαν. Eleganter quoque Hierocles: καλὸν μὲν τῷ θεῷ πείθεσθαι: καλὸν δὲ καὶ τοῖς γονεῦσιν, εἰ δὴ πρὸς ταῦτα ἡ ἀμφοτέρων ἄγοι πειθὼ, ἕρμαιον ἂν εἴη, καὶ ἄμαχον. Dicebatur &

σῦκον ἐφ' ἑρμῆ. Σῦκον ἐφ' Ἑρμῆ. Euſtathius: Ὀδ. η. φέρεται δὲ καὶ παροιμία, Σῦκον ἐφ' Ἑρμῆ, ἤγουν ἕρμαιον, καὶ εὕρημα ἐκκείμενον ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἐντυχόντος. Lege ſis Heſychium. Sed &

κοινὸς Ἑρμῆς. Κοινὸς Ἑρμῆς partem è lucro forte fortuna oblato flagitantis vox erat. Theophraſtus περὶ βλεδυείας: καὶ τῶν εὑρισκομένων χαλκῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς ὑπὸ τῶν οἰκετῶν δεινὸς ἀπαιτῆσαι τὸ μέρος, Κοινὸν εἶναι φήσας τὸν Ἑρμῆν. Diod.Sicul.lib.5. τῷ δ' Ἑρμῇ προσάπτουσι τὰς ἐν τοῖς πολέμοις γινομένας κηρυκείας, καὶ διαλλαγὰς, καὶ σπονδάς: καὶ τὸ τούτων σύσσημον κηρυκεῖον, ὃ φορεῖν εἰώθασιν οἱ περὶ τῶν τοιούτων τοὺς λόγους ποιούμενοι,

καὶ διὰ τούτου τυγχάνοντες παρὰ τοῖς πολεμίοις ἀσφαλείας. ὅθεν δὴ καὶ Κοινὸν Ἑρμῆν ὀνομάζεσθαι, διὰ τὸ τὴν ὠφέλειαν ἀμφοτέροις εἶναι κοινὴν τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ τὴν εἰρήνην μεταλαμβάνουσι. Meminit & Ariſtot. in Rhetoricis. Cùm igitur quid boni fortuitò obtigerat, id Mercurio appendebatur. Æſchylus ἐπτ. ἐπὶ θήβ.

Ἀνὴρ καὶ ἄνδρα τοῦτον ἠρέθη, θέλων
ἐξιστορῆσαι μοῖραν, ἐν χρείᾳ τύχης.
οὔτ' εἶδος, οὔτε θυμὸν, οὔθ' ὅπλων σχέσιν
μωμητὸς, Ἑρμῆς δ' εὐλόγως ξυνήγαγεν.

Vbi Scholia: Ἰστέον ὅτι πάντα τὰ ὅδαια καὶ τὰ ἕρμαια, καὶ κατὰ τύχην συμβεβηκότα τοῖς βροτοῖς, τῷ Ἑρμῇ ταῦτα ἀνατιθέασιν Ἕλληνες. ἐπεὶ οὖν καὶ τούτοις ξυνέβη τυχηρῶς πως ἀλλήλοις ἀντιτάξασθαι, τοῦτο εἴρηκεν. Inde factum exiſtimo, vt Ἑρμᾶς ἐν τοῖς προθύροις τῶν οἴκων ſtatutos, & collocatos haberent, ἀγαθοῦ χάριν οἰωνοῦ, ſcilicet, & ἐπὶ κέρδους ἐλπίδι. Thucyd. lib. 6. Ἐν δὲ τούτῳ ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις, καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. Æmylius Probus in Alcibiade: *Id cùm appararetur, priuſquam claſsis,*

Quare ἑρμαῖ ἐν τοῖς προθύροις τῶν οἴκων collocarentur.

exiret, accidit, vt vna nocte omnes Hermæ, qui in opido erant Athenis, deijcerentur, præter vnum, qui ante ianuam Andocidis erat, Andocidiſque Hermes vocatus eſt. Meminit & Plutarchus in Alcibiade. Sed vt ad Amphitruonem redeamus, ſcenâ primâ legunt:

Facit ille, quod volgò haud ſolent, vt quid ſe ſit dignum ſciat.

Codex meus manu exaratus habet, *Sciant.* Neque fortaſsè malè. Poſteà legunt;

Diſpertiti viri, diſpertiti ordines.

Lego omninò, vt eſt in meo codice, *Diſpoſiti ordines. Diſponere* & τάττειν hîc optimè: & ſic verſus bonus. Soſias ſolus ab hero domum præmiſſus erat, abſque ſocienno vllo: Malè igitur Mercurium annunciare iubet *familiares aduenïſſe.* Idcircò lego cum meo codice,

At nunc abi ſanè: Aduenïſſe familiarē dicito.

Benè quoque hîc,

-- Eloquere, vbi patera nunc eſt?

Recepta lectio eſt, *Eloquutus eſt. Vbi, &c.* Sc. *Age tu,* malè legunt,

- Prius multò ante ædis ſtabam, quàm illò adueneram.

Legen

Legendum omninò *Stabat*: quod attentiori lectori manifeſtũ eſt: & ſic omninò ſcriptum in meo codice. *Illò* dicit pro *Illùc* more antiquo: vt & *Hoc* pro *Hùc*. Turpilius: Apud Noniũ in verbo contendere.

-- Gere meas fortunas mater, Hem
Qua cauſa hôc opere maxumo contenditur?

CAP. II.

In Aſinaria Plauti quædam illuſtrantur, emẽdantur.

FAme domantur fera multa animalia. Hinc Plautus in Aſinaria, ſc. *Siccine hoc fit.*

Reddam ego te fera fame manſuetam: Me ſpecta modò.

Cui loco ſimilis hic Æſchyli verſus in Agamemnone:

λιμὸς ξυνοικὸς μαλθακόν σφ' ἐπόψεται.

Sc. *Nequeo ego te interdictis.*

Ecaſtor nobis periculum magnum, & familiæ portenditur,
Dum eius expectamus mortem, ne nos moriamur fame.

Codex meus habet, *Demeneti ſi expectamus, &c.* Ferocientes equi aliquid de cibo amittunt: Iis demitur de hordeo,

vt cõtractiore ventre minus laſciuiant. Facetè nugator ille ſc. *Cur me retentas?*

-- Hem quid iſtuc? Vt tu incedis.

Demam hercle iam tibi de hordeo tolutim ni badiſſas.

Vnde & κριθῶντα πῶλον dixit Æſchylus Agamemnone, πίονα ταῖς κριθαῖς, καὶ τρυφῶντα.

-- τὸν δὲ μὴ πειθάνορα
ζεύξω βαρείαις οὔτι μὴ σειραφόρον
κριθῶντα πῶλον.

Sc. *Agedum iſtum*, veteres libri habent,

-- Tu labellum abſtergeas
Potius, quàm quoiquã ſaliuium faciat palam.

Codex meus habet, Saliuim, vel pro Saliuam, vel pro Saliuium. Et audacter ille qui Suauium pro Saliua καὶ ἐν ταύτῃ τῇ σημειώσει nobis obtrudere conatur. Sc. *Ain tu meum virum.*

-- Pol me quidem
Miſeram odio enicauit.

Malo *Enecabit*, quod eſt in noſtro codice. Nihil dum enim mali ab Artemona paſſa Philenium. Lepidâ ſanè metaphora fraudem ſibi fieri queritur Artemona eadem ſc.

Ille opere foris faciundo laſſus domũ aduenit,

Fundum alienum arat, incultum ſuũ deſerit.
Eadem metaphora Æſchylus ἑπτ. ἐπὶ θήβ. περὶ τοῦ Οἰδίποδος.

γείνατο μὲν μόρον αὑτῷ,
πατροκτόνον Οἰδίποδα,
ὅστε ματρὸς ἁγνὰν
σπείρας ἄρουραν, ἵν' ἐτράφη
ῥίζαν αἱματόεσσαν. ἔτλα.

CAP. III.

Quædam in Plauti Aulularia corriguntur, illuſtrantur. Per bonam fidem μέγιστος ὅρκος. Capteivei duobus locis emendantur.

IN Aulularia, ſc. *Volui animum tandem.* legunt:

Nimirûm occidor, niſi intrò huc propero currere.

Codex meus habet, *Nimirûm occidi.* Eleganti metaphora cordis ſui palpitationem exprimit Auarus ſenex.

Continuò meum cor cœpit artem facere ludi-
Atque in pectus emicare. [*cram,*

Eodem penè modo Æſchylus ἐν χοηφόλέγοις αὖ: ὀρχεῖται δὲ καρδία φόβῳ. [ροις.

Sc. *Quis hîc loquitur?*

Tametſi fur mihi es: Moleſtus non ero: i verò, refer.

Sic edidit Lambinus: At aliter editio Santandreana.

Tametſi fur mihi es, moleſtus non ero: fur i, refer.

Vnde legendum ſuſpicabar: *Moleſtus nõ ero furi: Refer.* Quam lectionẽ poſteà inueni in meo codice manuſ. Paulò pòſt,

De alia re reſciuiſſe cẽſui, quod ad me attinet.

Codex meus habet, *Quæ ad me attineat.* Euclio Lyconidem de aula ſua interrogat ſtatim poſteà: & vt per *bonam fidem* de iſtac re iuret, rogat.

Dic bonâ fide: Tu id aurum non ſurripuiſti?

Iurabant & *per fidem* ſimpliciter. Petronius: *Et per fidem, inquam, Pater, cuius hæc nauis eſt, aut quos vehat dicere potes? Et Per*

Sanctiſſimũ per fidem iuſiurandũ.

fidem. i. *Dic per fidem.* Sanctiſſimum erat iuſiurandũ. Plutarchus in Numa: πρῶτον δέ φασι καὶ πίστεως, καὶ τέρμονος ἱερὸν ἱδρύσασθαι, καὶ τὴν μὲν πίστιν ὅρκον ἀποδεῖξαι Ῥωμαίοις μέγιστον, ᾧ χρώμενοι μέχρι νῦν διατελοῦσιν. Dionyſ. Halic. lib. 9. Ant. Rom. ταῦτα εἰπὼν, καὶ τὸ ξίφος ἀνατείνας, ὤμοσε τὸν ἐπιχώριόν τε Ῥωμαίοις, καὶ κράτιστον ὅρκον, τὴν ἀγαθὴν ἑαυτοῦ πίστιν, νικήσας τοὺς πολεμίους, ἥξειν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλως δὲ οὔ. Idem lib. 11. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ὅρκους, οἵπερ εἰσὶ

μέγιστοι ἐν αὐτοῖς, κτλ. τ ἑαυτῶν πίστεως διομοσάμενοι. In Capteiueis legunt. Sc. Iam ego reuertar.

Heg. Quod erat ei nomen? Phil. Theſaurochryſonicochryſides.

Heg. Videlicet propter diuitias inditum id nomen quaſi eſt.

Phil. Imò edepol propter auaritiam ipſius, atque audaciam.

Pro *Theſaurochryſonicochryſides*, legẽdum puto, *Theſaurocrypſonicochryſides*. Quæ dicuntur à Philocrate meam confirmant lectionem.

Imò edepol propter auaritiam ipſius, atque audaciam.

Nam Auari eſt κρύπτειν τοὺς θησαυρούς: Audacis & factioſi νικᾷν δι᾽ ὧν ἅδῃ τῷ χρύσῳ. Eadem fabula perpetuò legunt *Lapicidinas* cùm *Lapidicinas* legendum ſit. Gloſſarium, *Lapidicina* λατομία.

CAP. IIII.

In Caſina quædam illuſtrantur, explicantur, emendantur. εὐφημισμὸς *notatus.* Μαγαρείτης. *Felix.* ἀλώνητα ἀνδράποδα. ἀντιβλέπειν. *Helleniſmus Plautinus.*

Εὐφημεῖ Comicus in Prologo Caſinæ:

Ea tempeſtate flos poëtarum fuit,

Qui nunc abierunt hinc in communẽ locum.

Hìc & *Abire*, & *Communis locus* κατ' εὐφημισμόν. Communis locus eſt, ille *vnde negant redire quenquam.* Eodem modo

Catullus.

πολυάνδριον ſepulchretum dicebant.

εὐφημοῦντες πολυάνδριον ſepulchretũ dicebant. Ælianus lib. 12. ποικ. ἱστορ. c. 21. ἀπηλλάττοντο καταλιποῦσαι τοὺς νεκροὺς ἐν τῷ πολυανδρίῳ θάψαι, ἢ λάθρᾳ εἰς τὰ οἰκεῖα ἤεια ἐκόμιζον αὐτούς. Idcircò & πλείονας mortuos dicebant. Euſtathius: Οδ. α. ὡς δὲ καὶ νεκροῖς προσφυὲς τὸ, Οἱ πολλοί, καὶ τὸ, οἱ πλεῖς, δηλοῖ ὁ εἰπὼν τὸ, Ἀπελεύσομαι παρὰ τοὺς πλείονας, ὅ ἐστι, θανοῦμαι. πλείονας γὰρ τοὺς τεθνεῶτας ἐκεῖνος ἔφη. Plautus in Trinummo: ſc. *Quò illic homo?*

-- Lacrumas mihi hæc cùm video,

Eliciunt: quia ego ad hoc genus hominum duraui, quin prius

Me ad pluris penetraui.

Sed & Mortui μακαρῖται dicebãtur διὰ τὸν εὐφημισμόν. Theocr. εἰδ. β.

Καί μ' ἁ Θευχαρίλα Θρᾷσσα τροφὸς ἁ μακαρῖτις

ἀγχίθυρος ναίοισα κατεύξατο, καὶ λιτάνευσε.

Æſchylus ἐν Πέρσαις.

ἦ ῥ' αἶα μου μακαρεῖ-

τας ἰσοδαίμων βασιλεύς;

Vbi Scholiaſtes malè notat μακαρίτας dici τοὺς τεθνεῶτας: μακαρίους δὲ τοὺς ζῶντας. Neque enim hoc perpetuum. Nam & νεκροὶ μακάριοι dicuntur eodẽ ſenſu quo μακαρῖται. Iulianus παραβάτης epiſt. ad Hermog. ἐκεῖνῳ μὲν δὴ ἐπειδὴ μακαρίτης ἐγένετο, κούφη γῆ, καθάπερ λόγος. & edicto ad Alexandrinos: ἐπείτοι καὶ τὸ νῦν ὑφ' ἡμῶν τοῖς γαλιλαίοις τοῖς φυγαδευθεῖσιν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίου, οὐ κάθοδον εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς τὰς πατρίδας ζυνεχωρήσαμεν. & epiſt. ad Ætium Epiſcopum. Λοιποῖς μὲν ἅπασι τοῖς ὁπωσοῦν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίου πεφυγαδευμένοις ἕνεκεν τῆς τῶν γαλιλαίων ἀπονοίας, ἀνῆκα τὴν φυγήν. Sic & *Felix* Latinis. Notus iam Horatij verſus, Felix.i. μακαρίτης.

Omnes compoſui felices: Nunc ego reſto
Confice.

Sic enim Magnus Scaliger doctorum princeps, hanc vocem ibi accipit. Sed & Nemeſiani locum hunc eodem modo interpretor.

Felix ô Melibœe vale. Tibi frondis odoræ
Munera dat, lauros carpens ruralis Apollo.

Eadem religione dicunt Græci ἀπελθεῖν

εἰς τὸ χρεὼν: & ἀπελθεῖν ſimpliciter. Eunapius in Iamblicho: καὶ οὕτως ὑπερηγάσθη τὸν ἄνδρα τῆς ἀκριβείας, καὶ συνέσεως, ὥστε καὶ ἀπελθόντος βίον συνέγραψε. Et in Ædeſio. ἔστι γὰρ ἐκ τῶν χρόνων λογιζομένῳ συλλαβεῖν, ὅτι Σωκράτους ἀπελθόντος βιαίως, οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν Ἀθηναίοις ἐπράχθη. Pro eodem dicit καταλείπειν τὸ ἀνθρώπινον in Himerio: Ἰουλιανοῦ καταλείποντος τὸ ἀνθρώπινον ἐνδιέτριψε τῇ ἀποδημίᾳ. Eadem cautione dixit etiam Plautus noſter in Pœnulo:

Eum feciſſe aiunt, ſibi quod faciendum fuit.

Et eadem fab.

Quin meá quoque iſte habebit, ſi quid de me fuat.

Si quid de me fuat. i. *Si quid mihi humanitus acciderit.* Locus hic obſcurus eſt in Caſina noſtra, ſc. *Vt properarem arceſſere.*

Non Ecaſtor vili emptus eſt modius qui venit ſalis.

In noſtro codice manuſcr. legitur, *Modi qui venit ſalis.* Vnde ſuſpicor legendum, *Modiis qui venit ſalis. Venit*, i. *venditur.* Sic Mancipium περιφραστικῶς deſignatur, Nam Thraches mancipia ſale ſibi parabant. Vnde ἁλώνητα dicebantur δουλάρια τὰ εὔωνα, inquit Euſtath. Il. κ. σημείωσαι

Locus Plauti obſcuriſſimus correctus, & explicatus.

δ' ἐν τούτοις, inquit, καὶ ὅτι καθάπερ οἱ λήμνιοι οἴνου ὠνοῦντο ἀνδράποδα, οὕτω ποτὲ καὶ οἱ Θρᾷκες ἁλός, ὅθεν καὶ ἁλώνητα δουλάρια, τὰ εὔωνα. Vide prætereà Heſychium, & Suidam. Eadem Comœdia Plautus τὸ ἀντιβλέπειν Græcorum exprimit.

Maximo ego ardeo flagitio: nec quid agam
meis rebus ſcio,
Nec meã vt uxorem adſpiciam cõtra oculis.

Pudoris autem, & metus ſignum, Non audere alicui ἀντιβλέπειν. Xenophon παιδ. γ. οὓς δ' ἂν σφόδρα φοβηθῶσιν ἄνθρωποι, τούτοις οὐδὲ παραμυθουμένοις ἀντιβλέπειν δύνανται. Aliâs eum dicunt ſe non poſſe ὀρθοῖς ὄμμασιν ὁρᾶν, quem exoſum, & inuiſum habent. Quibus enim infenſi ſumus, eos non rectis: ſed toruis potius oculis adſpicimus. Hom.

τὸν δὲ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς
Ἀχιλλεύς.

Dionyſ. Halic. lib. II. Ant. Rom. οὐκέτι γὰρ αὐτὸν ὀρθοῖς ὄμμασι δυνάμην ὁρᾶν, ἀνάξιον γεγονότα τῆς προσηγορίας, καὶ τυραννικὴν ἐζηλωκότα παρανομίαν. Contrà ἀναβλέπειν ὀρθοῖς ὄμμασι πρὸς ἐλευθερίαν dixit idem Dionyſ. ἀντὶ τοῦ εὐθαρσῶς, καὶ προθύμως. Xenophon ἑλλην. ζ. Ἄνδρες

πολῖται, νῦν ἀγαθοὶ γενόμενοι ἀναβλέψωμεν ὀρθοῖς ὄμμασιν, ἀποδῶμεν τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὴν πατρίδα οἵαν περ παρὰ τῶν πατέρων παρελάβομεν. Seneca ep.105. *Minimè quidem, ſi rectus oculus intueri illa poſſis, & tenebras perrumpere.* Helleniſmus eſt in his verbis eiuſdem Comici.

Quis mihi ſubueniet tergo, aut capiti, aut cruribus?

ὅλον καὶ μέρος. Homerus. Il.α.

ἀλλ' οὐκ Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυ-
[μῷ.

CAP. V.

Plauti Epidicus duob. locis illuſtrata. In Bacchidibus quædam explicata. Religioſæ exceptiones notatæ: Si Dij volunt: ἢν θεὸς θέλῃ: θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων: σὺν θεῷ: σὺν θεῶν δόσει.

Sc. St Tacete. IN Epidico legunt:

-- Ego abſceſſi ſolens
Paulùm ab illis: diſſimulabam me harum ſermoni operam dare.
Nec ſatis exaudiebam: nec ſermonis fallebar tamen
Quæ loquerentur.

Malo, vt in meo cod. ſcriptum eſt, *Quem loquerentur.* Eadem fabula, ſc. *feciſti offi-*

cium iam tuum, hunc locum emendare conantur.

Dedit mihi ad hanc rem Apœcidem: Is
apud forum manet me:
Quaſi quæ amaret: Caueat.

Sed hîc nihil mutandum puto præter diſtinctiones:& ſenſum huius loci hunc eſſe exiſtimo. Me expectat apud forum quaſi quæ amaret, i. quaſi amica, cui hora dicta eſt. Deinde addit. *Caueat*, quod minitantis eſt. In Bacchidibus, ſc. *Ibo in Piræum.*

Extexam ego illũ pulchrè iam, ſi dij volunt.

Nota religioſam exceptionem, *Si Dij volunt*: quæ non ſemel apud Plautum. Sic, *Diis benè iuuantibus*: *Si Dij adiuuant*: *Si Dis placet*. Sed eiuſmodi formulæ iam ſunt à viris doctis obſeruatæ: Hæ non item, quæ Græcis vſitatæ, ἢν θεὸς θέλῃ: θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων: σὺν θεῶν δόσει, &c. Nota autẽ εἰκὼν ἀριθμὸν, hîc ἢν θεὸς θέλῃ. Xenophon παιδ. ε. Ἀλλ' αὐτὶ μὲν τούτου, ἔφη, ἢν θεὸς θέλῃ, ἀμυνούμεθα τοὺς πολεμίους. Et iterum, Ἅμα δὲ δείξομεν τοῖς πολεμίοις, ἔνθα κρατῆσαι νομίζουσιν, ἐνταῦθα ἄλλους αὐτῶν κρείττους, ἢν θεὸς θέλῃ. Ariſtophanes in Pluto:

Religioſæ exceptiones notatæ.

ἔσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλ' ἣν θεὸς θέλῃ.
Iulianus παραβάτης πληθυντικῶς dixit εἰ θεοὶ θέλοιεν epiſt. ad Libanium. ἃ δὲ διελέχθημεν πρὸς ἀλλήλους, ἴσως ἐπύθου. μάθοις δ' ἂν καὶ ἡμῶν ἀκούσας, εἰ θεοὶ θέλοιεν. Σὺν θεῷ frequentiſſimum eſt, & notiſſimum. Sophocles in Aiace:

Ξὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ, κὠδύρεται.

Pindarus Olympionicarum Od. 8.

-- πολλαὶ δ' ὁδοὶ
σὺν θεοῖς εὐπραγίας.

Faceta eſt Diogenis canis ἀμφιβολία apud Diog. Laërt. εἰσελθὼν εἰς διδασκάλου, καὶ μούσας μὲν ἰδὼν πολλάς, μαθητὰς δὲ ὀλίγους, Σὺν θεοῖς, ἔφη, διδάσκαλε, πολλοὺς μαθητὰς ἔχεις. Sed & σὺν θεῶν δόσει dicebant. Æſchylus ἐν χοηφόροις.

Ἀλλ' εἶμι, καὶ τοῖς ταῦτα πείσομαι λόγοις:
γένοιτο δ' ὡς ἄριστα σὺν θεῶν δόσει.

Quin & per ἐπανόρθωσιν dicebant σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται. Ariſtophanes in Pluto:

Οἶμαι γὰρ, οἶμαι, ξὺν θεῷ δ' εἰρήσεται,
ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας.

Θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων frequens formula apud Herodotum. Veluti Muſa 6. καὶ ὑμῖν ἐγὼ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδέκομαι ἢ οὐ συμμίξειν τοὺς πολεμίους, ἢ συμμίσγοντας

πολλὸν ἐλασσώσεσθαι. & iterum eodem libro. ἢν δὲ συμβάλωμεν πρίν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι γενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, οἷοί τε ἐσμὲν περιγίνεσθαι τῇ συμβολῇ. Sed de his ſatis. Malè explicatur in Bacchidibus locus hic.

-- Quem Di diligunt
Adoleſcens moritur, dum valet, ſentit, ſapit:
Hunc ſi vllus Deus amaret, plus annis decẽ,
Plus iam viginti mortuum eſſe oportuit.

Exprimit Plautus Menandri ſenarium,

Ὃν φιλοῦσι θεοὶ ἀποθνήσκει νέος:

Et innuit Chryſalus, Senem Nicobulum Dijs eſſe inuiſum: quòd adoleſcẽs, dum ſaperet, & ſentiret, mortuus non eſſet.

CAP. VI.

In milite glorioſo correctus locus. Mos antiquus ſacrificãdi θεοῖς ἀποτροπαίοις ad auertenda inſomnia, vel quæ inſomnijs portenta. In Pſeudolo locus illuſtratus: & correctio Plautini Commentatoris confirmata.

IN milite locus hic leuiter corruptus videtur. Sc. Niſi quidem ego.

Edepol facinus fecit audax. Hoccine ſi miles ſciat?
Credo Hercle has ſuſtollat ædes totas, atque hinc in crucem.

Lego, *Atque hunc in crucem.* Seipſum δεικτικῶς intelligit. Sic Terentius: *Hero parata ſunt verba, Huic homini verbera.* Sophocles in Trachinijs:

μήδ' εἴπῃ δράσεις, τοῦ δέ γε ζώσης ἔτι.

Id eſt, ἐμοῦ, δεικτικῶς. De ſcipſa loquitur Deianira. Æſchylus ἑπτ. ἐπὶ θήβ.

σὺ δ' αὐτὸς ἤδη γνῶθι τίνα πέμπειν δοκεῖς,
ὡς οὔποτ' ἀνδρὶ τῷδε κηρυκευμάτων
μέμψῃ.

ἀνδρὶ τῷδε dicit, ἀντὶ τοῦ ἐμοί. In eadem fabula Palæſtrio Philocomaſium cõprecari iubet, viſo infauſto ſomnio. Illud enim de more. In Amphit. ſc. *Satin parua res eſt.*

Rectè dicit, vt commeminit: ſomnium narrat tibi.
Sed mulier poſtquam experrecta es, prodigiali Ioui,
Aut mola ſalſa hodie, aut thure comprecatam oportuit.

Nam cùm triſte quid in ſomnis viderãt, prodigiali Ioui, καὶ θεοῖς ἀποτροπαίοις ἔθυον. Notum eſt Martialis epigramma hunc morem confirmans. Xenophon ἐν συμποσίῳ. Οὐκοῦν (ἔφη Καλλίας) καὶ εὔχῃ μηδέποτε πλουτεῖν, καὶ ἐάν τι ὄναρ ἀγαθὸν ἴδῃς,

τοῖς ἀποτροπαίοις θύοις; Æſchylus ἐν Πέρσαις:

καὶ ταῦτα μὲν δὴ νυκτὸς εἰσιδεῖν λέγω.
ἐπεὶ δ' ἀνέστην, καὶ χεροῖν καλλιρρόου
ἔψαυσα πηγῆς, σὺν θυηπόλῳ χερὶ
βωμῷ προσέστην, ἀποτρόποισι δαίμοσι
θέλουσα θῦσαι πέλανον.

Et paulò pòſt:

--θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἱκνουμένη,
εἴ τι φλαῦρον εἶδες, αἰτοῦ τῶνδ' ἀποτροπὴν
λαβεῖν.

Dixit priori loco Æſchylus καὶ χεροῖν καλλιρρόου ἔψαυσα πηγῆς: quia ſacrificaturi manus lauabant: & præcipuè poſt ſomnum: *quia dicitur etiam nox ſolo ſomno polluere. Vnde eſt, Et noctem flumine purgat*, inquit Sæuius ad hunc locum 8. Æn.

---Nox Aeneam, ſomnuſque reliquit.
Surgit: & ætherei ſpectans orientia Solis
Lumina: ritè cauis vndā de flumine palmis
Suſtulit: ac tales effudit ad æthera voces.

Iamblichus cap. 28. libelli De vita Pythagoræ. λέγει δὲ (Pythagoras ſcil.) καὶ εἰς ἱερὸν εἰσιέναι δεῖν καθαρὸν ἱμάτιον ἔχοντα, καὶ ἐν ᾧ μὴ ἐγκεκοίμηταί τις, τὸν μὲν ὕπνον τῆς ἀργίας, καὶ τὸ μέλαν, καὶ τὸ πυῤῥὸν: τὴν δὲ καθαρότητα τῆς περὶ τοὺς λογισμοὺς ἰσότητος

καὶ διχομοσύνης μαρτυρίαν ἀποδιδοὺς. Sic enim lege hunc locum, & diſtingue: quem nullo modo intellexit Interpres parum ſagax. Sed(vt ad rem redeamus) prædictæ religionis meminit & Tibullus lib. 1.

Ipſe procuraui ne poſſent ſæua nocere
Somnia, ter ſancta deuenerandа mola.

Et lib. 3.

Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pauidas mentes falſa timere iubent:
Et vanum ventura hominum genus omina noctis,
Farre pio placant, & ſaliente ſale.

Sunt etiam apud Euripidem, Theophraſtum, Ariſtophanem, & alios huius conſuetudinis exempla. Sed & eiuſmodi ſomnia Soli narrabant. Sophocles in Electra:

τοιαῦτά του παρόντος, ἡνίχ' ἡλίῳ
δείκνυσι τοὔναρ, ἔκλυον ἐξηγουμένου.

Vbi Triclinius, ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς, ὁπότε καθ' ὕπνους ὄναρ δεινὸν θεάσαιντο, ἅμα πρωΐ πρὸς τὸν ἥλιον λέγειν, ἵν' ἐπειδὴ ἐναντίος οὗτός ἐστι τῇ νυκτὶ, ἀποτροπὴν ἐργάσηται τούτου. Carnifices, & ſontes qui ducebantur, tintinnabula habebant: Vnde

Tintin

Tintinnaculi homines Plauto noſtro dicti. Zonaras: τοὺς γὰρ ἐπί τινι ἀτοπήματι καταδικασθέντας θανεῖν, νενόμιστο κωδωνοφορεῖν, ἵνα μηδεὶς βαδίζουσιν αὐτοῖς ἐγχριπτόμενος μιάσματος ἀναπίμπληται. Sic quoq; accipiendus hic Plauti locus in Pſeudolo. Sc Pſeudole non audis.

Lanios inde accerſam duos cum tintinnabulis,
Eadem duo greges virgarum inde vlmearum adegero.

Eadem ſc.

Quid ais quantum terra tegit periuriſſime?

Reſcribunt, *Quantum terra gerit.* Quam correctionem confirmat hic Pœnuli locus in Prologo:

Venditque has omnes, & meretricem, & virgines,
Præſenti argento homini: ſi homo eſt leno:
Quantum hominũ terra ſuſtinet ſacerrimo.

CAP. VII.

Plautus correctus in Pœnulo, Perſa, Sticho. Sæpe illuſtratus. Vulgata in Trinummo lectio cõfirmata. Oculos effodere. ὀφθαλμοὺς ἐξορύσσειν.

IN Pœnulo nugatur miles militum more: & præmia in aëre volatilia for- Sc. Di illum omnes infelicitent.

mat. Sed eius nugæ penè euanuerunt. Verùm quia eas viuere voluit Plautus, quidni ei gratificemur?

-- Ita vt occœpi dicere
Lenulle, de illac pugna pentethronica
Qua ſexaginta milia hominum vno die
Volaticorum, manibus occidi meis.

Sanè pro *Pugna pentethronica*, legendum puto, *Pterornithica*, propter ea quæ ſequũtur, *Hominum volaticorũ, &c.* Eadem fabula, Vetus vinum facetè deſcribit Plautus.

Sc. Iã iſtuc ego reuertar.

Vbi tu Leucadio, Lesbio, Thaſio, Coo,
Vetuſtate vino edentulo ætatem irriges.

Aléxis eodẽ modo apud Euſtath. Oδ. β. Οἶνος καὶ μάλα πολύς γε. ὀδόντας οὐκ ἔχων. ἤδη σαπρός. γέρων δαιμονίως. οἶνος ὀδόντας οὐκ ἔχων eſt *vinum edentulum* Plauto. Et in Perſa nugæ:

Vaniloquidorus, Virginis vendonides,
Nugipolyloquides, Argentiextenebronides.

Legendum puto, *Argentiexterebronides. Exterebrare* pro exſculpere, ſiue extorquere, & exprimere anteà acceptum eſt. Vide Nonium. In Sticho. ſc. *Qui manet vt moneatur.*

-- Quanta mea ſapientia eſt,

E malis multis, malum quod minimum eſt,
id minimum eſt malum.

Reſcribo, *Malum quod minimum eſt, id minimè eſt malũ.* Sic enim ſententia multò argutior: quæ eadem prorſus apud Ariſtotelem in Rhetoricis. Eadem fab. ſc. *famem fuiſſe.*

Nunc ſi ridiculum hominẽ quæret quiſpiam,
Venalis ego ſum cum ornamentis omnibus.

Dicit *Cum ornamentis omnibus*, quia Ornamenta ſiue veſtimẽta ſeparatim vendebantur. In Perſa, ſc. *Satin' Athenæ.*

Heus tu etiam pro veſtimentis huc decem
accedant minæ.

In Trinummo locus eſt facillimus: ſed qui Plauti Interpretes mirè torſit.

Salſipotenti, & multipotenti Iouis fratri,
Neptuno, & Nereo,
Lætus, lubens; laudes ago, & grates: gratiaſque habeo, & fluctibus ſalſis,
Quos penes poteſtas boni, miſque foret, & vitæ meæ.

Quid ſit *Miſque* intelligere nequeunt: & neſcio quæ mõſtra lectionum nobis obtrudere conãtur. Sed pueri, paruulos puſiones dico, norunt *Mis* eſſe genitiuũ τῦ *Ego*. Quod ſi quid mutãdum fuiſſet,

ſcripſiſſem *Neciſque*. Eadem fabula, *Oculum effodere* dicit.

Oculum ego tibi effodiã, ſi verbũ addideris.

Sic in Aul. ſc. *Exi inquam.*

Oculos Hercle ego iſtos improba effodiam tibi.

Et in Capt. ſc. *Miſer homo eſt.*

Nam Hercle ego huic diei, ſi liceat, oculos effodiam lubens.

Et alibi ſæpius. Sic Græci dicunt, ὀφθαλμοὺς ἐξορύσσειν. Herodotus Muſa 8. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρησαν ἀσινέες πάντες ἓξ ἐόντες, ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατὴρ τοὺς ὀφθαλμούς. Æſchylus in Eumenid.

ἀλλ᾽ οὗ καρανιστῆρες, ὀφθαλμώρυχοι
δίκαι, σφαγαί τε.

CAP. VIII.

Pindari locus explicatus.

CONſtans opinio eſt, Habitationem ſub circulo æquinoctiali Antiquis fuiſſe prorſus incognitam. Sed qui diligenter Pindarum leget Od. 2. Olymp. Μακάρων νήσους inueniet ſub ea zona à Lyrico collocatas.

Ἴσον δὲ νύκτεσσιν αἰεὶ,
Ἴσα δ᾽ ἐν ἁμέραις ἅλι-
ον ἔχοντες, ἀπονέστερον ἐσλοὶ
νέμονται βίοτον.

Hunc locũ vulgò malè accipiunt. Sanè qui hactenus in Pindarum ſcripſerunt, peſſimè de eo meriti ſunt: tantoq; poëtę tenebras potius offuderũt, quàm lucem dederũt. Nemo tam ineptus imperituſue magiſtellus eſt, qui non Pindarum legat, interpretetur: & quotuſquiſque eſt Græculorum noſtrorum, qui Pindarum intelligat? Sed ad rem. Beatorum igitur habitationem ſub circulo æquinoctiali ſtatuit Lyricus. Sic enim hæc verba accipio, Ἶσον δὲ νύκτεσσιν αἰεὶ Ἶσα δ᾽ ἐν ἁμέραις ἅλιον ἔχοντες, &c. Vulgò exiſtimant, ſententiam Pindari fuiſſe, Solem ſemper adlucere beatis: neque Nocti locum dare. Sed longè falluntur. Dicit igitur Ἶσον ἔχοντες ἅλιον νύκτεσσιν ἴσα ἐν ἁμέραις (lubens legerim ἴσαις δ᾽ ἐν ἁμέραις.) Si ergo ἐν ἴσαις ἡμέραις, vel ἴσα ἐν ἡμέραις ἴσον ἔχουσιν ἥλιον νυξὶν, ſunt ſub æquatore, vbi perpetua ἰσημερία. Hunc autem locum hoc interpretor modo: quia exiſtimo, Imò σαφῶς οἶδα, Pindarum virum magnum reſpicere ad Inſulas ab Iãbulo multis ante ſua tempora ſeculis inuentas: de quibus ſi quæ dicuntur à Diod. Sicul. lib. 2. cum hoc

Pindari loco conferes: de meæ ſententiæ veritate nullo modo dubitabis. Dicit igitur Diod. Inſulam ab Iambulo inuentam, exiſtimatam ab Æthiopibus (qui Iambulum ad eam καθαρμοῦ χάριν miſerant) εὐδαίμονα, & eius incolas ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους. Hoc enim de iis elogium ab oraculo ipſo. Deinde docet εὐκρατότατον εἶναι τὸν ἀέρα παρ᾽ αὐτοῖς, ὡς ἂν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦντας· εἶναι δὲ διὰ παντὸς παρ᾽ αὐτοῖς τὴν ἡμέραν ἴσην τῇ νυκτί: καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας μὴ γίνεσθαι παρ᾽ αὐτοῖς σκιὰν μηδενὸς, διὰ τὸ κατὰ κορυφὴν εἶναι τὸν Ἥλιον. Siti ergo illi ſub æquatore, vt dicebamus, ἴσον νύκτεσσιν αἰεὶ ἴσαις ἐν ἁμέραις ἅλιον ἔχοντες. Præterea quod addit Pindarus Incolas Beatarum inſularũ μὴ ταράσσειν χθόνα ἀλκᾷ χερῶν, *fructus abſque labore, & agricultura ſponte naſcentes percipere*, de iiſdem inſulanis à Diodoro dicitur: cùm ait, τούτους ἐν τοῖς λειμῶσι διαζῆν, πολλὰ τῆς χώρας ἐχούσης πρὸς διατροφήν. διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου, καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος γεννᾶσθαι τροφὰς αὐτομάτους πλείους τῶν ἱκανῶν. Præterea coſdem docet eſſe εὐσεβεῖς, καὶ ἐπιεικεῖς καθ᾽ ὑπερβολὴν, vnde etiã ἑπτὰ ἔτη παρ᾽ αὐτοῖς

μείναντας τοὺς περὶ τὸν Ἰάμβουλον ἐκβληθῆναι ἄκοντας, ὡς κακούργους, καὶ πονηροῖς ἐθισμοῖς συντεθραμμένους. Addit Pindarus τοὺς μάκαρας ἄδακρυν νέμεσθαι αἰῶνα. Nota αἰῶνα, quem ἄφθιτον βίοτον anteà dixerat. Nam Αἰὼν æternitatis eſt: quod pueris notum. Diod. quoque ſcribit prædictos Inſulanos εἶναι πολυχρονίους καθ᾽ ὑπερβολήν, ὡς ἂν ἄχρι τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐτῶν ζῶντας, καὶ γινομένους ἀνόσους κατὰ τὸ πλεῖστον. Septem autẽ eſſe eiuſmodi inſulas idem ibidem teſtis eſt. Cæterùm iiſdẽ penè notis εὐσεβῆ ſuam πόλιν deſcribebat Silenus. Vide Ælianũ lib. 3. ποικ. ἱστορ. c. 18. Hæc dicta ſint ad illuſtrandum elegãtem Pindari locum: quem ſcioli magiſtelli iuuenum ingenia nugis ſuis occupantes, & corrumpentes non intellexerint. Sed integrum in tantum poëtam commentariũ, breui, ſi Deus voluerit, emittemus: vnde quàm inepti ſint πολλοὶ τῶν πινδαριζόντων faciſſimè cognoſcetur.

CAP. IX.

Dionyſius περιηγητὴς multis in locis illuſtratur. Θῆβαι ὠγυγίαι. ἱερὸς δόμος. *Dij habitare dicebantur in templis. Aethiopes* εὐσε-

ϐεῖς. Notata ſuperſtitio antiquorum lapillis ad auerruncandos κακοδαίμονας *vtentium.*

DIonyſio Afro poëtæ feſtiuiſſimo caput hoc dicatum. Sic autem ille de duobus promontoriis, quæ in mari Cretico.

Αἴτ' ἄμφω ξυνίασιν ἐναντίαι· οὐ μὲν ἔασι
ἐγγύθεν, ἀλλ' ὅσον ὁλκὰς ἐπὶ τρίτον ἦμαρ
ἀνύσῃ.

Nota hîc ἐπὶ τρίτον ἦμαρ. Non dicit ſpatium trium dierum: ſed duorum cum dimidia parte tertij. Tantùm igitur inter ſe diſtant hæc duo promontoria, quantum nauis conficere poteſt ἐπὶ τρίτον ἦμαρ, *intra triduum:* non tribus diebus integris. Nam Strabo lib. 2. hæc duo promōtoria inter ſe diſtare ait ſpatio 2500. ſtadiorum. Nauis autem ſpatio trium dierum 3000. circiter ſtadia conficere poteſt: paſſus 75000. (ſiquidem ſtadium eſt paſſuum 125.) Ptolemęus enim 1000. ſtadia vnius diei nauigationem eſſe dicit: & in eadem ſententia eſt Strabo. Nam lib. 10. dicit à Cyrenæa regione ad Criû metopon δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν εἶναι πλοῦ: ibidemque

docet Eratoſthenem hoc interuallum 2000. ſtadiorũ ſpatio metiri. Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μὲν τῆς κυρήνης, inquit, μέχρι Κεῖου μετώπου δισχιλίους φησίν. Ergo ἐπὶ τρίτον ἦμαρ hîc rectè *Intra triduum* dices. Nam hæc præpoſitio *Intrà* τελείωσιν τῆς ὅλης συμπλοκῆς nõ deſignat neceſſariò. Macrob. lib. 2. c. 4. *Cùm audiſſet* (Auguſtum dicit) *inter pueros, quos in Syria Herodes rex Iudæorum intra bimatum iuſſit interfici, filium quoque eius occiſum, ait,* Melius eſt Herodis porcum eſſe, quàm filium. *Pueros intra bimatum* dicit τοὺς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, vt eſt in Euangelio B. Matthęi. Verſu 249. Θήβην Ægyptiacam ὠγυγίαν dicit Dionyſius:

ἢ μὲν ὅσοι Θήβην ἑκατόμπυλα ναιετάουσι,
Θήβην ὠγυγίην, ἑκατόμπυλον.

Sic & Æſchylus ἐν Πέρσαις.

ὅ, τε τῆς ἱερᾶς Μέμφιδος ἄρχων
Μέγας Ἀρσάμης, τάς τ' ὠγυγίας
Θήβας ἐφέπων Ἀριόμαρδος.

Iuu. ſat. 14.

Atq; vetus Thebæ centũ iacet obruta portis.

Neque ſanè ἄνευ λόγου Thebas antiquas dicunt. Scribit enim Ariſtot. lib. 1. Meteor. c. 14. Ægyptum olim concluſam

fuiſſe ſola Thebaide, deinde Nili alluuione cæteram concretam fuiſſe ſicque oſtendit Thebaïcam Ægyptiacarum regionum eſſe antiquiſſimam. Verba Ariſtotelis ſunt. Οἷον συμβέβηκε καὶ περὶ τὴν Αἴγυπτον. καὶ γὰρ οὗτος ἀεὶ ξηρότερος ὁ τόπος φαίνεται γιγνόμενος, καὶ πᾶσα ἡ χώρα τοῦ ποταμοῦ πρόσχωσις οὖσα τοῦ Νείλου. διὰ γὰρ τὸ κατὰ μικρὸν ξηραινομένων τῶν ἑλῶν, τοὺς πλησίον εἰσοικίζεσθαι, τὸ τοῦ χρόνου μῆκος ἀφῄρηται τὴν ἀρχήν. φαίνεται δ' οὖν καὶ τὰ στόματα πάντα πλὴν ἑνὸς τοῦ Κανωβικοῦ, χειροποίητα, καὶ οὐ τοῦ ποταμοῦ ὄντα. καὶ τὸ ἀρχαῖον ἡ Αἴγυπτος, Θῆβαι καλούμεναι, &c. Quod autem ibi dicit Ariſtot. Ægyptum eſſe veluti Nili πρόσχωσιν, confirmatur à Diod. Sicul. lib. 3. καθόλου γὰρ τὴν νῦν οὖσαν Αἴγυπτον λέγουσιν οὐ χώραν, ἀλλὰ θάλατταν γεγονέναι, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν. ὕστερον μέντοι τοῦ Νείλου κατὰ τὰς ἀναβάσεις τὴν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἰλὺν καταφέροντος, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον προσκεχῶσθαι, &c. Lege ſis quæ ſequuntur. verſu 255. Διὸς μέλαθρον *Iouis templum* dicit.

τῆς πρὸς μὲν ζεφύροιο, Μακηδόνιον περιλίεθρον

ἔνθα συναπίτασο Διὸς μεγάλοιο μέλαθρον,

χρυσῷ τιμήεντι κεχασμένον. οὐκ ἂν ἐκείνου
νηὸν ἐν ἀνθρώποισι θεώτερον ἄλλον ἴδοιο.
quod dixerat anteà μέλαθρον, dicit poſtcà νηόν. An μέλαθρον ἀντὶ τοῦ ναοῦ, διὰ τὸ μελαίνεσθαι τῷ καπνῷ τῷ ἐκ τῶν θυομένων, καὶ καιομένων; An quia ἱερὸς δόμος templum Dei alicuius? Hom. Il. ϰ. ἱερὸς δόμος.

Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο.

Æſchylus ἁγνοὺς δόμους dicit ἑπτ. ἐπὶ. θηβ.

—ὧδ' ἐπεύχομαι
θήσειν τρόπαια, πολεμίων δ' ἐσθήματα,
λάφυρα δαΐων δουρίπληχθ' ἁγνοῖς δόμοις.

Herodotus Muſa 8. templa deorū θεῶν οἴκους vocat. ἀλλὰ θεοῖσί τε συμμάχοισι πίσυνοι μιν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίην ὄπιν ἔχων, ἐνέπρησε τούς τε οἴκους, καὶ τὰ ἀγάλματα. & paulò pòſt. πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα, τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα, καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον, ἤπερ ὁμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ. Theocr. εἰδ. ιζ'.

Ἀλλὰ πολὺν μὲν ἔχοντι θεῶν ἐριχυδέες οἶκοι.

Hinc etiā Dij *habitare* dicuntur in templis. Arnobius lib. 6. aduerſus gentes. *Templum (inquit) hoc Martis eſt: hoc Iunonis, & Veneris: Apollo hîc habitat: in hoc* Dij habitare dicuntur in templis.

manet Hercules : illo Summanus. Iſta non prima, & maxima contumelia eſt, habitationibus Deos habere adſtrictos ? verſ. 252.

ἠδ᾽ ὅσοι νοτερῆσιν ἐπ᾽ ἠϊόνεσσι θαλάσσης
παῤῥαλίην ναίουσιν ἔσω Σερβωνίδος ἅλμης.

Non temerè dixit ἅλμης. Nam αὕτη ἡ λίμνη ἁλμυρὰ, vt docebit te Strabo. Hunc lacum innuit Ariſtoteles, cùm ait lib. 2. Meteor. c. 3. Εἰ δ᾽ ἐστὶν, ὥσπερ μυθολογοῦσί τινες ἐν Παλαιστίνῃ τοιαύτη λίμνη, εἰς ἣν ἐάν τις ἐμβάλλῃ συνδήσας ἄνθρωπον ἢ ὑποζύγιον, ἐπιπλεῖν, καὶ οὐ καταδύεσθαι κατὰ τοῦ ὕδατος, μαρτύριον ἂν εἴη τοῖς εἰρημένοις. λέγουσι γὰρ πικρὰν οὕτως εἶναι τὴν λίμνην, καὶ ἁλμυρὰν, ὥστε μηδένα ἰχθὺν ἐγγίνεσθαι. τὰ δ᾽ ἱμάτια ῥύπτειν, ἐάν τις διασείσῃ βρέξας. Æthiopes à noſtro Geographo pietatis teſtimonium accipiunt : quod iiſdem prius exhibuerat Homerus.

Ἤτοι μὲν ναίουσι βοοζόφον ἀμφ᾽ Ἐρύθειαν
Ἄτλαντος περὶ χεῦμα θεουδέες Αἰθιοπῆες
Μακροβίων υἷες ἀμύμονες.

Homero & Dionyſio lucis aliquid adferret Diod. Sicul. lib. 3. φασὶ δὲ παρ᾽ αὐτοῖς πρώτοις καταδειχθῆναι θεοὺς τιμᾶν, καὶ θυσίας ἐπιτελεῖν, καὶ πομπὰς, καὶ πανηγύρεις, καὶ τἆλλα δι᾽ ὧν ἄνθρωποι τὸ θεῖον τιμῶσι. διὸ καὶ

παρ' αὐτοῖς εὐσέβειαν διαβεβοῆσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, &c. Vtebantur antiqui lapillis quibuſdam præcipuéque iaſpide pro amuletis aduerſus κακοδαίμονας Dionyſius noſter.

> φύει δὲ κρύσταλλον, ἰδ' ἠερόεσσαν ἴασπιν
> ἐχθρὴν Εμπούσῃσι, καὶ ἄλλοις εἰδώλοισι.

Plin.lib.37.c.9.*Totus verò Oriens pro amuletis traditur geſtare eam, quæ ex ijs ſmaragdo ſimilis eſt, & tranſuerſa linea alba media præcingitur, & grammatias vocatur: quæ pluribus polygrammos. Libet obiter vanitatem magicam hîc quoque coarguere, quoniam hanc concionantibus vtilem eſſe prodiderunt.*

CAP. X.

Strabonis locus explicatur.

LOcus eſt obſcurus apud Strabonem Geographiæ lib. 1. quem illuſtrare conabor. τούτῳ δ' ἐοικέναι τοὺς Αρμενίους, καὶ τοὺς Ἄραβας, καὶ Ερεμβοὺς, τάχα τῶν πάλαι ἑλλήνων οὕτω καλούντων τοὺς Ἄραβας. ἅμα καὶ τοῦ ἐτύμου συνεργοῦντος πρὸς τοῦτο. ἀπὸ γὰρ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν τοὺς Ερεμβοὺς ἐτυμολογοῦσιν οὕτως οἱ πολλοὶ, οὓς μεταλαβόντες οἱ ὕστερον ἐπὶ τὸ σαφέστερον Τρωγλοδύτας ἐκάλεσαν. οὗτοι δέ εἰσιν Αράβων, οἱ ἐπὶ

θάτερον μέρος τοῦ Ἀραβίου κόλπου κεκλιμένοι, τὸ πρὸς Αἰγύπτῳ, καὶ Αἰθιοπίᾳ. Locum habes integrum : vbi aliquid difficultatis. Quomodo enim probari poteſt τῷ ἐτύμῳ τῶν Ἐρεμβῶν, Arabas dictos fuiſſe Erembos? Ratio Geographi ſic concipienda mihi videtur.

Troglodytæ ſunt Arabes;
Erembi ſunt Troglodytæ:
Ergo Erembi ſunt Arabes.

*M*aiorem ponit, cùm ait, οὗτοι δέ εἰσιν Ἀράβων,&c. Pro aſſumptione, eius probationem habes,his verbis, ἀπὸ γὰρ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν, &c. Probatio minoris inde vim habet,quòd quę habent eandem notationem videntur eſſe eadem. Vnde cùm Erembi,& Troglodytæ idem ἔτυμον habeant:non quidem τῇ φωνῇ : ſed τῷ ὄντι καὶ τῷ σημαινομένῳ : diſtinguendi nō videntur. Argumentum igitur eſt probabile, καὶ διαλεκτικὸν,non ἀποδεικτικόν. Dicit ergo Ἐρεμβοὺς dici ἀπὸ τοῦ εἰς ἔραν ἐμβαίνειν : quemadmodum Τρωγλοδύται dicuntur οἱ τρώγλας ὑποδεδυκότες. Malè autem hæc verba conuertit nouiſſimus interpres, ἅμα δὲ τοῦ ἐτύμου,&c. Sic fuêre conuertenda, *Iu-*

uante etiam nominis notatione. Nam ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν, *Eremborum etymon multi petunt: quos, nominis vi clariùs explicata, poſteriores Troglodytas appellarunt.* Particulam οὓς refero ad Ἐρεμβοὺς: vocem οὕτως lubens inducerem. Pro μεταβαλόντες putat vir eruditiſſimus legēdum eſſe μεταβαλόντες: ſed prior lectio mihi potior. Moueor auctoritate Euſtathij, qui non ſolùm in Homerum: ſed & in Dionyſium περιηγητὴν vulgatam lectionem retinet, & interpretatur. Sic enim ille: Ὅτι ἄγχι τῶν ἑῴων Αἰθιόπων οἱ Ἐρεμβοί, οἱ κατὰ σαφεστέραν μετάληψιν, ἤγουν μεθερμήνευσιν, λέγονται καὶ Τρωγλοδύται. Verùm obiectio naſcitur ex ipſius Strabonis libro 16. contra maiorem propoſitionem ſyllogiſmi à nobis formati. Ibi enim Troglodytas ab Arabibus perſpicuè diſtinguit. Vnde aut falſa videtur prædicta propoſitio, *Troglodytæ ſunt Arabes*: aut Strabo ſibi non conſtat. Ἀλλὰ μᾶλλον, inquit, περὶ Ἐρεμβῶν ἡ ζήτησις, εἴτε τοὺς Τρωγλοδύτας ὑπονοητέον λέγεσθαι καθάπερ οἱ τὴν ἐτυμολογίαν βιαζόμενοι, ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν, ὅπερ ἐστὶν εἰς τὴν γῆν, εἴτε τοὺς Ἄραβας. Sic vi-

des Troglodytas diſtingui ab Arabibus. Sanè Troglodytæ totam Arabiam non habent: neque ex iis cum Arabibus poteſt effici κατάφασις ἀντίστροφος. Quamuis enim Troglodytæ ſint Arabes; non ſequitur tamen, Arabas eſſe Troglodytas. Quæſtio igitur eſt, an Erembi dicendi ſint Troglodytæ, & ſic Arabes καθ' εἶδος tantùm: an Arabes κατὰ γένος. Sic Arabes, & Troglodytæ non diſtinguntur, ὡσεὶ πάμπαν διαφέροντες: ſed quia alij γένος conſtituunt: alij εἶδος. Colligit tamen Strabo cum Poſidonio Erembos eſſe Arabas γενικώτατα.

CAP. XI.

Ariſtotelis locus emendatus: alius explicatus.

APud Ariſtotelẽ lib. 1. Poſt Analyt. c. 4. definitiones traduntur eorum, quæ καθ' αὑτὰ dicuntur: quarum nonnullæ nõ ſatis intellectæ. Deſcribit Philoſophus ea quæ dicuntur per ſe quarto modo (vt loquuntur) his verbis. Ἔτι δ' ἄλλον τρόπον, τὸ μὲν δι' αὑτὸ ὑπάρχον ἑκάστῳ, καθ' αὑτό· τὸ δὲ μὴ δι' αὑτὸ, συμβεβηκός. οἷον, εἰ βαδίζοντος ἤστραψεν, ἀλλὰ συνέβη φαμὲν τοῦτο. εἰ δὲ δι' αὑτὸ, καθ' αὑτό. οἷον,

εἴτις

εἴτις σφαττόμενος ἀπέθανε, καὶ κατὰ τὴν σφαγὴν, ὅτι διὰ τὸ σφάττεσθαι, ἀλλ' οὐ συνέβη σφαττόμενον ἀποθανεῖν. Pro δι' αὑτὸ ὑπάρχον legendum omninò cenſeo δι' αὐτὸ, mutato ſpiritu. Quamuis enim ea dicantur ὑπάρχειν καθ' αὑτὰ, τοῦτον τὸν τρόπον τῆς ὑπάρξεως, quæ vel ſubiecti cauſam continent: vel in ſubiecto cauſam habent, loquitur tamen Philoſophus expreſsè tantùm de iis, quæ ſunt διὰ τὸ ὑποκείμενον: quod exempla ſatis demonſtrant. Et certè ea tantùm κατηγοροῦνται, quæ ἐνυπάρχουσι τῷ ὑποκειμένῳ καθ' αὑτότητα. Vnde ἐνυπάρχειν & κατηγορεῖσθαι, συνωνύμως ſæpè accipiuntur ab Ariſtotele. Adfert exemplũ Philoſophus huius modi τοῦ κατηγορεῖσθαι. οἷον, inquit, εἴτις σφαττόμενος ἀπέθανε, καὶ κατὰ τὴν σφαγήν. Vides cauſam τοῦ θανόντος εἶναι ἐν τῷ σφαττομένῳ: ſine τοῦ θανάτου ἐν τῇ σφαγῇ: & idcircò τὸν θανόντα dici περὶ τοῦ σφαττομένου per ſe: quia ὑπάρχει ſeu ἐνυπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ δι' αὐτό: propter ipſum ſubiectum, & διὰ τὴν σφαγήν: Ergo non propter ſe ipſum. Legendum igitur, δι' αὐτὸ non δι' αὑτό: Et malè Interpretes, *Quod propter ſe ineſt vnicuique.* Dicendum enim

erat, *Quod vnicuique propter ipſum ineſt.* Sed vulgatam lectionem ſequuti ſunt. Sic igitur lege totum hunc locum; ἔτι δ' ἄλλον τρόπον, τὸ μὲν δι' αὐτὸ ὑπάρχον ἑκάστῳ, καθ' αὑτό. τὸ δὲ μὴ δι' αὐτὸ, συμβεβηκός. οἷον, εἰ βαδίζοντος ἤστραψεν, συμβεβηκός. οὐ γὰρ διὰ τὸ βαδίζειν ἤστραψεν, ἀλλὰ συνέβη, φαμὲν, τοῦτο. εἰ δὲ δι' αὐτὸ, καθ' αὑτό. οἷον, εἴτις σφαττόμενος ἀπέθανε, καὶ κατὰ τὴν σφαγὴν, ὅτι διὰ τὸ σφάττεσθαι (Nota διὰ τὸ σφάττεσθαι: Ergo δι' αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον) ἀλλ' οὐ συνέβη σφαττόμενον ἀποθανεῖν. Tertius quoque modus eorum quę καθ' αὑτὰ inſunt: non omninò benè ab aliis explicatur. Ariſtotelis verba ſunt, ἔτι ὃ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεται ἄλλου τινός· οἷον, τὸ βαδίζον, ἕτερόν τι ὂν, βαδίζον ἐστὶ, καὶ λευκόν. ἡ δ' οὐσία, καὶ ὅσα τοδέ τι σημαίνει, οὐχ ἕτερόν τι ὄντα, ἐστὶν ὅπερ ἐστί· τὰ μὲν δὴ καθ' ὑποκειμένου, καθ' αὑτὰ λέγω. τὰ δὲ μὴ καθ' ὑποκειμένου, κατὰ συμβεβηκός. Sentẽtia horum verborum hæc eſt. Ea *per ſe* dicuntur, quæ non dicuntur καθ' ὑποκειμένου ἄλλου: i. de ſubiecto in diuerſa categoria locum habente. Et hoc pacto ſolæ ſecũdæ ſubſtantiæ dicuntur per ſe κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τοῦ κατηγορεῖσθαι καθ' αὑτό. Nam

de quocunque dicitur Subſtantia naturaliter (diſtingue enim inter attributionem naturalem, & attributionem, quæ contra naturam) Illud idem eſt ſubſtantia. Vt Corpus dicitur de Animali, de Planta, de Homine, de Lapide,&c. At Accidentia dicuntur de ſubiecto, quod in diuerſa categoria: Cùm de ipſa Subſtantia dicantur. Cauſam autem demonſtrat Philoſophus δι' τὸ ἡ οὐσία οὐ λέγεται καθ' ἄλλου:& id fieri dicit; quia οὐσία, καὶ ὅσα τόδε τι σημαίνει, οὐχ ἕτερόν τι ὄντα ἐστὶν ὅπερ ἐστί. Neque enim Subſtantia ſignificat aliud præter id, quod eſt, i. non adſignificat præterea ſubiectum. Argumentum, quo vtitur Philoſophus, reuocari poteſt ad hanc formam;

Quæcunque, cùm aliud non ſint, ſunt id quod ſunt, i. quæ non adſignificant aliud præter id quod ſunt, non dicuntur de ſubiecto diuerſo:

Atqui Subſtantiæ cùm aliud non ſint, ſunt id quod ſunt.

Ergo Subſtantiæ non dicuntur de ſubiecto diuerſo.

Maiorem omittit in contextu: Sed eius

locum replet probatio obſcurè ſubindicata. Dicit enim Philoſophus, Accidentia idcircò dici de ſubiecto diuerſo; quia præter ſuam ſignificationem aliud etiam adſignificant. οἷον τὸ βαδίζον καὶ λευκόν. Nam τὸ βαδίζον, ὥσπερ καὶ τὸ λευκόν, præter legitimam ſuam ſignificationẽ, i. præter accidens, quod deſignat, adſignificat præterea ſubiectum. Accidentia enim quod aiunt Scholaſtici, ſignificant *modo connotatiuo*. Subſtantias autem nihil aliud, præter id quod ſunt, ſignificare clarum eſt. Quia neque primis, neque ſecundis hoc cõuenire poteſt. Decepti ſunt quidam his verbis, καὶ ὅσα τοδέ τι σημαίνει. Exiſtimarunt enim Philoſophum agere de modo per ſe exiſtendi, vt loquuntur, non per ſe prædicandi: quia meminit primarum ſubſtantiarũ, à quibus nulla eſt prædicatio: cùm tamẽ per ſe exiſtant. Sed animaduertere debuerũt, hæc verba ab Ariſtotele addita, vt clarius efficeret, Secũdas ſubſtantias non ſignificare aliud. Hoc igitur demõſtrat ita proprium eſſe Subſtantiæ, vt neque primis, neque ſecundis cõueniat. Subſtantiæ igitur, inquit,

καὶ ὅσα τόδε τι σημαίνει, i. πρώτας οὐσίας (Vide cap. de Subſt. lib. Categ.) non ſignificāt aliud præter id quod ſunt. Cæterùm locos alios non paucos, qui à barbaris ſophiſtis, & linguæ Græcæ ignaris intellecti non ſunt, aliâs, Si Deus voluerit, explicabimus. Nunc autem minutos, & diobolares philoſophos

Diſcipulorum inter iubeo plorare cathedras.

CAP. XII.

Diogenis Laërtij expenſus locus in Anaximenis vita. Alius in Anaxagoræ vita illuſtratus.

DIogenes Laërtius in Anaximenis vita de Anaximene ſcribit: οὗτος ἀρχὴν ἀέρα εἶπε, καὶ τὸ ἄπειρον. Sic igitur duo principia conſtituit Anaximenes, Aërem, καὶ τὸ ἄπειρον. Atqui Ariſtoteles 1. Metaphyſ. cap. 3. Cicero in Lucullo: Plut. περὶ τῶν ἀρεσκόντ. τοῖς φιλοσόφ. c. 3. Auguſtinus 8. de Ciuit. Dei, c. 2. docent Anaximenem ex iis fuiſſe, qui vnicum tantùm principium κατέστησαν. Idcircò legendum aliquando exiſtimaui, οὗτος ἀρχὴν ἀέρα εἶπε τὸ ἄπειρον. Mouebar Ciceronis auctoritate, qui ſic in Lucullo:

Thales vnus è ſeptem, cui ſex reliquos conſenſiſſe primos ferunt, ex aqua dixit conſtare omnia. At hoc Anaximandro populari, & ſodali ſuo non perſuaſit. Is enim infinitatem naturæ dixit eſſe, è qua gignerentur. Pòſt eius auditor Anaximenes, Infinitum aëra: ſed ea, quæ ex eo orirentur, definita. Putabam igitur Diogenem ſcripſiſſe ἀέρα τὸν ἄπειρον, quia videbam M. Tulliũ dixiſſe *Aërem infinitum* cõſtitutum ab Anaximene pro principio rerum naturalium. Sed nihil mutandum cenſeo: exiſtimoque huius loci explicationem petendam eſſe ab Ariſtotele 3. Phyſ. c. 4. vbi docet Phyſicos nõ conſtituiſſe τὸ ἄπειρον pro principio καθ' αὑτὸ: (& ſic eos diſgregat à Pythagoreis & Platonicis, qui τὸ ἄπειρον principium καθ' αὑτὸ exiſtimabant) ſed κατὰ συμβεβηκός: quatenus ſcilicet Aërem infinitum, vel Aquam infinitam pro principio agnoſcebant. Οἱ δὲ περὶ φύσεως (inquit) ἅπαντες ἀεὶ ὑποτιθέασιν ἑτέραν τινὰ φύσιν τῷ ἀπείρῳ τῶν λεγομένων στοιχείων, οἷον ὕδωρ, ἢ ἀέρα, ἢ τὸ μεταξὺ τούτων. Vbi Simplicius: οὗτοι οὖν οἱ φυσικοὶ τὴν ὕλην ὑποτιθέντες τοῖς γινομένοις καὶ περὶ αὐτὴν τὸ ἄπειρον θεωροῦντες, εἰκότως οὐκέτι ὡς οὐσίαν,

ἀλλ᾽ ὡς συμβεβηκὸς ἔλεγον τὸ ἄπειρον. τούτων δὲ οἱ μὲν ἕν τι στοιχεῖον ὑποθέντες, τοῦτο ἄπειρον ἔλεγον τῷ μεγέθει. ὥσπερ Θαλῆς μὲν ὕδωρ, Ἀναξιμένης δὲ καὶ Διογένης ἀέρα. Ἀναξίμανδρος δὲ τὸ μεταξύ. Idem Ariſtot. eodē lib. textu 49. καὶ διὰ τοῦτο οὐθεὶς τὸ ἓν καὶ ἄπειρον πῦρ ἐποίησεν, οὐδὲ γῆν, τῶν φυσιολόγων: ἀλλ᾽ ἢ ὕδωρ, ἢ ἀέρα, ἢ τὸ μέσον αὐτῶν. Vbi legendus etiam Simplicius. Rectè igitur Diogenes Anaximenem ſcripſit duo principia conſtituiſſe: alterum καθ᾽ αὑτὸ: alterum κατὰ συμβεβηκὸς. In Anaxagoræ vita ſcribit noſter Diogenes Anaxagoram exiſtimaſſe ἥλιον, μύδρον εἶναι διάπυρον, καὶ μείζω τῆς Πελοποννήσου. Μύδρον διάπυρον dicit λίθον πυρινόν. Xenophon ἀπομνημ. lib. 4. φάσκων δὲ τὸν ἥλιον λίθον διάπυρον εἶναι, καὶ τοῦτο ἠγνόει ὅτι λίθος μὲν ἐν πυρὶ ὤν, οὔτε λάμπει, &c. Rectè igitur Suidas μύδρον διάπυρον interpretatur, λίθον πυρινόν. Μύδρος κυρίως καλεῖται ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος, παρὰ τὸ μὴ καὶ ὕδωρ, vt legitur in Scholiis ad Æſchylum. Sic igitur hunc Diogenis locum accipe; de quo ſenſit aliter vir magnus.

CAP. XIII.

Ciceronis locus explicatus. Diogenes Apolloniates emendatus.

VElleius Epicureus apud M. Tulliū lib. I. de Nat. Deorum ſophiſticè argumentatur. Locum explicabo. *Pòſt Anaximenes* (inquit) *aëra deum ſtatuit, eumque gigni, eſſeque immenſum, & infinitum, & ſemper in motu: quaſi aut aër ſine vlla forma Deus eſſe poſſit: cùm præſertim non modò aliqua: ſed pulcherrima ſpecie eſſe deceat: aut non omne, quod ortum ſit, mortalitas conſequatur.* Scriptores ſuperiori capite laudati, qui ſententiam Anaximenis expoſuerunt: de diuinitate ab eo aëri attributa ne γρῦ quidem adſcripſerunt. Sententia tamen hæc colligetur ex ſcriptis Diogenis Apolloniatæ. Dicit enim Diogenes Anaximenis diſcipulus, aërem rerum omnium eſſe principium, eumque καὶ ζῆν, καὶ ψυχὴν ἔχειν, καὶ νόησιν. Et poſteà: καί μοι δοκεῖ τὸ τὴν νόησιν ἔχον, εἶναι ὁ ἀὴρ καλούμενος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων: καὶ ὑπὸ τούτου πάντας καὶ κυβερνᾶσθαι, καὶ πάντων κρατεῖν. Ἀπὸ γάρ μοι τούτου δοκεῖ θεὸς εἶναι, καὶ ἐπὶ πᾶν ἀφῖχθαι, καὶ πάντα διατιθέναι, καὶ ἐν παντὶ ἐνεῖναι. Sic

enim reſcribendum: Cùm vulgò legatur, Ἀπὸ γάρ μοι τούτου δοκεῖ ἔθος εἶναι. Sed iam difficultas ſuboritur. Anaximenes enim dicitur à Velleio aëra gigni exiſtimaſſe: cùm Simplicius huic ſententiæ refragetur his verbis, 1. Phyſ. θαυμαστὸν δὲ ὅτι, inquit, κατ' ἑτεροίωσιν τὴν ἀπ' αὐτοῦ λέγων τὰ ἄλλα γίνεσθαι, ἀΐδιον ὅμως αὐτό φησι, λέγων, καὶ αὐτὸ μὲν τοῦτο καὶ ἀΐδιον, καὶ ἀθάνατον σῶμα. τῶν δὲ τὰ μὲν γίνεσθαι, τὰ δ' ἐπιλείπειν: καὶ ἐν ἄλλοις, Ἀλλὰ τοῦτό μοι δῆλον δοκεῖ εἶναι, ὅτι καὶ μέγα, καὶ ἰσχυρὸν, καὶ ἀΐδιόν τε καὶ ἀθάνατον, καὶ πολλὰ εἰδός ἐστι. Non ergo aërem gigni dixit Anaximenes: ſiquidem eum exiſtimauit ἀΐδιον. Nam ex præceptoris ſententia Diogenes diſcipulus loquutus eſt. Sed τὸ *Gigni* diſtinguendum eſt. Neque enim dubito, quin Anaximenes γένεσιν accidentariam, καὶ τὴν κατά τι intellexerit, cùm aëra gigni dixit. Non eſt ergo aër ἀγέννητος generatione accidentaria, ex Anaximenis ſententia: ſed generatione ſimplici, & ſubſtantiali. Confirmant admodum coniecturam meam hæc Ciceronis verba, *Anaximenes aëra deum ſtatuit, eumque gigni ait*, &c. Nota verba. Non dicit, Eumque genitum eſſe: ſed, gigni,

Diogenes Apolloniates emendatus.

i. ἀλλοιοῦσθαι, & generari κατά τι. quaſi dixerit Anaximenes, aërẽ eſſe immẽſum, & infinitum, ac gigni, i. alterari, & per condenſationem, atque rarefactionem gigni, i. fieri aliquod aliud elementum. Hinc patet Vellei paralogiſmus περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. Argumentatur enim à generatione ſecũdum quid, tanquam à generatione ſimplici. Nam fieri poteſt, vt aliquid gignatur generatione ſimplici, quod tamẽ ſit ἄφθαρτον ex Antiquorum ſententia. Mirum autem non eſt Anaximenem aëra Deũ exiſtimaſſe: cùm antiqui illi, καὶ νοῦν ἀρχαῖοι Elementa omnia Deos putarint: Nam & per ca

Zigabenus in Sarracen. iurabant. ταῦτα δὲ ὁ ποιούμενος ὅρκον, δῆλος ἐστὶ θεοὺς αὐτὰ νομίζων. ὁ γὰρ ὀμνύων, κατὰ τοῦ μείζονος εἴωθεν ὀμνύειν. διὸ καὶ ὁ θεὸς, μὴ ἔχων κατὰ μείζονος ὀμνύειν, καθ᾽ ἑαυτοῦ ὤμοσεν. Vnde Seruator noſter apud B. Matth. c. 5. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως: μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ: μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Vbi rectè Theophilactus: ἐθεοποιήθησαν αἱ γὰρ τὰ στοιχεῖα παρὰ τῶν εἰς αὐτὰ ὀμνυόντων. Theocritus εἰδυλλ. ζ.

Οὔ δαῖν, οὐ γάρ πω κατ᾽ ἐμὸν νόον, οὔτε τὸν
Σικελίδαν νίκημι τὸν ἐκ Σάμω.

[ἐσθὸν

CAP. XIIII.

Ciceronis locus illuſtratus. Præcones ludorum olympicorum qui fuerint. ἀνακηρύττειν. Pindari locus illuſtratus. Aeliano lux.

NOtum eſt Alexandri Achillem μακαρίσαντος dictum, quod apud M. Tull. oratione pro Archia poëta. *Atque is tamen cùm in Sigæo ad Achillis tumulum adſtitiſſet, O fortunate, inquit, adoleſcens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inueneris.* Hic locus nemini homini, ſiue potius puero, ſiquidem Latinè vnquã didicit, ignotus eſt. Verùm eius elegantia pleriſque, vt opinor, ignota. *Præconem* dixit Alexander tranſlatione facta à ludis olympicis, vbi victores præconum voce laudabantur. Neque temerè *Præconem* in verbis Alexãdri προείλετο M. Tullius. Nam & cæteri, qui huius elogij meminerunt, κήρυκα dicunt. Arrianus: Οἱ δὲ, ὅτι καὶ τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσε, καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα (ὡς ὁ λόγος) Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος εἰς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. Plutarchus in Alexandro: ἀναβὰς δὲ εἰς Ἴλιον, ἔθυσε τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τοῖς ἥρωσιν ἔσπεισε. τὴν δὲ Ἀχιλλέως στήλην ἀλειψάμενος λίπα, καὶ μετὰ τῶν ἑταίρων συναρα-

δραμὼν γυμνὸς (ὥσπερ ἔθος ἐστὶν) ἐστεφάνωσε, μαχεσαμένας αὐτὸν, ὅτι καὶ ζῶν, φίλου πιστοῦ, καὶ τελευτήσας, μεγάλου κήρυκος ἔτυχεν. Κήρυκα ſimpliciter dicunt Plutarchus, & Arrianus. Et ſanè qui κήρυκες ſimpliciter dicebantur in ludis Olympicis, nō ſolùm nomē victoris magna voce pronunciabant: ſed & ἐπινίκιον canebant: coronamque victori imponebant. Vnde & de ipſis poſteà iudicabatur: quiq; inter eos præſtantiſſimus nō φωνῇ (hoc enim leuiſſimum, & viliſſimum) ſed φρενὶ, καὶ λογοποιΐᾳ, ante ludorum miſſionem corona donabatur. M. Tullius ep. ad Luceium: *Accedit etiam, vt minor ſit fides, minor auctoritas: multi denique reprehendant, & dicant verecundiores eſſe præcones ludorū gymnicorum, qui cùm cæteris coronas impoſuerūt victoribus, eorumque nomina magna voce pronunciauerunt, cùm ipſi ante ludorum miſſionem corona donentur, alium præconem adhibeant, ne ſua voce ipſi ſe victores eſſe prædicent.* Hinc intelligendus Pindari locus od. I. Olymp.

—ἐμὲ δὲ στεφανῶσαι
κεῖνον ἱππικῷ νόμῳ
αἰολήιδι μολπᾷ
χρή.

διὰ τούτους τοὺς κήρυκας, ἀνακηρύττειν & κηρύττειν propriè ſæpè in his ludis. Ariſtophanes in Pluto: ἀνακηρύττειν.

εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς ποιῶν αὐτὸς τὸν ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα,
ἵνα τοὺς ἕλληνας ἅπαντας ἀεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρει,
ἀνεκήρυττεν τῶν ἀθλητῶν τοὺς νικῶντας στεφανώσας κοτίνου στεφάνῳ;

Huc quoque reſpexit Chryſoſtomus: φανερῶς μὲν ὑμᾶς πάντες στεφανοῦσι καὶ ἀνακηρύττουσιν, οὐ φίλοι μόνον, &c. Cæterùm præcones non ſolum victorem, ſed & eius parentes, ac patriam nominabant. Pindarus od. 5. Olymp.

-- τὶν δὲ κῦδος
ἁβρὸν νικήσας ἀνέθηκε, καὶ
ὃν πατέρ' Ἄκρων' ἐκάρυξε, καὶ
τὰν νεοίκον ἕδραν. Et od. 8.
ἐξένεπε κρατέων
πάλᾳ δολιχήρετμον Αἴγιναν πάτραν.

Sic quoque accipiendus hic Sophoclis locus in Electra:

-- ὅσων γὰρ εἰσεκήρυξαν βραβεῖς
δρόμων διαύλων πεντάεθλ' ἃ νομίζεται,
τούτων ἐνεγκὼν πάντα τἀπινίκια

ὠλβίζετ', Ἀργεῖος μὲν ἀνακαλούμενος,
ὄνομα δ' Ὀρέστης, οὗ τὸ κλεινὸν ἑλλάδος
Ἀγαμέμνονος στράτευμ' ἀγείραντός ποτε.

Æliani locus illuſtratus.

Et hinc intelligendus hic Æliani locus lib. 2. cap. 23. Νικόδωρος δὲ ὁ πύκτης ἐν τοῖς εὐδοκιμωτάτοις Μαντινέων γενόμενος, ἀλλὰ ὀψὲ τῆς ἡλικίας, καὶ μετὰ τὴν ἄθλησιν, καὶ νομοθέτης αὐτοῖς ἐγένετο, μακρῷ τούτου ἄμεινον πολιτευσάμενος τῇ πατρίδι τῶν κηρυγμάτων τῶν ἐν τοῖς σταδίοις.

CAP. XV.

Plauti locus in Milite glorioſo illuſtratus. Μέγας βασιλεύς. βασιλεὺς *Rex Perſarum abſque adiectione. Rex. Terentius illuſtratus. Plauti locus collatus cum loco Ariſtophanis.*

Regem dicit Plautus κατ' ἐξοχὴν Regem Perſarum in Milite glorioſo: ſc. *Hera eccum.*

Permirum Ecaſtor prædicas, te adiſſe, atque
exoraſſe.
Per epiſtolam, aut per nuncium, quaſi Regem, adiri eum aiunt.

Non Regẽ ἀορίστως quemlibet Regem: ſed Regem Perſarum dicit: quem per epiſtolam, aut per nuncium adibant: vt

vulgò notum. In hoc autem ἐλλείπει: quemadmodum & Lucillius: Apud Nonium dict. *Cercurus.*

Ad Regem legatu' Rhodum, Ecbatanam, ac Babylonem
Ibo: cercurum ſumam.

Nam Græci βασιλέα ἁπλῶς τὸν Πέρσην appellabant: quod ex antiquorum Xenophontiſque maximè lectione clarum eſt. Sed & μέγας βασιλεὺς dicebatur: quod ita notum eſt, vt probatione non egeat. Exiſtimo autem *Regem* eodem modo accipiendum, & explicandum apud Terent. in Phorm. act. 1. ſc. 2. Terentij locus explicatus.

— Oh, Regem me eſſe oportuit.

Nam & eodem modo Perſam deſignauit in Heaut.

In Aſiam ad Regem militatū abiit Chreme.

Scio tamen Reges dictos πλουσίους, καὶ εὐδαίμονας. Sed hic locum nullum habebunt. Paupertas paucos amicos inuenit: Diuitiæ multos. Vnde Senex Euclio auri olla ditatus:

Nam cùm celo ſedulò omnes, ne ſciant,
Omnes videntur ſcire, & me benignius
Omnes ſalutant, quàm ſalutabant priùs.
Adeunt, conſiſtunt, copulantur dexteras:
Rogitant me vt valeam, quid agam, quid rerum geram.

Eodem modo Chromylus ditatus apud Ariſtophanem, examen nouorum amicorum ἐπισκοτίζει. Verſus Plauti cum Ariſtophanis verſibus conferendi ſunt.

βάλλ' ἐς κόρακας, ὡς χαλεπόν εἰσιν οἱ φίλοι
οἱ φαινόμενοι παραχρῆμ', ὅταν πράττῃ τις εὖ.
νύττουσι γὰρ καὶ φλῶσιν τἀντικνήμια
ἐνδεικνύμενοι ἕκαστος εὔνοιάν τινα.
ἐμὲ γάρ τις οὐ προσεῖπε; ποῖος οὐκ ὄχλος
περιεστεφάνωσεν ἐν ἀγορᾷ πρεσβυτικός;

CAP. XVI.

Duo Iuuenalis loci explicati. κομᾷν.

LEgebam nuper aliud agens hunc Iuuenalis locum ſat.10.

-- Sæuus & illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ.
Torrentẽ, & pleni moderantẽ fræna theatri.

Vidi ibi doctrinam vulgo Interpretum non cognitam. Demoſthenem intelligit, *quem pleni theatri fræna moderatum* dicit. Theatrum accipiunt pro corona & cœtu auditorum: Malè. Nam propria & primaria ſignificatione accipiendum eſt. Cùm quid ξυντελοῦν εἰς τἀγαθὸν ἢ καλὸν δημόσιον acciderat Athenis, populus

ad

ad Theatrum confluebat auditurus τοὺς ἐρωτῶντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας: ibi iubebātur dicere, ſi qui aliquid quod è re publica foret, haberent. Notum autē Demoſthenem de rebus publicis ſæpè dixiſſe: quod eius orationes teſtantur ſatis. Iuuenali locū omninò dabit Diod. Sicul. lib. 16. τῆς δὲ φήμης εἰς πάσας οἰκίας διαδοθείσης, ἡ μὲν πόλις ὀρθὴ διὰ τὸν φόβον ἦν. ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμ' ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον, πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν ἔθος. ὡς δ' ἧκον οἱ στρατηγοί, καὶ τὸν μηνύσαντα παρῆγον, κἀκεῖνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κατεῖχε τὸ θέατρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν, οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλεῦσαι. πλεονάκις δὲ τοῦ κήρυκος καλέσαντος τοὺς ἐρωτῶντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας, οὐδεὶς παρῄει σύμβουλος. ἀπορίας οὖν μεγάλης οὔσης καὶ καταπλήξεως, ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην. ὁ δὲ καταβὰς, καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαῤῥεῖν, ἀπεφαίνετο δεῖν παραχρῆμα, &c. Plut. in Phocione: καὶ μέντοι καὶ αὐτόν ποτε τὸν Φωκίωνα φασὶ πληρουμένου τοῦ θεάτρου περιπατεῖν ὑπὸ σκηνὴν, αὐτὸν ὄντα πρὸς ἑαυτὸν τὴν διάνοιαν. εἰπόντος δέ τινος τῶν φίλων, Σκεπτομένῳ Φωκίων ἔοικας. Ναὶ μὰ τὸν Δία (φάναι) σκέπτομαι· εἰ δύναμαι

τοῦ λόγου ἀφελεῖν, ὃν μέλλω λέγειν πρὸς Ἀθηναίους. Sed & in aliis Græciæ vrbib. turbata ciuitate ad theatrũ cõfluebãt, de reb. publicis diſceptaturi. B. Lucas 19. πράξ. τῶν Ἀποστόλ. Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον, καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ Παύλου. Sic quoque accipiẽdus hic Iſocratis locus περὶ εἰρήνης. ἐγὼ δ' οἶδα μὲν, ὅτι πρόσαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοίαις: καὶ ὅτι, δημοκρατίας οὔσης, οὐκ ἔστι παρρησία, πλὴν ἐνθάδε μὲν τοῖς ἀφρονεστάτοις, καὶ μηδὲν ὑμῶν φροντίζουσιν: ἐν δὲ τῷ θεάτρῳ, τοῖς κωμῳδοδιδασκάλοις. Aliàs hic locus nullam ſententiam ſatis idoneam habet. Heliodorus lib. 4. Æthiop. καὶ οἵ τε στρατηγοὶ σύγκλητον ἐκκλησίαν ἐκήρυττον, σάλπιγγι τὸ κήρυγμα πρὸς τὴν πόλιν ἐπισημαίνοντες. καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα παρῆν, καὶ τὸ θέατρον ἐγίγνετο νυκτερινὸν βουλευτήριον. Cùm hunc locum explicarem, memini & aliûs, qui ſat. 2.

Rarus ſermo illis, & magna libido tacendi,
Atque ſupercilio breuior coma.

Malè exiſtimant Comam adraſiſſe eos

qui hîc à Iuuenale notantur, ne Cinædi viderentur. Comam enim breuem de more cæterorum philoſophorum gerebant. Hæc tamen comæ adraſio modeſtiæ ac continentiæ indicium credebatur. Nam qui laſciuiores, & inſolentiores comam alebant. Scholia Ariſtophanis ad hunc locum Νεφελῶν. ... οὐ γὰρ ἂν τλαίην ἰδεῖν ... τοὺς ἱππέας τὸ χρῶμα διακεκναισμένος· οὐχ ὑπομείναιμι (inquiunt ad prædicti loci explicationem) ὀρθοῦσαι ὑπὸ τῶν ἱππέων ὠχρὸς καὶ διεφθαρμένος. ἐκόμων γὰρ οἱ ἱππεῖς. οἱ δὲ φιλόσοφοι κάτω κείρονται. Nota κάτω κείρονται. Sic ergo Comam & cæſariem abradebant: capillos cōtrà in medio capite negligēter tondebant. Seneca: *Aſperum, incultum, & intonſum caput, & negligentiorem barbam, indictumq; argento odium, & cubile humi poſitum, & quidquid aliud ambitionem peruersâ viâ ſequitur, deuita. Satis ipſum nomen Philoſophiæ, etiamſi modeſtè tractetur, inuidioſum eſt.* Epiſt. 5. Aſperam quoque, & promiſſam fuiſſe Philoſophorū barbam ſatis notum eſt. Verùm comam deponebant: quia ea inſolentioribus curæ. Vnde & λησταὶ

ἐκόμων. Elegans eſt de hac re locus apud Heliod. 2. Æthiop. ὡς δὲ ἡμέραι ἄσμενος εἶδε, πρῶτα μὲν ἐκλέμνει τῆς κόμης τὸ περιττότερον, καὶ ὅσον αὐτῆς εἰς τὸ λῃστρικώτερον εἶδος παρὰ τοῖς βουκόλοις ἤσκητο, τοῦ μὴ ἀποτρόπαιος ἢ ὕποπτος εἶναι τοῖς ἐντυγχάνουσι. βουκόλοι γὰρ ἄλλα τε πρὸς τὸ φοβερώτερον φαίνεσθαι, καὶ δὴ καὶ τὴν κόμην εἰς ὀφρὺν ἕλκουσι, καὶ σοβοῦσι τῶν ὤμων ἐπιβαίνουσαν, εὖ τοῦτο εἰδότες, ὡς κόμη τοὺς μὲν ἐρωτικοὺς ἱλαρωτέρους: τοὺς δὲ λῃστρικοὺς φοβερωτέρους ἀποδείκνυσι. Alludit Heliod. Plutarchi locum de Lycurgo: εἴθισε τοὺς πολίτας κομᾷν, λέγων, ὅτι τοὺς μὲν καλοὺς ἡ κόμη εὐπρεπεστέρους ποιεῖ: τοὺς δ' αἰσχροὺς, φοβερωτέρους. Philoſophi igitur τὴν κόμην οὐχ εἷλκον εἰς ὀφρῦν: ſed eam reſecabant, cùm tamen caput intonſum & incomptum haberent, τοὺς τῆς κεφαλῆς τρίχας. Ex ſuperba illa τοῦ κομᾷν conſuetudine, κομᾷν ἀντὶ τοῦ σεμνύνεσθαι, καὶ μέγα φρονεῖν. Ariſtophanes:

Μέγας δὲ βασιλεὺς οὐχὶ διὰ τοῦτον κομᾷ;

Theod. Prodromus εἰς τὸν νομικὸν πλούσιον.

ὤφελες ὦ πλούσιε πενέστερος ἔμμεν' ἀπαίτων.
ὤφελες ἐνδέεσι ζωνιζέμεν αἰθρώποισι.
μὴ δὲ κομᾶν χρυσοῖο ταλάντοις: εἴ σε κολούει
χρειστῷ ἄμ' ἐλθέμεναι, σταυρὸν δ' ἀνὰ ὤμοις
ἄρασθαι.

At κομᾷν ἐπὶ τυραννίδι, αὐτὶ τοῦ ἐπιθέσθαι τυραννίδι apud Herodotum Muſa 5. ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων ἀνὴρ ὀλυμπιονίκης. οὗτος ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμησεν. Huius loci meminit etiam Euſtath. Il. β.

CAP. XVII.

Hippocratis locus illuſtratus. Deſignare. ἀποδεῖξαι. μηνύειν.

Ακμὴ καιροῦ aliquando occurrit apud Antiquos, pro ipſo occaſionis & opportunitatis momento, καὶ αὐτὶ τῆς τοῦ καιροῦ οἱονεὶ στιγμῆς. Sophocles in Electra:

πρίν οὖν τιν' ἀνδρῶν ἐξοδοιπορεῖν στέγης,
ξυνάπτετον λόγοισιν, ὡς ἐνταῦθ' ἐμὲν
ἵν' οὐκέτ' ὀκνεῖν καιρὸς, ἀλλ' ἔργων ἀκμή.

Ariſtophanes ἐν Πλούτῳ:

Ἴτ' ἐγκονεῖτε. σπεύδεθ' ὡς ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν,
ἀλλ' ἔστ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς, ᾗ δεῖ παρόντας ἀμύνειν.

Sic καιρὸς ὀξὺς dicitur Hippocrati propter τὴν ἀκμὴν τοῦ καιροῦ. Vnde difficultas Medicinæ oſtenditur; quia cùm καιρὸς ſit ὀξὺς; ſtatim appareat: ſtatim effugiat: magno opus eſt iudicio ad cognoſcendam τὴν ὀξύτητα, i. τὴν ἀκμὴν τοῦ καιροῦ. (Nam ὀξὺς καιρὸς, i. habet neſcio quam ὀξύτητα καὶ ἀκμὴν maximè obſeruandam)

eamque apprehendendam. Helleniſmus eſt in hoc Terentij loco: aut ſaltem dictio Latina Græcæ, σύζυγος.

In Adelph. act. 1. ſc. 2.

-- Nam illa quæ antehac facta ſunt
Omitto: Modò quid deſignauit?

Deſignare quemadmodū ἀποδεῖξαι, φαίνειν, &c. ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι. Ariſtophanes:

βλέποντ' ἀποδείξω σ' ὀξύτερον τοῦ Λυγκέως.

Arrianus lib. 1. ἀναβ. Ἀλεξ. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἷς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο. Et alibi ſæpiùs. Sic & ἀναδεῖξαι & ἀποφαίνειν. Heliod. lib. 2. Æth. καὶ πῶς ταῦτα ἂν εἰδείην; ἀπεκρίνατο. οὐ γὰρ δὴ μαντικόν με τόδε τὸ σπήλαιον ἀνέδειξε, καθάπερ τὸ ἄδυτον τῇ Πυθοῖ. & lib. 8. κἀγὼ γάρ τοι ποιητὴς ἐξ ὑπομνήσεως ἀναδείκνυμαι, καὶ χρησμὸς δή μοι παρ' ὁμοίου τοῦ μάντιως, &c. Iulianus Imperator in Cæſaribus: ὁ δὲ ἐπαχύσας, εἶτα ἐπάσας αὐτῷ μικρὰ τῶν δογμάτων, ὥσπερ οἱ τὰς Ζαμόλξιδος ἐπῳδὰς θρυλλοῦντες, ἀπέφηνεν ἄνδρα ἔμφρονα, καὶ σώφρονα. Diog. Laërtius μινύειν eodē ſenſu vſurpauit hoc epigrāmate.

καὶ τίς ἔφυ σοφὸς ὧδε, τίς ἔργον ἔρεξε τοσοῦτον,
ὅσσον ὁ παντοδαὴς μίνυσε Δημόκριτος.

FINIS.

DESIDERII HERALDI

ANIMADVERSIONVM LIBER VNVS,

In librum Iamblichi de vita Pythagoræ nuper primùm editum.

CLARISS. ET ORNATISS. VIRO LVDOVICO SERVINO, ſacri conſiſtorij Regij Conſiliario, & in ſupremo Senatu Pariſienſi fiſci Regij Aduocato,

DESID. HERALDVS. S.

LIBRI duo priores aduerſariorum meorum iam ſub prælo erant, Vir Clariß, Cùm nobis adlatus eſt Iamblichi libellus de vita Pythagoræ, nunquam anteà editus, quem & propter ſcriptoris auctoritatem, & libri nouitatẽ auidè perlegi. Multa in eo elegãter ſcripta: Multa ſapiẽter dicta factaque inueni: ſed ſæpißimè ita corrupta, vt parùm cauto Interpreti ingẽtes fruſtrationes attulerint. Placuit igitur, quas

ſcripſeram ad oram libri mei correctiones, & explicationes, paulò attentiùs diſcutere, eaſque libris aduerſariorum meorum adiūgere. Nolui enim tantum ſcriptorem, tot & tantis teſtimoniis ornatum, & commendatum, diutius fœdatū & temeratum ἀεικέσι πληγαῖς *lucem ſibi datam queri: quâ ſcriptori tam miſerè accepto quælibet tenebræ potiores, & optabiliores eſſent. Has etiā caſtigationes, & animaduerſiones tibi offerimus, viro clariſsimo, doctiſsimo, & humaniſsimo: quas etſi mole, & re paulò leuiores, pro humanitate tua boni conſules. Tanta enim tua eſt erga me beneuolentia, multis modis mihi ſpectata, & explorata, vt tu ſoleas*

Meas eſſe aliquid putare nugas.

Vale vir Clariſsime, & maius aliquid à nobis expecta.

DESIDERII HERALDI

ANIMADVERSIONVM IN LIBELLVM IAMBLICHI de vita Pythagoræ, liber vnus.

CAP. I.

Precationis vſus. θεῖος Πυθαγόρας. *Iamblichus emendatus: illuſtratus.* ὑπολογίζεσθαι.

BElla, & pia conſuetudo, cuius meminit Iamblichus ſtatim initio libelli de vita Pythagoræ. Ἐπὶ πάσης μὲν φιλοσοφίας ὁρμῆς θεὸν δήπου παρακαλεῖν ἔθος ἅπασι τοῖς γε σώφροσι. Conſuetudo ex Demoſthene, Cicerone, & aliis notiſſima. Sed & Pythagoras, & Pythagorei omnes, nihil niſi precibus præmiſſis ſuſcipiendum exiſtimarunt.

-- ἀλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον
θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι.

Et ſapiẽter. Siquidem, vt rectè ait Hierocles, ἔοικε τὸ παρ᾽ ἡμῶν σπουδαζόμενον ἐκλειπομένῃ χειρὶ πρὸς λῆψιν τῶν καλῶν. τὸ δὲ παρὰ θεῶν συμπληρούμενον χορηγία εἶναι, καὶ πηγὴ τῆς δόσεως τῶν ἀγαθῶν. Epithetum, quo eodem cap. Pythagoras ornatur, non temerè poſitum eſt. ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ θείου Πυθαγόρου δικαίως ἐπωνύμῳ, &c. Nam θεῖος appellabatur Pythagoras à ſuis diſcipulis, cùm adhuc viueret: mortuus ἐκεῖνος ὁ ἀνήρ. Iamblichus noſter cap. 35. ἐπεὶ μὲν γὰρ τῷ μηδένα τῶν Πυθαγορείων ὀνομάζειν Πυθαγόραν, ἀλλὰ ζῶντα μὲν, ὁπότε βούλοιντο δηλῶσαι, καλεῖν αὐτὸν θεῖον. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα. Ex hac conſuetudine hîc etiam, quanquam μακαρίτης, θεῖος dictus Iamblicho. Natum epithetum, & Pythagorę adnatum, ex illa, quã ſibi apud omnes conciliarat, exiſtimatione. Diogenes Laërtius: οἱ δὲ ἁπτόμενοι τοῖς λεγομένοις, ἐδάκρυόν τε καὶ ᾤμωζον, καὶ ἐπίστευον εἶναι τὸν Πυθαγόραν θεῖόν τινα. Neque ſolùm θεῖόν τινα: ſed etiam θεόν τινα. Talis autẽ exiſtimabatur δι᾽ ἀρετῆς ὑπερβολήν. Nam, vt ait Ariſtot. 7. Nicomach, cap. 1. ἐξ ἀνθρώπων γίνονται θεοὶ δι᾽ ἀρετῆς ὑπερβολήν. Vnde quem maximè virtu-

θεῖος Πυθαγόρας.

tis mirabantur, θεῖον appellabant. Idem Ariſtoteles eodem loco. ἐπεὶ δὲ σπάνιον καὶ τὸ θεῖον ἄνδρα εἶναι, καθάπερ οἱ λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν, ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρά του, Σεῖος ἀνήρ, φασίν. Locus hic qui ſequitur apud noſtrum Iamblichum leuiter corruptus eſt, οὐκ ἔνεστιν ἄλλως, ἢ διὰ τῆς ἀντιλαμβάνεσθαι. Lego δι' αὐτῶν. Vtitur poſteà τῷ ὑπολογίζεσθαι eleganti metaphora, à mercatorib. τὰ λόγου ἄξια in rationes ſuas referentib. ſumpta. οὐδὲν ὑπολογιζόμενοι, inquit, τὸ πολὺν χρόνον ἠμελῆσθαι τὴν αἵρεσιν ταύτην, &c. Xenophon ἐν τῇ λακεδ. πολιτείᾳ. τοῖς μὲν γὰρ τὰ νόμιμα ἐκτελοῦσιν ὁμοίως ἅπασι τὴν πόλιν οἰκείαν ἐποίησε, καὶ οὐδὲν ὑπελογίσατο οὔτε σωμάτων, οὔτε χρημάτων ἀσθένειαν, i. οὐδ' ἐν λόγῳ, οὐδ' ἐν ἀριθμῷ ἔθετο. ὑπολογίζεσθαι.

CAP. II.

Iamblichus emendatus. θεῖναι καὶ κλίσαι ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι*: Concinnare apud Latinos.*

LOcus hic corruptus eſt cap.2.noſtri Iamblichi. παραιτητέοι γὰρ Ἐπιμενίδης, καὶ Εὔδοξος, καὶ Ξενοκράτης, ὑπονοοῦντες τῇ Παρθενίδι τότε μιγῆναι τὸν Ἀπόλλω, καὶ κυούσης αὐτὴν, εἰ μὴ οὕτως ἐχούσης, καταστη-

σαί τε, καὶ παραγγεῖλαι διὰ τῆς προφήτιδος. Lego omninò, ὑπονοοῦντες τῇ Παρθενίδι τότε μιγῆναι τὸν Ἀπόλλω, καὶ κυοῦσαν αὐτὴν ἐκ μὴ οὕτως ἐχούσης καταστῆσαί τε, &c. Locus hoc pacto planus, & abſque vlla difficultate. Teſtatur Interpres ſcriptū fuiſſe pro εἰ μὴ, ἐκ μὴ in manuſcripto bellatulè exarato : quam lectionē bellatulus iſte bellatulè mutauit, & hunc locum leuiter corruptum, grauiter corrupit. Suſpicati igitur ſunt, Epimenides, Eudoxus, & Xenocrates, Apollinem, tum cùm Mnemarcho ἀνεῖλε, rē iam habuiſſe cum Parthenide, eamque è nō grauida grauidam concinnaſſe, καὶ κυοῦσαν αὐτὴν ἐκ μὴ οὕτως ἐχούσης, ἤγουν ἐκ μὴ κυούσης καταστῆσαι. Dicit ἐκ μὴ οὕτως ἐχούσης : quia Apollo Mnemarcho effatus erat, τὴν γυναῖκα κύειν ἤδη. Quod ait Iamblichus κυοῦσαν καταστῆσαι, alia φράσει dicere poſ-

τιθέναι ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι. ſet κυοῦσαν θεῖναι. Æſchylus in Prometh.

> ἐνταῦθα δή σε Ζεὺς τίθησιν ἔμφρονα,
> ἐπαφῶν ἀταρβεῖ χειρὶ, καὶ θιγὼν μόνον.

Et in Eumenidibus.

> πέμπουσι δ᾽ αὐτὸν, καὶ σεβίζουσι μέγα
> κελευθοποιοὶ παῖδες Ἡφαίστου, χθόνα
> ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.

κλίσαι eodem modo vſurpat ſæpè vſu peculiari. Vt paulò poſt locum proximè citatum. κλίσαι ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι.

τέχνης δέ νιν Ζεὺς εὔθεον κλίσας φρένα.

Vbi Scholia: κλίσας, ποιήσας. ἰδίωμα δὲ τοῦτο Αἰσχύλου. Et in Perſ.

Στυγναὶ δ' Ἀθῆναι δαΐοις,
μεμνῆσθαί τοι πάρα, ὡς πολ-
λὰς Περσίδων μάταν ἔκλισαν
εὔνιδας ἠδ' ἀνάνδρους.

καθίζειν eodem modo ſumunt elegantiſſimè. Theocr. εἰδ. α.

-- τὸ παιδίον οὐ πρὶν ἀνάσειν
φατὶ πρὶν ἢ ἀκράτιστον ἐπὶ ξηροῖσι καθίξῃ.

Sed hæc poſtrema φράσεις aliis iam obſeruata. Eadem mente τῷ *Concinnare* Plautus vſus eſt. In Amphitr. Concinnare.

Nulla res tā delirantes homines cōcinnat citò.

In Capt. ſc. *Quò illum nunc hominem.*

Crucior lapidē nō habere me, vt illi maſtigiæ
Cerebrum excutiam, qui me inſanum verbis
concinnat ſuis.

Et ſc. *Quantò in pectore.*

Tum lanij autem, qui concinnant liberis or-
bas oues.

Quæ adduntur paulò pòſt, ſic legenda ſunt: οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσειε, τεκμαιρόμενος

αὐτῇ τε γενέσει, &c. Malè enim diſiuncta ſunt, quæ erant coniungenda. Et malè Interpres: cuius interpretationem ſi emendare vbique vellem, eadem opera Augeæ ſtabulum purgandum ſuſcipe-rem. Sed otio meo ita abuti non ſoleo. Hunc quoque locum ſic legendum exiſtimo, καὶ διεκόσμει θρησκείαις τε, καὶ μαθήμασι, καὶ διαίταις ἐξαιρέτοις, εὐσταθείᾳ τε ψυχῆς, καὶ τῇ στολῇ σώματος. Vulgò legunt καὶ τῇ ἀστολῇ σώματος. καὶ τῇ στολῇ σώματος eſt, τῇ στάσει, τῇ κινήσει, interprete Heſychio.

CAP. III.

Iamblichus aliquot locis correctus, illuſtratus. διότι. Ocelli Interpres obiter notatus.

EX *animi ſententia* dicunt Græci κατὰ νοῦν: quod pueri norunt. Vnde lego apud noſtrum Iamblichum, c. 3. κατὰ νοῦν δὲ συμβάντος αὐτοῖς τοῦ πλοῦ, ὥσπερ τινος παρουσίᾳ θεοῦ, πάντα συντιθέντες τὰ τοιάδε, καὶ ἐπισυλλογιζόμενοι, δαίμονα θεῖον, ὡς ἀληθῶς, ἐπείσθησαν σὺν αὐτοῖς, &c. Sic enim totum hunc locũ legendum cenſeo. Vulgata lectio nullam ſententiam habet, & Interpreti magnam fruſtrationẽ attulit. In noſtra nihil obſcurũ. Cauſam autem

ſuæ

ſuæ εὐπλοίας Pythagoræ tribuebant tã-quam viro pio, & Diis charo, nautæ, & vectores cæteri: quia exiſtimabant antiquitùs infauſtum fore ſuſceptum cum impio iter: fauſtum verò, & felix cum pio. Et quia maris itinera omnium periculoſiſſima ſunt, Idcircò viri boni, & pij cum impiis nauigare omninò periculoſum exiſtimabant. Horat. od. 2. lib. 3. Carm.

Eſt & fideli tuta ſilentio
Merces: Vetabo qui Cereris ſacrum
Vulgarit arcanæ, ſub iſdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Soluat phaſelum.

Xenophon παιδ. 8. Ὁ δὲ Κῦρος τὴν τῶν μεθ' αὑτοῦ εὐσέβειαν καὶ ἑαυτῷ ἀγαθὸν ἐνόμιζε, λογιζόμενος ὥσπερ οἱ πλεῖν αἱρούμενοι μετὰ τῶν εὐσεβῶν μᾶλλον, ἢ μετὰ τῶν ἠσεβηκέναι τι δοκούντων. Æſchylus ἑπτ. ἐπὶ θήβ.

ἐν παντὶ πράγει δ' ἔσθ' ὁμιλίας κακῆς
κάκιον οὐδὲν: καρπὸς οὐ κομιστέος.
ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.
ἢ γὰρ ξυνεισβὰς πλοῖον εὐσεβὴς ἀνὴρ
ναύτῃσι θερμοῖς, καὶ πανουργίᾳ τινὶ,
ὄλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει.

Capite 5. legunt, μηδενὸς οὖν αὐτῷ περι-

τρέχοντος, μήδε γνησίως ὀρεγομένου τῶν μαθημάτων,&c. Lego προσέχοντος. Locus eſt eodem capite malè acceptus, quà à librariis, quà ab Interprete. Sic eum lege, Συνιδὼν τὸ γενόμενον ὁ σοφὸς, καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἑκὼν ἔτι ἀποστάιη, οὐδ' ἀπόσχοιτο τῆς μαθήσεως, οὐδ' εἰ παῖντα πάθοι, πενίαν ὑπεπμήσατο, καὶ ἀπειίαν τῶν τριωβόλων. Interpres mendam leuem videre non potuit: & ideò in craſſum errorem incidit. Quid neceſſe eſt, παίντα mutare in πᾶσαν? Sed non intellexiſti quid hæc verba ſibi vellent, οὐδ' εἰ παίντα πάθοι, quæ tamen clariſſima. ὑποπμήσασθαι hîc eſt προφασίζεσθαι. Heſychius: ὑποπμήσεως, προφάσεως. quæ ſequuntur peſſimè ab interprete accepta ſunt: quod ita clarū eſt, vt pueris ignotum eſſe nequeat. Vt autē & locis affectis medicinam facere, & obſcuris lucem dare poſſis, obſerua verba pręcedentium capitum ſæpiſſimè coniungenda eſſe cum initio ſequentium. His notatis, hunc locum intelliges, qui ſub finem cap.5. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὕστερον ὑπ' αὐτοῦ παραχθέντων ἔτι μᾶλλον αὐτὸν θαυμαστέον. ἤδη γὰρ μεγάλην ἐπίδοσιν τῆς φιλοσοφίας ἐχούσης, καὶ τῆς ἑλλάδος ἁπάσης

θαυμάζειν αὐτὸν προαιρουμένης (ſic enim legendum) καὶ τὴν ἀρίστων, καὶ τῶν φιλοσοφωτάτων εἰς τὴν Σάμον δι' ἐκεῖνον παραγεγονότων, καὶ βουλομένων κοινωνεῖν τῆς παρ' ἐκείνου παιδείας, ὑπὸ τῶν αὐτοῦ πολιτῶν εἰς τὰς πρεσβείας πάσας ἑλκόμενος, καὶ μετέχειν ἀναγκαζόμενος τῶν αὐτῶν λειτουργιῶν, καὶ συνιδὼν, ὅτι τοῖς τῆς πατρίδος νόμοις πειθόμενον, χαλεπὸν αὐτοῦ μένοντα (ſic enim legendũ exiſtimo) φιλοσοφεῖν, καὶ διότι πάντες οἱ πρότερον φιλοσοφήσαντες, ἐπὶ ξένης τὸν βίον διετέλεσαν, ταῦτα πάντα παρ' αὐτῷ διανοηθεὶς, καὶ φεύγων τὰς πολιτικὰς ἀσχολίας, &c. Vides ſententiã huius loci hoc modo perſpicuam. τὸ διότι accipio pro ſimplici ὅτι, cùm ait, καὶ διότι πάντες οἱ πρότερον φιλοσοφήσαντες, &c. referoque ad præcedens συνιδὼν. Sic etiam hæc particula accipienda eſt, & retinenda cap. 8. huius libelli: ἁπάντων δὲ τῶν ὄντων τὴν τῶν ἀθανάτων κρίσιν ἰσχυροτάτην συγχωρησόντων, ἀποδείξειν τοῖς Κροτωνιάταις, διὰ τὸ τὸν Ηρακλέα τοῖς κατῳκισμένοις οἰκεῖον ὑπάρχειν, διότι δεῖ, i. ὅτι. Senſus ibi clarus eſt, quem tamen videre non potuit Interpres, & cap. 11. εἰπεῖν θεῖόν τινα ἄνθρωπον συνιδόντα διότι τῆς εὐσεβείας οἰκειότατόν ἐστι τὸ γένος τῶν γυναικῶν.

διότι ἀντὶ τοῦ ὅτι.

K ij

Hîc quoque διότι ἀντὶ τοῦ ὅτι, & tollenda παρένθεσις. Sic etiam hanc particulam accipe in hoc Ocelli Lucani loco: ἔτι δὲ τὸ ἄναρχον, καὶ ἀτελεύτητον, καὶ τοῦ σχήματος, καὶ τῆς κινήσεως, καὶ τοῦ χρόνου, καὶ τῆς οὐσίας, τοῦτο πιστοῦται διότι ἀγένητος ὁ κόσμος, καὶ ἄφθαρτος. Hîc in re facili peccauit Ocelli Interpres.

CAP. IIII.

Ara incruenta in Delo inſula. ἐπαγωγὴ. τὰ ἐπαγωγά. Iamblichus emendatus: illuſtratus.

PYthagoras incruenta ſacrificia Diis acceptiſſima exiſtimabat. Vnde ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Δήλῳ, quòd cùm ibi eſſet πρὸς μόνον τὸν βωμὸν τοῦ γεννέτορος Ἀπόλλωνος, προσηύξατο, ὃς μόνος ἀναίμακτος ἦν: vt ſcribit noſter Iamblichus cap. 7. libelli, quem percurrimus. Meminerat & ſuprà, cap. 5. Idem docet & Diogenes Laërtius: Ἀμέλει, καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι μόνον τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ

Diogenes Laërtius tẽtatus.

γεννέτορος (legendum fortaſsè τὸν Ἀπόλλωνος τοῦ γεννέτορος) ὅς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ κερατίνου: διὰ τὸ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ᾽ αὐτοῦ ἄνευ πυρός. ἱερεῖον δὲ μηδὲν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων πολιτείᾳ. M. Tullius lib. 3. de Nat. Deorũ:

Quanquam Pythagoras, cùm in Geometria noui quiddam inueniſſet, Muſis bouem immolaſſe dicitur: Sed id quidem non credo: quoniam ille ne Apollini quidem Delio hoſtiam immolare voluit: ne aram ſanguine adſpergeret. Quid eſſet ἐπαγωγὴ non intellexit is qui Iamblichum interpretari conatus eſt. Locus eſt egregius cap. 8. vbi Pythagoras pueros & iuniores ad maiorum natu cultũ hortatur: ἀποφαίνων ἔν τε τῷ κόσμῳ, καὶ τῷ βίῳ, καὶ ταῖς πόλεσι, καὶ τῇ φύσει μᾶλλον τιμώμενον τὸ προηγούμενον, ἢ τὸ χρόνῳ ἑπόμενον: οἷον, τὴν ἀνατολὴν τῆς δύσεως, τὴν ἕω τῆς ἑσπέρας. Ergo rectè Iamblichus, ἐπαγωγῆς δὲ ἕνεκα ταῦτα ἔλεγε: Inductione probabat magnũ honorem τοῖς γονεῦσιν eſſe tribuendum. Hanc eandem inductionem habes apud Laërtium. Quid ſit ἐπαγωγὴ diſcunt in ſcholis. Ariſtoteles cap. 43. lib. 2. Priorum Analyt. Ἐπαγωγὴ μὲν οὖν ἐστι, καὶ ὁ ἐξ ἐπαγωγῆς συλλογισμὸς, τὸ διὰ τοῦ ἑτέρου θάτερον ἄκρον τῷ μέσῳ συλλογίσασθαι. Vide eundem lib. 6. Nicom. cap. 3. Alio modo ἐπαγωγὰ dicuntur τὰ ἐπαγωγὰ πείθειν δυνάμενα. Thucyd. lib. 4. Οἱ δὲ λέγειν. Ἀκάνθιοι πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφότερα, κρύφα ψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπα-

γωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν, &c. Et lib. 5. ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν, ἀπατηθῶσι. τὰ ἐφολκὰ eodē ſenſu dixit lib. 4. ἅμα δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ Βρασίδου ἐφολκά, καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, &c. Vbi Scholia, ἐφολκά, ἤγουν ἐπαγωγά, inquiunt. Dicit Iamblichus Herculem πολλοὺς διαθλῆσαι πόνους: κυρίως: Nam labores Herculis ἐν τοῖς ἄθλοις. Clemens Alexandrinus: μυστήρια ἦσαν ἄρα, ὡς ἔοικεν, οἱ ἀγῶνες ἐπὶ νεκροῖς διαθλούμενοι. ἐξαντλεῖν πόνους dixit Marinus in Proclo, vt Latini dicũt, *Labores exantlare*. δευτέρα δὲ ἰσχὺς σωματική, inquit, ἀπαθὴς μὲν ὑπὸ χειμώνων, καὶ καυμάτων, ἄτρωτος δὲ καὶ ὑπὸ τῆς μοχθηρᾶς, καὶ ἠμελημένης διαίτης, καὶ πόνων ἐκείνων, οὓς νύκτωρ τε, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐξήντλει. Vbi legendum existimo, καὶ μεθ' ἡμέρας. Aliâs pleonaſmus minimè neceſſarius. Prætereà quæ ſequuntur, καὶ τοῖς ἑταίροις συγγενόμενος, &c. non νυκτὸς, ἀλλ' ἡμέρας ὀρέγονται. Sic & Ἀντλῆσαι τύχην dixit Æſchylus ſcriptor antiquiſſimus, in Prometh.

Marinus tentatus.

ἐγὼ δὲ τὴν παροῦσαν ἀντλήσω τύχην.

Et ἐν χοηφόρ.

τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τλημόνως ἤνθλουν κακά.
In adoleſcentia feruent cupiditates, & quaſi virent. Vnde rectè dicebat Pythagoras, τὴν τῶν νεανίσκων ἡλικίαν πεῖραν τῆς φύσεως λαμβάνειν, καθ' ὃν καιρὸν ἀκμαζούσας ἔχουσι τὰς ἐπιθυμίας. Sic enim legendum apud noſtrum Iamblichum cap. 8. non εὐθυμίας: quæ adoleſcentibus nullis, vel paucis certè attribui poſſunt. Tunc igitur, cùm maximi ſunt cupiditatum aculei, continentiæ ſuæ periculum faciunt adoleſcentes: ἀκμαζούσης verò εὐθυμίας, minimè. Nam *Vires noſtræ* (vt ait Seneca) *nunquam certam dare fiduciam ſui poſſunt, niſi cùm multæ difficultates hinc, & illinc apparuerint; aliquando verò & propiùs acceſſerint.* Hoc eodem capite locũ, quem non intelligebat, corrumpere tentauit Interpres, τὰ δὲ τὸν περιέμενον οὐκ ἔχειν αὐτὸν, &c. Pro περιέμενον legẽdum putat περιαιρούμενον. Malè. ὁ περιέμενος τὸν πλοῦτον nullas prætereà poſſidet diuitias: Sed qui eruditione ſua cæteros cõmunicat, nihilominùs doctus eſt. Hinc locũ non obſcurum intelliges. Sapiẽtiæ præſtantiam, & ὑπεροχὴν ex eo demonſtrabat

Pythagoras, quòd vix ſeptem ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης inuenti fuerint ſapientes. Docebat igitur τοὺς γνησίως φιλοσοφήσαντας τηλικαύτην ἔχειν ὑπεροχὴν,* ὥστε τοὺς μὲν θᾶττον τρέχοντας τῶν ἄλλων, ἐκ μιᾶς πόλεως τῆς ἐκείνων ἑπτὰ κατὰ τὴν (vel τιν') ὀλυμπιάδα εὑρεθῆναι: τοὺς δὲ τῇ σοφίᾳ περιέχοντας ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ συναριθμηθῆναι. Sic enim legendum exiſtimo. Tanta igitur ſapiētiæ, & philoſophiæ præſtantia eſt, vt eam pauci aſſequuti ſint: cumque τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ τρεχόντων ſeptem ἐκ μιᾶς τῆς τῶν Κροτωνιατῶν πόλεως (Crotoniatas enim alloquitur Pythagoras) vna olympiade victores inuenti ſint: vix totidem ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης, omnib. prioribus ſeculis, qui ſapientiæ nomen implerēt, numerati. Correctionem meam confirmat Strabo Geograph. lib. 6. δοκεῖ δ' ἡ πόλις (Crotona dicit) τάδε πολέμια ἀσκῆσαι, καὶ τὰ περὶ τὴν ἄθλησιν. ἐν μιᾷ γοῦν ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες τῷ σταδίῳ ἑπτὰ ἄνδρες ἅπαντες ὑπῆρξαν Κροτωνιᾶται· ὥστ' εἰκότως εἰρῆσθαι δοκεῖ, διότι Κροτωνιατῶν ὁ ἔσχατος, πρῶτος ἦν τῶν ἄλλων ἑλλήνων. Legendus etiam Euſtathius ad hunc verſum Dionyſij περιηγητοῦ,

ἱμερτὸν πτολίεθρον ἐϋστεφαίοιο Κρότωνος.

* Legũt vulgò ὥστε τοὺς μὲν θᾶττον τρέχοντας, τω τῶν ἄλλων, ἐκ μιᾶ πότερον τῆς ἐκείνων ἑπτὰ κατὰ τὴν ὀλυμπίαν, &c.

CAP. V.

Iamblichus emendatur, illuſtratur. γινώσκειν honeſtè dictum. οἰκονομεῖν τὰ πολιτικά. οἰακονόμος. Honores. τιμαὶ ἀντὶ τῶν θυσιῶν.

PLutarchus lib. περὶ φιλαδελφίας Muſas dictas exiſtimat, quaſi ὁμοῦ οὔσας. Ὁ δὲ Ἡσίοδος, inquit, οὐκ εὖ παραινεῖ μουνογενῆ παῖδα τῶν πατρώων ἐπίκληρον εἶναι, καὶ ταῦτα τῶν Μουσῶν γεγονὼς μαθητὴς, ἃς ὁμοῦ δι' εὔνοιαν αἰεὶ, καὶ φιλαδελφίαν οὔσας, οὕτως ὠνόμαζον Μούσας. Iſtam Muſarum φιλαδελφίαν agnoſcebat Pythagoras, cùm συνεβούλευεν τοῖς Κροτωνιάταις ἱδρύσασθαι Μουσῶν ἱερὸν (ſic enim legendum exiſtimo apud Iamblichum, cap. 9.) ἵνα τηρῶσι τὴν ὑπάρχουσαν εὔνοιαν (Sic omninò lego, non ὑπάρχει. Quæ enim ex hac lectione ſententia?) ταύτας γὰρ τὰς θεὰς καὶ τὴν προσηγορίαν τὴν αὐτὴν ἁπάσας ἔχειν, καὶ μεθ' ἀλλήλων παραδίδοσθαι, καὶ ταῖς κοιναῖς τιμαῖς μάλιστα χαίρειν, καὶ τὸ σύνολον εἶναι, καὶ τὸν αὐτὸν χορὸν εἶναι τῶν Μουσῶν. Hæc verba, ταύτας γὰρ τὰς θεὰς, &c. faciunt vt legam ἱερὸν Μουσῶν, non Μουσεῖον. Nam quò referres aliâs ταύτας τὰς θεάς? Addit deinde Μούσας omnia παρειληφέναι τὰ τὴν ὁμόνοιαν παρασκευάζοντα, συμφωνίαν, ἁρμονίαν, ῥυθμὸν.

Sic enim hunc locum accipe. Sed & elegans,ac,Ita me Muſæ ament,è ſapiẽtiæ,prudentiæq; penetralib.deprompta Pythagoræ admonitio: qua τοὺς τῶν Κροτωνιατῶν προεστάτας monebat, Patriam tãquam depoſitum ipſorum fidei à cæteris ciuib.cõmiſſam:& idcircò viderent, vt depoſitum poſteris bona fide redderent. ἐπειδὴ ὑπολαμβάνειν αὐτοὺς (inquit noſter Iamblichus) *ἔφη δεῖν κοινὴ παρακαταθήκην ἔχειν τὴν πατρίδα παρὰ τοῦ πλήθους (vulgò legunt περὶ) τῶν πολιτῶν. δεῖν οὖν ταύτην διοικεῖν οὕτω, ὡς μέλλουσι τὴν πίστιν παραδόσιμον τοῖς ἐξ αὐτῶν ποιεῖν. ἔσεσθαι δὲ τοῦτο βεβαίως, ἐὰν ἅπασι ἴσοι τοῖς πολίταις ὦσι, καὶ μηδενὶ μᾶλλον, ἢ δικαίῳ προέχωσι τῶν ἀνθρώπων, εἰδότες, &c. Sic enim hunc locũ & legendum,& intelligendũ exiſtimo.

*Vulgò legũt ἱερυδεῖν: & hæc lectio Interpretẽ mirè decepit.

εἰδέναι honeſtum verbum eſt, τὴν συνουσίαν δηλοῦν. Vnde noſter Iamblichus, σπουδάζειν δὲ καὶ τοῦτο (τοὺς ἄνδρας ἐκέλευεν ὁ Πυθαγόρας ſcilicet) ὅπως αὐτοί τε μόνον ἐκείνας εἰδήσωσιν, αἵ τε γυναῖκες μὴ νοθεύσωσι τὸ γένος ὀλιγωρίᾳ καὶ κακίᾳ τῶν συνοικούντων. Volebat igitur Pythagoras, vt ſolas ſuas vxores viri cognoſcerent: ne illæ deſpectæ, & ὀλιγορούμεναι alienis viris ſeſe

εἰδέναι.

ſubijcerent. γινώσκειν eodem modo apud Plut. in Romulo. ἄπαις δὲ, καὶ βεβιωκὼς ἄνευ γυναικὸς, ὄνομα Ταῤῥούτιος. οὗτος ἔγνω τὴν Λαρεντίαν, καὶ ἠγάπησε, καὶ τελευτῶν ἀπέλιπε κληρονόμον ἐπὶ πολλοῖς, καὶ καλοῖς κτήμασιν, ὧν ἐκείνη τὰ πλεῖστα τῷ δήμῳ κατὰ διαθήκας ἔδωκε. Heraclides περὶ πολιτ. Ἐν Κεφαλληνίᾳ Προμνήσου υἱὸς ἐκράτησε, καὶ χαλεπὸς ἦν, καὶ ἑορτὰς πλέον δυοῖν οὐκ ἐπέτρεπεν, οὐδ᾽ ἐν πόλει διαιτᾶσθαι πλέον ἡμερῶν δέκα τοῦ μηνὸς, τάς τε κόρας πρὸ τοῦ γαμίσκεσθαι, αὐτὸς ἐγίνωσκεν. Putarem legendum ſub finem huius cap. 9. quod percurrimus, ὥστε τὴν χάριν ἀποδόσεως εὐεργεσίας, προσήκειν αὐτοὺς ἔφη δικαίως οἰακονομεῖν, niſi ſcirem οἰκονομεῖν ſæpè πρὸς τὰς πολιτείας relatum. Iamblichus noſter cap. 27. ὅμως ἐπεκράτει μέχρι τινος ἡ τῶν Πυθαγορείων καλοκαγαθία, καὶ ἡ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλησις, ὥσθ᾽ ὑπ᾽ ἐκείνων οἰκονομεῖσθαι βούλεσθαι τὰ περὶ τῆς πολιτείας. Diogenes Laërtius: καὶ νόμους θεὶς τοῖς Ἰταλιώταις, ἐδοξάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς: οἱ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ᾠκονόμουν ἄριστα τὰ πολιτικὰ, ὥστε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν. Aliâs Præfecti ciuitatum οἰακονόμοι eleganti metaphora dicuntur. Æſchylus in Prometheo:

γινώσκειν.

οἰακονόμοι.

Νέοι γὰρ οἰακονόμοι κρατοῦσ' ὀλύμπου.

Ratione͂ metaphoræ explicat Tragicus ipſe, ſtatim initio Tragœdiæ ſecundæ.

Κάδμου πολῖται, χρὴ λέγειν τὰ καίρια
ὅστις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ, πόλεως
οἴακα νωμῶν, βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.

Et paulò pòſt:

σὺ δ' ὥστε νηὸς κεδνὸς οἰακοστρόφος,
φράξαι πόλισμα, πρὶν καταιγίσαι πνοὰς
Ἄρεος.

Eadem metaphora ναυκληρεῖν πόλιν dixit eadem Tragœdia.

σὺ δ' αὐτὸς ἤδη γνῶθι τίνα πέμπειν δοκεῖς.
ὡς οὔποτ' ἀνδρὶ τῷδε κηρυκευμάτων
μέμψῃ: σὺ δ' αὐτὸς γνῶθι ναυκληρεῖν πόλιν.

ἐλαυνειν. βοῦς ἐλαύνειν propriè dixit noſter Iamblichus hoc eodem cap. 9. Hom.

οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν
ἵππους.

Plut. in Theſeo: βουλόμενος οὖν ὁ Πειρίθους ἐξελέγξαι καὶ λαβεῖν διάπειραν, ἠλάσατο

Auertere prædam. βοῦς ἐκ Μαραθῶνος αὐτοῦ. *Abigere & Auertere* propriè Latini dicunt. Virg. 8. Aen.

Quattuor à ſtabulis præſtanti corpore tauros
Auertit, totidem forma ſuperante iuuencas.

Tit. Liuius lib. 1. *Paſtor accola eius loci, nomine Cacus ferox viribus, captus pulchritu-*

dine boum, cùm auertere prædam vellet. Capite decimo legunt. πρὸς δὲ τούτοις θεοφιλεστάτους αὐτοὺς ὄντας ἀποφῆναι, * καὶ διὰ τοῦ φῆσαι κατὰ τοὺς αὐχμοὺς ὑπὸ τῆς πόλεως ἀποστέλλεσθαι παρὰ τῶν θεῶν ὕδωρ αἰτησομένους, ὡς μάλιστα ἐκείνους ὑπακούσαντος τοῦ δαιμονίου, καὶ μόλις διὰ τέλους ἁγνεύουσιν ἐξουσίας ὑπαρχούσης ἐν τοῖς ἱεροῖς διατρίβειν. Lego, καὶ μόνοις διὰ τέλους ἁγνεύουσιν, &c. Nam ſolis penè pueris licet ἁγνεύουσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς διατρίβειν, ex Philoſophorum ſentētia: qui non ſolùm in continentia, ſed & in cœlibatu ἁγνείαν agnoſcebāt. Cæterùm dicit pueros ἀποστέλλεσθαι ſolitos ὕδωρ αἰτησομένους περὶ θεῶν: Nam carmina canebant pueri & puellæ ad pluuias impetrandas. Horatius ad Auguſtum. *Pueros dicit.

Caſtis cum pueris ignara puella mariti
Diſceret vnde preces, vatē ni Muſa dediſſet?
Poſcit opē chorus, & præsētia numina ſentit,
Cœleſtes implorat aquas docta prece blădus.

Cœleſtes aquas dicit Horatius τὸ ὕδωρ τὸ ἐξ οὐρανοῦ γενόμενον. Nam ſic Pluuia deſignatur: & οὐρανὸς ἀντὶ τοῦ ἀέρος. Xenophon ἀναβ. δ. καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ. Arrianus: σκοποῦντι δὲ αὐτῷ τὰς ἄκρας ὅπερ ἐπιτηδειότατον χωρίον, ὥρᾳ ἔτους ἐξαίφνης χειμὼν

ἐπιγίγνεται, καὶ βρονταὶ σκληραί. καὶ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πίπτει,&c. Et lib. 2. καὶ τῆς νυκτὸς χειμὼν ἐπιγίγνεται σκληρὸς, καὶ ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ, καὶ πνεῦμα βίαιον. Polyænus lib.7.Strat.in Dario. ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ παρασχεῖν. ὁ θεὸς ἐπήκουσε. Sacrificia Diis propter honorem offerebantur. Vnde τιμᾶν τῷ δαίμονι dixit noſter Iamblichus cap.11. ἀντὶ τοῦ θύειν. Et ſanè τιμαὶ, αἱ θυσίαι. Xenophon ἀπομνημον. α. ἀλλ' ἐνόμιζε τοὺς θεοὺς ταῖς παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων τιμαῖς μάλα χαίρειν. τιμαῖς hîc, i. θυσίαις: quod ex verbis præcedentibus clarum eſt. Sic *Honos* Latinis. Virgil.

τιμᾶν τῷ δαίμονι. τιμαὶ, αἱ θυσίαι.

--Et quiſnam numen Iunonis adoret
Præterea, aut ſuplex aris imponat honorem?

Et lib.3.

Sic fatus meritos aris mactauit honores.

Et:

Ne qua inter ſacros ignes in honore Deorum
Hoſtilis facies occurrat, & omina turbet.

Pythagoras λέγεται καὶ τοιοῦτόν τι διελθεῖν (ait noſter Iamblichus) ὅτι περὶ τὴν χώραν τῶν Κροτωνιατῶν ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν πρὸς γυναῖκα διαβεβόηται. Interpres legit ἀρετή: ſed ἀρετὴν fortaſsè retinendum, ac διαβεβοῆσθαι legendum, πλεονάζοντος τοῦ

ὅτι μοείȣ. Hic enim huius particulæ πλεοvaσμὸς iis,qui in lingua Græca mediocriter verſati ſunt,nouus non eſt.

CAP. VI.

Loci multi apud Iamblichum emendati, illuſtrati. ȣ φαίναι. Iulij locus malè explicatus obiter notatus. ȣ χαίρων ποιήσεις.

LOcus eſt corruptus cap. 12. noſtri Iamblichi: καὶ σοφία μὲν ἡ τῷ ὄντι ἐπιστήμη τις, ἡ περὶ τὰ καλὰ πρῶτα, καὶ θεῖα, καὶ ἀκήρατα, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἔχοντα ἀσχολȣμένη, ὧν μετοχὴ καὶ τὰ ἄλλα ἂν εἴποι τις καλεῖ. Legunt καὶ τὰ ἄλλα ἃ ἂν εἴποι τις καλὰ: rectè καλὰ pro καλεῖ: Mendam puer nouiſſet: Malè ἃ ἂν pro ἂν ſimplici: Pro μετοχὴ lego μετοχῇ. Sic ergo hanc particulam lege, καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα ἀσχολȣμένη, ὧν μετοχῇ καὶ τὰ ἄλλα ἂν εἴποι τις καλά. Sententia hoc modo clara eſt: Nam τῶν πρώτων καλῶν μετοχῇ, καὶ μετουσίᾳ, vt paulò anteà loquutus eſt Iamblichus, cætera καλὰ εἶναι exiſtimabant Pythagorei. Quod ij norũt qui de Pythagoreorum doctrina aliquid vnquam legerunt. Cùm hæc ſcripſiſſem, legi poſteà cap.29. σοφίαν δὲ

πίθεσθαι Αὐταειάταις: εἶναι γὰρ ἀπολεμωτάτοις τῶν ταύτῃ. Heliodorus lib.2. Æthiop. ὁ δὲ βραχὺ παρελθὼν, ἀνέστρεφέ τε, καὶ οὐκ ἂν ἔφη μόνος πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀναρρίψειν τοσοῦτον κίνδυνον κατασκοπῆς. Herodotus Muſa 6. ὡς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνειν, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίξοοι τῶν Αἰγινητέων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριὸς ὁ Πολυκρίτου μάλιστα. ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα ἄξειν χαίροντα. Vbi etiam nota, αὐτὸν οὐδένα ἄξειν χαίροντα. Venuſta loquutio eſt: quæ & in hoc Iuliani Cæſ. loco agnoſcitur. Ἡ Δίκη δὲ αὐτὸν καταλεήσασα, Ἀλλ' οὐ χαιρήσουσιν, εἶπεν, οἱ τούτων ἄξιοι. *Non impunè ferent.* Herodotus Muſa 3. καὶ ἀπὸ μὲν σεωϋτὸν ὤλεσας, τῆς σεωϋτοῦ πατρίδος κακῶς προστὰς, ἀπὸ δὲ ὤλεσας Κῦρον, πειθόμενόν σοι. ἀλλ' οὔτοι χαίρων. Sophocles in Philoct.

Ἀλλ' οὔτι χαίρων, ἢν τόδ' ὀρθωθῇ βέλος.

Ariſtophanes in Pluto,

οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρα χαιρήσεις ἔτι:
εἰ μὴ φράσεις γὰρ, ἀπό σ' ὀλῶ κακὸν κακῶς.

γνωρίμοις dicebant τοὺς μαθητάς. Vnde Iamblichus noſter, Αετόν τε ὑπερπτάμενον ὀλυμπιάσι προσομιλοῦντος αὐτοῦ τοῖς γνωρίμοις ἀπὸ τύχης, περί τε οἰωνῶν καὶ συμβόλων, καὶ διοσημειῶν. Quam ſignificationē cùm

ignoraret Interpres, miſerrimè hunc locum accepit, τοὺς γνωρίμους ἀπὸ τύχης coniungens, interpretanſque, *Præclariſſimos à fortuna*. Ineptiſſimè. προσομιλοῦντος ἀπὸ τύχης, dicit Iamblichus, i. διηγουμένου κατὰ τύχην τοῖς γνωρίμοις, ἤγουν τοῖς μαθηταῖς περί τε οἰωνῶν, &c. Ἀπὸ τύχης hoc modo propriè. Iamblichus noſter c.28. οὐδὲν ᾤοντο ἐκ ταυτομάτου συμβαίνειν, καὶ ἀπὸ τύχης, ἀλλὰ κατὰ θείαν πρόνοιαν. Ariſtot. 2. Phyſ. cap. 5. Ἀόριστα μὲν οὖν τὰ αἴτια ἀνάγκη εἶναι, ἀφ' ὧν ἂν γένοιτο τὸ ἀπὸ τύχης. Alexander Aphrodiſ. περὶ εἱμαρμένης· πολλὰ γὰρ τῶν γινομένων, τὰ μὲν ἀπὸ τύχης, τὰ δὲ ἀπὸ ταυτομάτου γίγνεσθαι πεπίστευται. Et locis aliis infinitis. Aquilæ autem à Pythagora manſuefactæ meminit etiam Plut. in Numa. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀετόν τε δοκεῖ πραΰναι φωναῖς τισιν ἐπιστήσας, καὶ καταγαγὼν ὑπερπετάμενον, &c. Muſicâ vtebatur Pythagoras ad ſedandos & placandos animi motus, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ἰάσεις, καὶ ἀφυγιασμοὺς, ait noſter Iamblichus cap. 15. Idem docet & Plut. περὶ ἠθ. ἀρετῆς. εἰκὸς μὲν ἐστι μηδὲ Πυθαγόραν ἀγνοῆσαι, τεκμαιρομένους τῇ περὶ τὴν μουσικὴν σπουδῇ τοῦ ἀνδρὸς, ἣν ἐπηγάγετο τῇ ψυχῇ

κηλήσεως ἕνεκα, καὶ παραμυθίας, &c. Seneca lib.3. De ira. *Pythagoras perturbationes animi lyra componebat.* Ammonius: ἐπιτηδεύει δὲ (Muſica ſcil.) καί τινα μέλη κοιμίζοντα μὲν τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, διεγείροντα δὲ αὐτὴν ἐπ' ἀρετήν. ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει δηλοῖ τὰ ἔτι σωζόμενα ἴχνη, καὶ οἷον ἀποπλάσεις τῆς μουσικῆς. ἀκούοντες γὰρ σάλπιγγος θυμικώτερον διατιθέμεθα: καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς πολέμοις ἡ σάλπιγξ ἐπιτηδεύεται: ἀκούοντες δὲ θεατρικῶν μελῶν ἐκλυτότερον διακείμεθα τὰς ψυχάς. φέρεται δὲ καὶ ἱστορία τοιαύτη, ὅτι Πυθαγόρας θεωρακὼς τινὰ νέον αὐλητρίᾳ ἔκλυτον μέλος αὐλούσῃ ἑπόμενον, κελεῦσαι αὐτὴν στρέψασαν τὸν αὐλὸν αὐλῆσαι, καὶ τούτου γενομένου, παῦσαι τοῦ νέου τὴν ἐπιθυμίαν. Caue autem tibi imponat Interpres: cui ἀφυγιασμοὶ οὐχ ὑγιεῖς. Sic enim noſter Iamb. c.25. ἔστι δὲ καὶ ὅτε ἄνευ λέξεως μελισμάτων ὅπου τε καὶ πάθη, καὶ νοσήματα τινὰ ἀφυγίαζον. Locus corruptus eſt cap.16. quem dum emendare conatur Interpres oſcitantiam ſuam prodit: πολιτῶν μὲν διὰ μομμητο ὑγιοῦς, Lege διὰ νομιμότητος. Sic enim legitur cap.33. vbi hæc ſentẽtia repetitur. Conferto ſis totum hunc locum cum

eo capite, & inde quæ hîc corrupta ſunt emenda. Scribunt ibidem: ὅταν οὔτε ὑπ' ὀργῆς πεπολημένη περιγίνεται ποτὲ ψυχῆ, οὔτε ὑπὸ λύπης, οὔτε ὑφ' ἡδονῆς, οὔτε τινὸς ἄλλης αἰσχρᾶς ἐπιδημίας παρηλλαγμένη μὰ Δία. Lege αἰσχρᾶς ἐπιθυμίας. Nam quorſum ἐπιδημίας? Ex mœrore & gaudio habitus noſtri cognoſcuntur: Vnde Pythagoras τοὺς μεθ' αὐτοῦ φιλοσοφήσοντας δοκιμάζων, ἐθεώρει καὶ τὴν χαρὰν, καὶ τὴν λύπην ἐπί τισιν ἐποιοῦντο, vt teſtatur noſter Iamblichus cap.17. Hunc locum illuſtrabit Ariſtoteles 2. Nicom. cap. 3. σημεῖον δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἕξεων, τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν, ἢ λύπην τοῖς ἔργοις, &c. Paulò pòſt, Διὸ δεῖ ἦχθαί πως, εὐθὺς ἐκ νέων, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ. ἡ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν. Qui propter vitia, & morum κακίαν è Pythagoreorũ ſchola eiecti erant, mortui credebantur ὑπὸ τῶν ὁμακόων: quod docet Iamblichus noſter hoc cap.17. θάνατος γὰρ λογικῆς οὐσίας, ἀθεΐα καὶ ἄνοια, οἷς ἕπεται καὶ ἡ περὶ τὸν βίον ἄμετρος τῶν παθῶν ἐπανάστασις, vt bellè ait Hierocles. Epiſtolam Lyſidis multis in locis corruptam habes apud noſtrum Iamblichum: ſed eam multò

emẽdatiorẽ lege ex editione H. Steph. Bellè πάγας accepit noſter Interpres pro πηγὰς, κατὰ διωγμὸν, in hoc loco prædictæ epiſtolæ. οὐ γὰρ κιβδήλως ἐνεπορεύετο λόγους· οὐδὲ πάγας, αἷς οἱ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τοὺς νέους ἐμπλέκοντι, ποτ' οὐδὲν χρήγυον σχολάζοντες, &c. Vident hîc pueri πάγας eſſe τὰς παγίδας. Enimuerò πηγὰς ἐμπλέκειν abſurdè omninò diceretur. Nihil ſimplicius noſtro Interprete: quem inuitus reprehendo. Æſculapium aliquẽ huic loco ſanando votis expoſcit in Caſtigationibus ſuis: τοὶ δὲ περίσχημα ποιησάμενοι τὴν τῶν διδασκαλίαν πολλὰ, καὶ δεινὰ δρῶντι, σαγηνεύοντες οὐ κατὰ κόσμον, οὐδ' ὡς ἔτυχε τοὺς νέους. Quid hoc loco ſanius? quid clarius? Nihil hîc Æſculapio opus: nihil Mercurio. At διωγμὸν quem pueri ἐν τῷ δρῶντι vident, non aduertit Interpres. Quot autem his temporibus miſeri ſophiſtæ, περίσχημα τὴν τοῦ σοφωτάτου Αριστοτέλους διδασκαλίαν ποιησάμενοι, πάγαις τοὺς νέους ἐμπλέκουσιν: eoſque barbariem ſuam, & ignorantiam perdocent? Conſilium ἱερώτατόν τι exiſtimabant Pythagorei: Vnde docebat Pythagoras nihil oportere συμβουλεύειν παρὰ τὸ βέλτιστον τῷ

συμβουλευόμενος. ἱερὸν γὰρ συμβουλή. Sic enim diſtinguè hunc locum: in quo etiã fruſtrà fuit Interpres. Quæ ſequuntur aliud Pythagoræ dictum conſtituunt, Ἀγαθὸν οἱ πόνοι· αἱ δὲ ἡδοναὶ ἐκ παντὸς τρόπου κακόν. Ἀκουσματικοὶ inter Pythagoreos διεφύλαττον ἀκούσματα ἀναπόδεικτα, καὶ ἄνευ λόγων, ὅτι οὕτω πρακτέον, καὶ τ' ἄλλα, ὅσα παρ' ἐκείνου ἐρρέθη. Sic enim legẽdum apud noſtrum Iamblichum: non ἐναπόδεικτα, cap. 18. τὰ ἀναπόδεικτα, & τὰ ἄνευ λόγων ſunt eadem: præterquam quòd τὰ ἄνευ λόγων generaliùs conſiderantur. Nam quæ neque probantur λόγοις διαλεκτικοῖς ſunt ἄνευ λόγων: neque tamen ἀναπόδεικτα neceſſario στερητικῶς: ſed ἀποφατικῶς. Rectè M. Tullius: *Nec verò probare ſoleo id, quod de Pythagoreis accepimus: quos ferunt ſi quid affirmarent in diſputando, cùm ex iis quæreretur, quare ita eſſet, reſpondere ſolitos, Ipſe dixit. Ipſe autem erat Pythagoras. Tantum opinio præiudicata poterat, vt etiam* ſine ratione *valeret auctoritas. Sine ratione* eſt ἄνευ λόγου apud noſtrum Iamblichum. Meminit huius rei & Quintil. lib. 11. cap. 1. & alij inſuper multi.

1. de Nat. Deorum.

CAP. VII.

Iamblichus multis locis emendatus, illuſtratus. Apollo Deus Hyperboreorum. γνωρίσματα.

LEgunt apud Iamblichum cap. 19. ἦλθε μὲν γὰρ Ἄβαρις ἀπὸ Ὑπερβορέων ἱερεὺς τοῦ ἐκεῖ Ἀπόλλωνος πρεσβύτου καθήκων, καὶ τὰ ἱερατικὰ σοφώτατα ἀπὸ τῆς ἑλλάδος ἀποστρέφων εἰς τὰ ἴδια, ἵνα τὸν ἀργεθέντα χρυσὸν τῷ θεῷ ἀποθῆται εἰς τὸ ἐν Ὑπερβορέοις ἱερόν. Primùm pro καθήκων legendum ſuſpicor καθέλκων, vt καθέλκων & ἀποστρέφων coniungantur. Pro ἀργεθέντα lego omninò ἀγερθέντα. Sic enim poſteà c. 28. λέγεται δὲ ὁ Ἄβαρις ἐλθεῖν ἐξ Ὑπερβορέων ἀγείρων χρυσὸν εἰς τὸν νεὼν, καὶ προλέγων λοιμόν. Multa autem à Græcis Apollini Hyperboreo donata teſtâtur ſcriptores. Diod. Sicul. lib. 2. ἔχειν δὲ τοὺς Ὑπερβορέους ἰδίαν τινὰ διάλεκτον, καὶ πρὸς τοὺς ἕλληνας οἰκειότατα διακεῖσθαι, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Δηλίους, ἐκ παλαιῶν χρόνων παρειληφότας τὴν εὔνοιαν ταύτην. καὶ τῶν ἑλλήνων τινὰς μυθολογοῦσι παραβαλεῖν εἰς Ὑπερβορέους, καὶ ἀναθήματα πολυτελῆ καταλιπεῖν, γράμμασιν ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένα. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῶν Ὑπερβορέων Ἄβαριν εἰς τὴν ἑλλάδα καταντήσαντα τὸ παλαιὸν, ἀνανεῶσαι

τὴν πρὸς Δηλίους εὔνοιάν τε καὶ συγγένειαν. Apollinem autem Hyperboreis eſſe veluti peculiarem docet ibidem Diodorus. Vnde Pindarus:

δᾶμον Ὑπερβορέων πείσαις Ἀπόλ-
λωνος θεράποντα.

Callimachus ὕμνῳ εἰς Δῆλον.

-- καὶ οἱ καθύπερθε Βορείης
Οἰκία θινὸς ἔχουσι πολυχρονιώτατον αἷμα.
Οἱ μὲν τοι καλάμην τε, καὶ ἱερὰ δράγματα
ἀσταχύων φορέουσι. [πρῶται

Adde Pomp. Melam lib.3. cap.5. *Terra anguſta, aprica, per ſe fertilis, cultores iuſtiſſimi, & diutiùs quàm vlli mortalium, & beatiùs viuunt. Quippe feſto ſemper otio læti, non bella nouere, non iurgia: ſacris operati, maximè Apollinis*, &c. Vide & Plinium. *Bella non nouere*, dicit Mela. Sic ἀπείρητοι πολέμοιο Pherenico dicuntur.

Ἀμφὶ δ' Ὑπερβορέων, οἵτ' ἐσχατόωντα ναιετάουσι,
Ναῷ ὑπ' Ἀπόλλωνος. ἀπείρητοι πολέμοιο.

Leguntapud noſtrum Iamblichum hoc cap.19. quod nũc præ manib. habemus: ἀλλ' αὐτὸν ὄντως τὸν Ἀπόλλω, ἔκ τε ὧν ἑώρα περὶ αὐτὸν σεμνοτάτων, καὶ ἐξ ὧν προεγίνωσκεν ὁ ἱερεὺς γνωρισμάτων, Πυθαγόρᾳ ἀπέδωκεν ὀϊστὸν, ὃν ἔχων ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐξῆλθε, χρήσιμον

αὐτῷ ἐσόμενον πρὸς τὰ συμπίπτοντα δυσμήχανα κατὰ τὴν τοσαύτην ἄλην. Repoſuit Interpres ἄλων pro ἀλλῶν quod habebat in ſuo codice, vt ipſe teſtatur. Sed ego repono ἄλην, i. πλάνην. Heliod. 6. Æthiop. εἰ δὲ ἄδηλον τὸ μέλλον, καὶ πλέον τὸ δυσχερὲς, ἄδηλον καὶ ποῖ ποτὲ στήσεταί μοι τὰ τῆς ἄλης. Dixit Iamblichus, καὶ ἐξ ὧν προεγίνωσκεν ὁ ἱερεὺς γνωρισμάτων: Rectè προεγίνωσκεν ἐκ γνωρισμάτων. Nam γνωρίσματα ſunt ἐξ ὧν γιγνώσκομεν σημεῖα. Crepũdia: quia per ea amiſſi pueri ſæpe cognoſcebantur. Gloſſarium, *Crepundia*, γνωρίσματα. In alio γνωρίσματα τὰ ἐπὶ τάφων, *Crepundia*, *Monimenta*. Iſ. Caſaubonus vir magnus, quẽ honoris, & amicitiæ cauſa nomino, legit in doctiſſimo illo commẽtario ad Theoph. Charact. γνωρίσματα, *Crepundia*: γνωρίσματα τὰ ἐπὶ τάφων *Monimenta*. Sed & *Monimenta* dicebant παίγνια illa puerorum: καὶ γνωρίσματα. Quod aliis anteà notatum. Plutarchus in Theſeo γνωρίσματα dicit ea, quæ ab Ægeo relicta erãt, quibus à filio agnoſceretur. τεκούσης δὲ τῆς Αἴθρας υἱὸν, οἱ μὲν, εὐθὺς ὀνομασθῆναι Θησέα λέγουσι διὰ τὴν τῶν γνωρισμάτων θέσιν. Quænam eſſent

Crepundia, γνωρίσματα.

illa *γνωρίσματα* docet priùs: *Συνελθὼν δὲ καὶ γνοὺς ἐκεῖνος ὅτι τῇ Πιτθέως θυγατρὶ συγγέγονε, καὶ κύειν αὐτὴν ὑπονοήσας, ἀπέλιπε ξίφος καὶ πέδιλα, κρύψας ὑπὸ πέτραν μεγάλην*, &c. Vt Crepundia in Comœdiis quib. pueri agnoſcuntur, ſic *γνωρίσματα* omninò apud Heliod. 2. Æthiop. *Συνεξέκειτο δὲ αὐτῷ καὶ λίθων ὁρμὸς, ὃν ἀρτίως ἐπεδείκνυον, καὶ ταινία τις ἀπὸ σηρικοῦ νήματος ἐξυφασμένη, γράμμασιν ἐγχωρίοις καὶ διηγήμασι τῶν κατὰ τὴν παῖδα κατάστικτος. τῆς μητρὸς, οἶμαι, σύμβολα ταῦτα καὶ γνωρίσματα τῇ κόρῃ προμηθευσαμένης.* Putat Interpres Iamblichi hîc aliquid abeſſe: *Λακεδαιμόνιοι γοῦν παρειλήφαμεν μετὰ τὸ ὑπ' ἐκείνου γενόμενον αὐτῇ καθαρμένη μηκέτι λοιμῶξαι.* Pro *καθαρμένη* lego *καθαρμὸν*, & nihil abeſſe exiſtimo: Contra hîc aliquid abeſſe manifeſtum eſt: *ἄλλά τε τὰ ἁρμόζοντα Ἀβάριδι παρέδωκεν ἐπιτηδεύματα, Ἀλλ' οὐ δεῖ ἕνεκα παρὼν λόγος.* Quid ſi ſententiã ita impleas? *ἀλλ' ἐπεὶ οὐ τούτων ἕνεκα ὁ παρὼν λόγος*, &c.

CAP. VIII.

Iamblichus pluribus in locis emendatus, illuſtratus. κολακεύειν. εὐφημεῖν. Perſæ &

Aegyptij cadauera non comburebant.

HIc locus leuiter corruptus eſt c. 22. noſtri Iamb. ἔφασαν δὲ δεῖν ὡς ἐλαχίστας ἀμυχάς τε καὶ ἑλκώσεις ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγίνεσθαι. τοῦ δὲ γίνεσθαι, ἂν ἐπιστῶνται εἴκειν καὶ κρατεῖν ὀργῆς. Parua menda Interpretem in ingentem errorē impulit. Lege, τοῦτο δὲ γίνεσθαι, vel γενέσθαι. Hoc eodem cap. lege, Ἀλλὰ μόνην εἶναι δόκιμον ἀπόγνωσιν φίλου τε καὶ φιλίας, τὴν γινομένην διὰ κακίαν μεγάλην τε καὶ ἀνεπανόρθωτον. Vulgò legunt καὶ ἐπανόρθωτον. Malè: Nam quando κακία eſt ἐπανόρθωτος, nulla eſt δόκιμος ἀπόγνωσις. Vnde in Pythagoreorum carminibus.

Μηδ᾽ ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς
ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει·

Non ergo amicitiam diſſoluemus propter leue aliquod amici peccatum: ſed potiùs, πάσῃ μηχανῇ πειρασόμεθα (vt rectè ait Hierocles) τὸν φίλον ἐπανορθώσασθαι: μὴ πείθοντες δὲ, ἡσυχίαν ἕξομεν, οὔτε ἐχθρὸν ποιούμενοι, διὰ τὴν προϋπηργμένην φιλίαν: οὔτε φίλον ἔτι, διὰ τὴν πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολήν. Pythagoras τῶν βρωμάτων τὰ

τοιαῦτα ἀπεδοκίμαζεν, ὅσα πνευματώδη καὶ ταραχῆς αἴτια, τὰ δ᾽ ἐναντὶ ἐδοκίμαζέ τε καὶ χρῆσθαι ἐκέλευεν. Sic enim lego apud Iamblichum cap.24.& 33. Lego eodem cap.24. ἅτε γὰρ βουλομένους* ἄκρως δικαιοπραγεῖν, ἔδει* δήπου μηδὲν ἀδικεῖν τῶν συγγενῶν ζώων. Egregius eſt locus ſtatim initio cap.27. contra πολυτελεῖς ταφὰς καὶ ἐκφορὰς τῶν νεκρῶν. Cui alium penè ſimilem habes ἐν τῷ παραμυθ λόγῳ πρὸς Ἀπολλώνιον, contra nimium luctum. Sic autem lego apud Iamblichum: ἐκ δὲ τῆς συμβουλίας ταύτης ὑπόληψιν ἐμποιῆσαι τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι μετριάζοντες μὲν ἐν τοῖς ἀτυχήμασι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν διατηροῦσιν: ὑπερβάλλοντες δὲ τοῖς ἀναλώμασιν ἅπαντες περὶ μοίρας καταστρέψουσιν. καταστρέφουσιν autem, ſiue μεταλλάττουσι περὶ μοίρας, qui miſera morte ante diem pereunt. Paulò ante hunc locũ legunt, ὅτι Πυθαγόρου διεξιόντος ἀκούσειεν ὑπὲρ τῶν θεῶν, ὡς οἱ μὲν Ὀλύμπιοι ταῖς τῶν θυόντων διαθέσεσιν, οὐ τῷ τῶν θυομένων πλήθει προσέχουσιν. Lege, οὐ τῷ τῶν θυομένων &c. Video paulò pòſt locos multos peſſimè ab Interprete acceptos: ſed quia peccata ſunt puerilia in iis detegendis otio meo nõ abutar: & ſimul Lectorem

* Vulgò legũt ἄκρους.
* Vulgò legũt δὴ τοῦ.

monebo, non Interpretationis, ſed locorum corruptorũ emẽdationem mihi ſuſceptam. *τὴν ἄνθρωπον Mulierem* frequentiſſimè Græci dicunt: & ita quoq; legendum apud Iamblichum noſtrum hoc cap. quod percurrimus. φῆσαι τὰ συγκείμενα τὴν ἄνθρωπον ποιήσειν, ἂν ἀμφότεροι παρῶσιν. Neque enim intelligit aliquem ἐκ τῶν κακούργων τῶν τὰ ἱμάτια θεμένων ἐπὶ κακουργίᾳ πρὸς γυναῖον: ſed γύναιον αὐτό. Nam dolo malo mulierculam aggreſſi erant: & idcircò eorum κακουργίαν bellè eludit Pythagoreus. Locus difficilis non eſt niſi homini planè indocto. Sequitur poſteà locus ab Interprete malè acceptus: quem clarum efficies, παρ᾽ ἐμοίγε κριτῇ, ſi pro, ἐπὶ δείξας ἠκονημένην μάχαιραν, leges ἐπεὶ δείξας, &c. Legunt poſteà, ἕτερον δὲ ξένου τινὸς ἐκβεβληκότος ἐν Ἀσκληπιείῳ ζώνην χρυσείαν ἐχούσαν. Lege omninò, χρυσίον ἔχουσαν. Vnde poſteà, τοῦ δὲ ξένου σχετλιάζοντος, κελεῦσαι τὸ μὲν χρυσίον ἐξελεῖν, ὃ μὴ πέπτωκει ἐπὶ τὴν γῆν, τὴν δὲ ζώνην ἐᾷν. Interpres hunc locum corrumpere conatur, Ἔτι φασὶ Πυθαγόραν ἀφικομένων εἰς τὴν πόλιν τῶν Κροτωνιατῶν ἐκ τῆς Συβάριδος πρεσβευτῶν, ἐπὶ

τὴν ἐξαίτησιν τῶν φυγάδων, θεασαμένων τινα τῶν πρεσβέων, &c. pro ἐξαίτησιν ſcribendum putat ἐξέτασιν. Sed fugit eum ratio. Caue quidquam mutandum putes, & pro θεασαμένων, ſcribe θεασάμενον. Diod. Siculus lib. 12. γενόμενος δὲ παρ' αὐτοῖς δημαγωγὸς Τῆλυς, καὶ κατηγορῶν τῶν μεγίστων ἀνδρῶν, ἔπεισε τοὺς Συβαρίτας φυγαδεῦσαι τοὺς εὐπορωτάτους τῶν πολιτῶν πεντακοσίους, καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεῦσαι. τῶν δὲ φυγάδων παρελθόντων εἰς Κρότωνα, καὶ καταφυγόντων ἐπὶ τοὺς εἰς τὴν ἀγορὰν βωμοὺς, ὁ μὲν Τῆλυς ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τοὺς Κροτωνιάτας, οἷς ἦν προστεταγμένον, ἢ τοὺς φυγάδας ἐκδοῦναι, ἢ πόλεμον προσδέχεσθαι, &c. Lege ſis quæ ſequuntur: vt hanc hiſtoriam plenè intelligas. Cap. 28. locus leuiter corruptus fruſtrationem non leuem Interpreti attulit· ὅτι γελοῖον ποιοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἄλλοθεν πόθεν ζητοῦντες τὸ εὖ, ἢ παρὰ τῶν θεῶν, καὶ ὁμοίων· ὥσπερ, &c. Lege, ἢ παρὰ τῶν θεῶν. καὶ ὅμοιον ὥσπερ, &c. Sic legendum conieceram, cùm totum libellum diligentiùs percurrẽs, ita ſcriptum vidi cap. 18. Vide locum. ὕπαρχον θεραπεύειν hîc eleganter: καὶ ὅμοιον ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν βασιλευομένῃ χώρᾳ, τῶν πολιτῶν τινα

ὕπαρχον θεραπεύσῃ, ἀμελήσας αὐτοῦ τοῦ πάντων ἄρχοντος, &c. Frequens φράσις apud bonos ſcriptores. κολακεύειν codē modo dixit Xenophon ἐν τῇ Ἀθην. πολ. νῦν δ᾽ ἠνάγκασται τὸν δῆμον κολακεύειν τῶν Ἀθηναίων εἷς ἕκαστος τῶν συμμάχων. Putant hîc aliquid deeſſe: ſed falluntur, καί τις ἤδη ἐπιβαίνοντι τοῦ πλοίου εἶπεν, Ὅσα βούλει παρὰ θεῶν, ὦ Θυμαρίδα: καὶ ὡς εὐφημεῖν ἔφη, ἀλλὰ βουλοίμην μᾶλλον, ὅσα μοι παρὰ τῶν θεῶν γένηται. ἐπιστημονικὸν γὰρ τοῦτο ἡγεῖτο μᾶλλον, καὶ εὔγνωμον, τὸ μὴ ἀντιτείνειν, καὶ προσαγανακτεῖν τῇ θείᾳ προνοίᾳ. Suam igitur voluntatem ad Dei ſapientiſſimam prouidentiam componebat Pythagoreus Thymaridas. Quod ait, καὶ ὡς εὐφημεῖν ἔφη, obſcurum non eſt iis, qui in lingua Græca aliquem progreſſum fecerunt. Ergo τὸν εἰπόντα, ὅσα βούλει παρὰ θεῶν (γένοιτο ſcil.) εὐφημεῖν ἐκέλευσεν: ſiue ei dixit, Εὐφήμει, *Bona verba*. Formula nota. Heliodorus lib. 2. καὶ εἴθε γε ὕπαρ ἦν, καὶ μὴ ὄναρ, ὦ Θεάγενες, τὸ φανέν. τοῦ δὲ, εὐφήμησον εἰπόντος, καὶ διότι τοῦτο λέγοι πυνθανομένου. Nauigaturis autem ἀσφάλειον Ποσειδῶνα ηὔχοντο. Heliodorus lib. 6. ὦ Ναυσίκλεις, ἔφη, σοὶ μὲν ἐπ᾽ αἰσίοις ὁ ἔκπλους γένοιτο. καὶ Ἑρμῆς

μὲν κερδῷος, Ποσειδῶν δὲ ἀσφάλειος, συνέμποροι καὶ πομποὶ γίγνοιντο. Legunt poſteà apud noſtrum Iamblichum, ὡς αὖ ἐκ τοῦ μυστικωτάτου ἀπευθισμείον περὶ Ὀρφεῖ τόπου. Pro ἀπευθισμένον, lego omninò ἀπηυθισμένον. Pythagoras cadauera κατακαίειν οὐκ εἴα, μάγοις ἀκολούθως. Rationē facti reddit Iamblichus : quia μηδενὸς τῶν θείων τὸ θνητὸν μεταλαμβάνειν ἐθέλησε. Eadem quoque ratione Perſas à comburendis corporibus abſtinuiſſe, teſtis eſt Herodotus Muſa 3. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσιν εἶναι τὸ πῦρ. τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι μὲν δι᾽ ὅπερ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου. Ægyptij verò cadauera nō comburebant : quia (vt idem Herodotus ibidem docet) iis νενόμισται πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον· πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν, τάπερ ἂν λάβῃ. πλησθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ. Et ex hoc Perſarum ritu Cyrus apud Xenoph. παιδ. η. τὸ δ᾽ ἐμὸν σῶμα, ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτ᾽ ἐν χρυσῷ, μήτ᾽ ἐν ἀργύρῳ, μήτ᾽ ἐν ἄλλῳ μηδενὶ θῆτε, ἀλλὰ τῇ γῇ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε. Meminit & Cic. 2. de Legibus.

Iambli

CAP. IX.

Iamblichus multis in locis emendatur, illuſtratur.

LOcus hic corruptus eſt apud Iamblichum cap. 29. παρ' Αἰγυπτίοις γὰρ πολλὰ προβλήματα γεωμετρίας ἐστίν. ἐπείπερ ἐκ παλαιῶν ἔτι καὶ ἀπὸ θεῶν διὰ τοῦ Νείνου προσθέσεις τε καὶ ἀφαιρέσεις ἀνάγκην ἀνέχουσι πᾶσαν ἐπιμετρεῖν, ἣν ἐνέμοντο γῆν Αἰγυπτίων οἱ λόγιοι. διὸ καὶ γεωμετρία ὠνόμασται. Facilis eſt correctio. Lege hîc διὰ τοῦ Νείλου. Hoc enim ſibi vult, Geometriã ab Ægyptiis inuentam, vt poſſeſſiones ſuas Nili alluuione confuſas diſcernere poſſent: neue plus quàm poſſiderent, penderent, inquit Herodotus Muſa 3. εἰ δέ τινος τοῦ κλήρου ὁ ποταμός τι παρέλοιτο, ἐλθὼν ἂν πρὸς αὐτὸν, ἐσήμαινε τὸ γεγενημένον. ὁ δὲ, ἔπεμπε τοὺς ἐπισκεψομένους, καὶ ἀναμετρήσοντας ὅσῳ ἐλάσσων ὁ χῶρος γέγονε, ὅκως τοῦ λοιποῦ κατὰ λόγον τῆς τεταγμένης ἀποφορῆς τελέοι. δοκέει δέ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρίη εὑρεθεῖσα, ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπανελθεῖν. Strabo lib. 17. ἐδέησε δὲ τοῦ ἐπ' ἀκριβὲς, καὶ κατὰ λεπτὸν διαιρέσεως διὰ τὰς συνεχεῖς τῶν ὅρων συγχύσεις, ἃς ὁ Νεῖλος ἀπεργάζεται κατὰ τὰς αὐξήσεις, ἀφαιρῶν καὶ προστιθεὶς, καὶ ἐναλλάττων

τὰ σχήματα, καὶ τἄλλα σημεῖα ἀποκρύπτων, οἷς διακρίνεται τότε ἀλλότριον, καὶ τὸ ἴδιον. ἀνάγκη δὴ ἀναμετρεῖσθαι πάλιν, καὶ πάλιν. ἐνθεῦτεν δὲ καὶ τὴν γεωμετρίαν συστῆναί φασιν, ὡς τὴν λογιστικὴν καὶ ἀριθμητικὴν παρὰ Φοινίκων, διὰ τὰς ἐμπορείας. Definit Pythagoras σοφίαν, ἐπιστήμην τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας. Vbi τὰ ὄντα vocat τὰ ἄϋλα, & τὰ καθόλου, vt poſteà docet Iamblichus. Nam cùm Scientia ſit rerum vniuerſalium, σοφία quæ eſt ſcientia θεωρεῖ τὰ καθόλου. Ἐπιστήμη enim, vt ait Plato, εἴρηται, παρὰ τὸ εἰς ἐπίστασιν ἡμᾶς καὶ ὅρον τινὰ προσάγειν τῶν πραγμάτων. τοῦτο δὲ ποριζόμεθα διὰ τῆς εἰς τὰ καθόλου ἀναδρομῆς. Sapientia igitur conſiderat τὴν τῶν ὄντων ἀλήθειαν: neque ſolùm ἐπίσταται τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν: ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς ἀληθεύειν, vt ait Ariſtoteles 6. Nicomach. Vnde Sapientia eſt καὶ νοῦς καὶ ἐπιστήμη. Philoſophia eſt amor illius ſapiẽtiæ: Idcircò definiebat Pythagoras φιλοσοφίαν ὄρεξιν, καὶ οἱονεὶ φιλίαν σοφίας, vt ait noſter Iamblichus. Hæc autem definitio non eſt οὐσιώδης: ſed ὀνοματώδης, καὶ ἐξ ἐτυμολογίας: & ab omnibus Pythagoræ, qui primus Philoſophię nomẽ vſurpauit, tribuitur. Ammonius:

Ὁ μέντοι Πυθαγόρας φησὶν, ὅτι φιλοσοφία ἐστὶ φιλία σοφίας, &c. Definitio rerum eſt vniuerſalium: nō ſingularium: niſi quatenus ab vniuerſalibus comprehenduntur. Vnde ſic lege apud Iamblichum noſtrum, καὶ μηδὲ ὅρῳ ὑποπεσεῖν εὐπεριγράφως δυνάμενα. Malè legunt ὁρᾶ: quæ lectio Interpretē decepit. Dicebat igitur Pythagoras ſingularia (Nam τὰ φθαρτὰ & τὰ σωματικὰ dicuntur ſingularia) εἶναι ἐπιστήμῃ ἀπερίληπτα, καὶ οὐδὲ ὅρῳ ὑποπεσεῖν εὐπεριγράφως δυνάμενα. Rectè: Siquidem definitio eſt rerum vniuerſaliū, Ariſtot. 2. Poſt. Analyt. c. 3. τὸ δὲ τί ἐστιν ἅπαν καθόλου καὶ κατηγορικόν. Et lib. 1. Poſter. c. 7. poſtquam probauit τὸ συμπέρασμα τῆς ἀποδείξεως ἀΐδιον εἶναι, idem dicit cōuenire & definitioni, vt & definitum ſcil. ſit ἀΐδιον. οὐκ ἔστιν ἄρα ἀπόδειξις, inquit, τῶν φθαρτῶν, οὐδ᾽ ἐπιστήμη ἁπλῶς, ἀλλ᾽ οὕτως ὥσπερ κατὰ συμβεβηκός. ὅτι οὐ καθόλου αὐτὰ ἐστιν, (ſic enim legendum exiſtimo) ἀλλὰ ποτὲ, καὶ πῶς. Addit deinde, Ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ περὶ ὁρισμοὺς, ἐπείπερ ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς ἢ ἀρχὴ ἀποδείξεως, ἢ ἀπόδειξις θέσει διαφέρουσα, ἢ συμπέρασμά τι ἀποδείξεως. Ibi igitur manifeſtè docet Ariſtoteles, τὰ φθαρτὰ

ὅρῳ οὐχ ὑποπτεύειν. Singularia autem σωματικὰ dicebat Pythagoras: quia vniuerſalia σωματικὰ non ſunt, niſi in ſuis ſingularib. σωματικοῖς conſiderata. Ergo vniuerſalia ἐν πολλοῖς ἐκτυπωθέντα: Vnde Plato & Pythagoras vt Vniuerſalia æterna conſtituerent, ea dicebant ἄϋλα, & idcircò ἀσώματα: Declarat quænam ſint τὰ σωματικὰ Iamblichus cùm ait, καὶ τὰ σωματικὰ, καὶ ὑπ' αἴσθησιν πεπτωκότα, i. ſingularia quę ſola ſenſib. percipiuntur. Vnde & αἰσθητὰ vocantur in ſcholis Peripateticorum. Cap.30. ſcriptum inuenerunt, δυσθεώρητον δ' εἶναι καὶ δυσύνοπτον τὴν τῆς ἀρχῆς φύσιν ἐν πᾶσι τοῖς εἰρημένοις. Lege pro δυσύνοπτον, vel δυσνόητον, vel δυσσύνετον. Nam infrà cap.35. τά τε δυσσύνετα μόνα καὶ διάπτυκτα παρὰ τοῖς ἔξω διαμνημονεύεσθαι συνέβη, πλὴν ὀλίγων πάνυ, &c. Non placet mihi παντελὴς σιωπὴ Pythagoreorũ câp.31. noſtri Iamblichi; Idcircò lubens legerim πενταετής.

CAP. X.

Iamblichus emendatur, illuſtratur. ἐκρίπτεσθαι: Proijci.

HIc locus eſt corruptus cap.33. noſtri Iamblichi ἐχθραὶ ἔχοντα μὲν μήποτε

ὠρεῖσθαι πρὸς τοὺς μὴ τελείους κακοὺς, ἀράμενον δὲ μένειν εὐγενῶς, &c. Lego ἐλθεῖν ἔχοντα μὲν μηδέποτε αἱρεῖσθαι πρὸς τοὺς μὴ τελείως κακοὺς, ἀράμενον δὲ, &c. Legerem αἱρεῖσθαι (Nam ſic quoque accipitur) niſi ſequeretur ἀράμενον δὲ, &c. Et hîc quoque errat Interpres: quodque non intelligit, corruptum putat. Capite ſequenti, γενομένου δὲ τούτου πόλεμον ἰσχυρὸν ἤρατο, καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ τε τοῦ Κύλωνος, &c. In veterib. gloſſis præter cætera hæc benè, *Proiectus* ἐκβεβλημένος, ἐξερριμμένος. Nam vt *Proijci* peculiari ſignificatione dicuntur corpora quæ ſepultura priuantur, ſic ἐκρίπτεσθαι. Iambli- ἐκρίπτεσθαι.
chus noſter cap. 35. Αὐτοί τε ὑπὸ τῶν Ἰταλιωτῶν κατελεύσθησαν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐξερρίφησαν ἄταφοι. M. Tull. lib. 1. Tuſcul. Proiici.
quæſt. *Durior Diogenes, & id quidem ſentiens, vt Cynicus, aſperiùs, proijci ſe iuſſit inhumatum.* Seneca ep. 93. *Quem ſæuitia proiecerit, dies condet.* Et ibidem. *Vtrùm proiectum canes differant, ac conſumatur*

-- Canibus data præda marinis,

Quid ad illum? Et iterum: *Non conteret, inquit, me nec vncus, nec proiecti ad contumeliam cadaueris laceratio, fœda viſuris.*

FINIS.

INDEX RERVM, ET VERBO-rum quæ hoc opere continentur.

Acerba virgo 3
ἀκμὴ χαιροῦ 133
Adipiſci 2
Adſpergere aquam 61.62
Aër Deus dictus Anaximeni, & Diogeni Apolloniatæ 120.121
Æthiopes εὐσεβεῖς 105. 106
Æuitas 2
Ἄγειν ἀντὶ τοῦ πίνειν 64
Tempus πληθυούσης ἀγορᾶς 60.61
ἅλη 171
Ἀλώνητα δουλάρια 88.89
Amatorium 3
Ἀνακηρύττειν 125
Ἀνάψυξις 62
Anaxagoras exiſtimabat Solem λίθον εἶναι διάπυρον 119
Anaximenes duo principia conſtituit, alterum καθ' αὑτὸ: alterũ κατὰ συμβεβηκός. 117. 118. 119
Ἀντιβλέπειν 89
Ἄωρος 3
Ἀπάγειν πρὸς θάνατον 63
Ἀπελθεῖν 88
Ἀποβολὴ 30
Ἀποδεῖξαι ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι 134
Apollo Deus Hyperboreorum 169.170
Ἀποφαίνειν ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι 134
Cœleſtes *Aquæ* pluuię, τὸ ὕδωρ τὸ ἐξ οὐρανοῦ 158
Aruſpex 4
Aſſueſcere ἐνεργητικῶς 65

Ἀπλῆς 31
Ἀσθέσλαβος 59.60
Auertere prædam 156
Auocare 8.9

C

Καιρὸς ὀξὺς 133.134
Κοὐ χαίρων τούτω ποιήσει 163
Calui 10
Cambio 10
Capillos in funere ſibi reſecabant, & tumulis mortuorum apponebant, & quare 54.55
Carnifices tintinnabula geſtabant 96.97
Catillus 11.11
Κήρυκες 124
Cilium vnde 11
Cinum 11
Κίρκος 11
Circus 11
Κλίνη 56
Κολακεύειν τὸν δῆμον 177
Κομᾶν ἀντὶ τοῦ σεμνύνεσθαι 132.133
Concinnare 143
Confectari 69
cõſueſcere ἐνεργητικῶς 65
Corrumpere 68
Corruptelæ 68
Κτίζαι ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι 143
Cubile φωλεὸς 64.65

D

Deſignare 134
Διακομισθῆναι 76
Διαφθείρειν 69
Διότι ἀντὶ τοῦ ὅτι 147
Diuidia 65.66
Diuidus 66
Diuiduus à diuiduo 66
Ducere ad mortem 63

E

Εἰδέναι ἔστιν ὅτι συνουσίαν δηλοῖ 154
Ἐκβολὴ 30
Ἐλαύνειν 156
Antiqui per *Elementa* iurabant 122
ἐκκομίζειν 24
ἐκπέμπειν 20.21
Entorideà 19
Ἑρμαῖ ἐν προθύροις οἴκων

collocabantur, & quare 29
ἕρμαιον 75
κοινὸς ἑρμῆς 78.79
Religioſæ *Exceptiones* obſeruatæ 91.92.93
Exequi 21
Exequiæ 21.30
Exportare cadauer 23
εὐφημεῖν 177
εὐφημισμὸς notat⁹ 66.67

F

οὐ φαίνω 160
Fauor 28.29
Felix,i. μακαρίτης 87
Iuſiurandum *per Fidem, & per bonam fidem,* maximum apud Romanos 84.85
φίλτρον 3
φοινικὶς 37
φόρος forum 29

G

Quãdo dicãtur γίνεσθαι τὰ διαβατήρια, & γίνεσθαι τὰ ἱερὰ 15.16
γνώσκειν ἐστὶν ὅτι ζωοῦσιασ-μὸν δῆλοι 155
γνωρίσματα 171.172

H

Dij *Habitare* dicuntur in templis 107.108
Hôc pro Hûc 81

I

Illò pro illûc 81
Intimare 7.8
Iracundia 31
Ire ad exequias,& exequias ſimpliciter 21
ἰσόπεδον 71

L

Ares 33
Lea, 32
Lecto efferebãtur mortui 56
Longabo 33

M

Μακαρίται 86.87
μέλαθρον 106.107
μηνύειν ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι 134
Mors ἄκλαυστος miſerabilis 57
Mos antiquus corollis

ornãdi lectum mortuorum 21. & tumulum 22
Mos antiquus ſacrificãdi θεοῖς ἀποβοπαίοις ad auertenda inſomnia 94. 95
Mos capill. appon. tumulis mortuorũ, & cauſa 54. 55
Muſica vtebatur Pythagoras ad ſedãdos animi motus 164.165

N

NOx ſolo ſomno polluere creditur 95. 96
Νύμφαι 41

O

Oculos effodere 100
Οἶκοι θεῶν 17
ὅμοιοι quinam dicerentur apud Lacedæmonios 18
ὥραιος 31
ὀρθοῖς ὄμμασιν ἀναβλέπειν 90
Ὀροσάγγαι Perſis εὐεργέται Græcis 44.45
Oſſilegium & de Oſſilegio 34. 35. 36
ὀφθαλμοὺς ἐξορύσσειν 100

P

PAludamẽtum 36.37
παραπέμπειν 28
παραψύχεσθαι 61
Pecunia 38. 39
Peruerſus ἐπαρίστερος 40
P. Fabri Aruerni vera laus 36
Philoſophi comam adradebant 131
Caput intonſum habebant 131. 132
πλείονες οἱ θανόντες 86
Ploſtrum 40
Plures 86
Πολυάνδριον ibid.
Populares στρατιῶται 40
Præcones in ludis olympicis 123. 124
Proiicere cadauer 183
περιπέμπειν 21
Proſequi funus 20

ψυχαγωγία 50.51
Puppæ 41
Pythagoras corpora κατακαίειν οὐκ εἴα 178

R

Rectis oculis adſpicere 90
Rex κατ' ἐξοχὴν dicebatur Rex Perſarum 126.127
Rudus 67

S

Sedulè 42
Antiquitùs in propriis ædib. *ſepeliebantur* 25. Potentiores in vrbe ipſa 25.26. & ſæpiùs iuxta forũ 26.27. quin & in tẽplis 28
Sonticus 42
Spiculator 43
Succerda 42

T

Ταγὸς 73
ad Theatrum conueniebant in vrbib. Græciæ de rebus publicis diſceptaturi 128.129
Thebæ Ægyptiacæ antiquæ 105.106
Θεῖος Πυθαγόρας 140
θύειν τὰ διαβατήρια, & θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει 14
θύειν τὰ εὐαγγέλια 15
Tibicines 43
τιθέναι ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι 142

V

Vectare, Vehere 75
Vectores ibid.
Vectura 75.76
Νεκροὶ ὑπόσπονδοι 48

X

Ξεναγοὶ 16.17
Ξένοι 17

CATALOGVS AVCTORVM,

QVI HOC OPERE LAVDANTVR, emendantur, explicantur, illuſtrantur.

A

Accius.
Aelianus.
emendatus 48
illuſtratus 126
Aemylius Probus.
Aeſchylus, & eius ſcholia.
Alexander Aphrodiſæus.
Alexis.
Ammonius.
Apollodorus.
Apuleius.
emendatus 9
Ariſtophanes, & eius ſcholia.
Ariſtoteles.
emendatus 113
explicatus 113.114.115.116
Arnobius.
emendatus 6.7.8
illuſtratus 9
Arrianus.
B. Auguſtinus.

C

Callimachus.
Calpurnius emendatus. 66
Cicero.
illuſtratus 120.121.122.123
Clemens Alexandrinus.
Chryſoſtomus.
Curopalates.

D

Demoſthenes.
Didymus.
Diod. Siculus.
Diogenes Apolloniates.
emendatus 110.111
Diogenes Laërtius.
emendatus 4.5.6
tentatus 148
Dion
Dionyſius Halicarnaſſ.
Dionyſius περιηγητὴς.
explicatus 104
illuſtratus 105.106.108.109
Donatus.

E

Eunapius.
Euripides.
Euſtathius in Hom. & in Dionyſ. περιηγητὴν.
tentatus. 51

FEſtus.
Flauius Vopiſcus.

G

GLoſſarium.
emendatur. 1.2.ib.ib.3.
ib.ib.9.10.ib.ib.ib.11.ib.12.
ib.ib.ib.ib.ib.ib.ib.13.ib.ib.
ib.ib.19.ib.28.29.ib.30.ib.
31.ib.32.ib.ib.ib.33.ib.36.
ib.38.ib.39.40.ib.ib.ib.
41.42.ib.ib.ib.ib.ib.ib.43.
ib.ib.ib.ib.ib.ib.65.68.
Illuſtratur totidem penè locis.

H

HEliodorus.
Heraclides.
Herodotus.
emendatur. 58.59
explicatur 59
Heſychius.
Hierocles.
B.Hieronymus.
Hippocrates illuſtratus 133
Homerus.
Horatius.

J

IAmblichus.
Plurimis locis emendatur, illuſtratur.
Ioſephus Scaliger.
Iſaacus Caſaubonus.
Jſidorus.
Iſocrates.
Iulianus παραβάτης.
explicatus 160
Iuſtinianus.
Iuuenalis.
explicatus 128.129.&c.

L

LIuius.
B.Lucas.
Lucillius.
emendatus 42
Lyſis.

M

MAcrobius.
Marcus Antoninus Imperator.
emendatus 62
Martialis.
Marinus Neapolitanus tentatus 150
Martianus Capella.
B.Matthæus.
Moſchopulus.

N

NEmeſianus.
Nonius.
notatur 67

O

ONoſander.
Ouidius.

P

PAcuuius.
B.Paulus.

Perſius.
Petronius.
Pherenicus.
Philargyrius.
Pindarus.
explicatus 100.101.&c.
Plato.
Plautus.
emendatus. 80.81.82.84.85.
88.91.94.97.98.99.
explicatus 88.89.93.99
illuſtratus 77.78.79.81.82.
83.84.85.86.91.94.95.96.
97.126
Plinius.
Plutarchus.
emendatus. 9
Polyænus.
Pomponius Mela.
Priſcianus.
Propertius.
Prudentius.

S

Seneca Philoſophus.
Seneca Tragicus.
tentatus 74
illuſtratus 72.73
Seruius.
Sidonius Apollinaris.
Simplicius.
Sophocles, & eius ſcholia.
Stobæus.
Strabo.
explicatus 110.111.112
Suetonius.
Suidas.

T

Terentius.
illuſtratus 127.134
Tibullus.
Theocritus cum ſcholiis.
emendatus 61
eius ſcholia emendata 31
Theodorus Prodromus.
Theophilactus.
Theophilus IC.
Theophraſtus.
Thucydides, & eius ſcholia.
explicatus 45.46
Trebellius Pollio.
Turpilius.

V

Valerius Flaccus.
Valerius Maximus.
Varro.
Velius Longus.
Virgilius.
tentatus 51
Vlpianus IC.

X

Xenophon.

Z

Zigabenus.
Zonaras.

FINIS.